

Säkerhetsläget i Afghanistan

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#). Den är en opartisk presentation av tillförlitlig och relevant landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänna förhållanden eller där Lifos expert är en källa, vilket i så fall anges. För att få en så fullständig bild som möjligt bör rapporten inte användas exklusivt som underlag i samband med avgörandet av ett enskilt ärende utan tillsammans med andra källor.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lifosrapport: Säkerhetsläget i Afghanistan

2018-12-04, version 1.0

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2018

Omslagsbild: Openclipart

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1. English summary.....	5
2. Inledning	8
3. Politisk kontext – övergripande utmaningar och valår	11
4. Övergripande om konfliktutvecklingen sedan 2014, huvudaktörer och aktuell konfliktkontext	15
4.1. Internationell truppförstärkning	17
4.2. Regeringssidan och de afghanska säkerhetsstyrkorna	18
4.3. Den väpnade oppositionen	20
4.4. Fredssamtal och unik vapenvila.....	24
4.4.1. Externa aktörers intressen och deras inverkan på en eventuell fredsprocess.....	26
5. Aktuellt säkerhetsläge.....	28
5.1. Säkerhetsincidenter	29
5.2. Ökning av antalet självmordsattacker samt andra sprängdåd	30
5.3. Ökning av antalet flygattacker	33
5.4. Direkta civila offer för konflikten	34
5.5. Angrepp riktade mot civila	39
5.5.1. Sekteristiskt våld.....	41
5.6. Konfliktrelaterade våldshändelser med dösoffer (civila och kombattanter).....	44
5.7. Lifos bedömning av konfliktens riktning.....	50
6. Konfliktläget i olika områden	51
6.1. Konfliktens geografiska utbredning	51
6.2. Konfliktläget i olika regioner/provinsor.....	51
6.2.1. Södra regionen	52
6.2.2. Östra regionen	56
6.2.3. Sydöstra regionen.....	59
6.2.4. Norra regionen	62
6.2.5. Nordöstra regionen.....	64
6.2.6. Västra regionen	66
6.2.7. Centrala höglandsregionen.....	67
6.2.8. Centrala regionen	68
6.2.9. Säkerhetssituationen i Kabul stad	68
6.3. Konflikt- och våldsnivåer - en diskussion utifrån olika indikatorer.....	73
7. Territoriell kontroll.....	75
8. Internflyktingar och återvändare – trender och nuläge	83
8.1. Internflyktingar	83
8.2. Återvändare.....	88
8.3. Migrantrörelsernas demografiska konsekvenser.....	89
9. Återvändare från Europa.....	92

10. Den humanitära situationen – särskilt för internflyktingar och återvändare.....	94
10.1. Ekonomi, fattigdom och försörjningsmöjligheter	95
10.2. Livsmedelsförsörjning	97
10.3. Konsekvenser av fattigdom.....	98
10.4. Nätverk.....	98
10.5. Bostäder och bosättningar	99
10.6. Dricksvatten och sanitet	100
10.7. Sjukvård	101
10.8. Utbildning	103
10.9. Bistånd till internflyktingar och återvändare.....	105
11. Lifos avslutande kommentar och analys	105
Källförteckning	111

1. English summary

The general security trend in Afghanistan is one of continued successive deterioration, according to Lifos' assessment. The US' new South Asia strategy has resulted in an escalation of the military involvement in the country, including thousands of more US troops on Afghan soil and a significantly intensified air offensive, in order to defeat the insurgents and ultimately force the Taliban to the negotiating table, since a definitive military solution to the conflict seems futile.

The Afghan government forces, who have long been on the defensive against an increasingly offensive Taliban movement, aim to have control or influence over territory covering about 80 percent of the country's population by the end of 2019. However, the government has not shown any success reclaiming areas from the Taliban during 2018. In July 2018, the government had control/influence over approximately 65 percent of the population, which meant that no real change had taken place during the first seven months of the year.

The escalated military campaign by the government, with all time high air strikes, targeted attacks on Taliban leaders at various levels, and various search operations, has however affected the Taliban's military operations. In contrast to the two previous years, during the spring offensive 2017, the Taliban did not undertake large-scale attacks against the provincial capitals but instead shifted focus to coordinated attacks on police and army posts around the country. During these operations, a limited number of fighters were deployed in order to protect their human resources while still inflicting considerable loss on the government part.

However, the changed warfare of the insurgents should not be interpreted as a sign of weakness, according to Lifos' assessment. It should rather be considered as an adaptation to current conditions. The large-scale insurgency attacks on provincial capitals in Farah and Ghazni in 2018 show a continued high capacity to mobilize a large number of fighters to carry out large-scale attacks in urban centers, without regard of own losses. These attacks probably mainly serve as a show of strength and relevance, to undermine the government's legitimacy, and to get more and more Afghans to lose confidence in the current regime and the national government, which the Taliban consider a puppet government controlled by the US.

There has been no significant change in the situation in the country as a whole in 2018, but the violence between the conflicting parties has intensified. The Uppsala Conflict Data Program (UCDP) has recorded significantly more conflict-related deaths (civilians and combatants) in the first eight months of 2018 than during the corresponding period of 2017. UNAMA, which only records civilian casualties (killed and injured) of the conflict, had by 30th September 2018 documented marginally fewer casualties in total compared to 2017. Likewise, the number of new conflict-related internally displaced persons as well as the number of security

incidents, has decreased in 2018 in comparison to 2017. However, according to Lifos' assessment, the decrease in these three conflict indicators cannot be explained by improved conditions for civilians, although some actions have been taken by the conflicting parties to avoid causing civilian harm. For example, UNAMA has received reports during the year that the parties of the conflict have warned the civilian population ahead of upcoming ground operations in some populated areas, and the Afghan National Security Forces (ANSF) has also avoided the use of heavier weapons in such areas to a greater extent than before.

Other trends in 2018, such as the increased use of suicide bombings and other IEDs by the insurgents, the insurgents' targeted attacks on civilians, and the government's intensified air operations, indicate however that the method of warfare used in 2018 has not reduced the risk of civilians being harmed.

An increased risk for civilians to suffer from targeted violence is, rather, a trend. In addition to the civilian profiles that are regarded by the insurgents as part of the government side, and thus legitimate military targets (for example various government representatives), the Shia minority in Afghanistan has increasingly become target of attacks with sectarian motives. This wave of violence is showing an upturn and during the first nine months of the year, more casualties have been claimed as a result of sectarian violence than throughout 2017. In particular, Shiites in the western parts of Kabul have been affected by this targeted violence, but sectarian attacks against Shiites have also taken place in for example Herat.

The security situation in Kabul city is characterized by increased violence and with increasingly frequent suicide bombings. Although the incident level in Kabul is relatively low, each individual attack can potentially claim a large number of casualties. After the first seven months of this year, almost as many suicide bombings occurred in the capital as in the whole of 2017. Although Kabul is under stable government control, the frequent attacks have a great impact on people's perceived security in the capital, and many Kabul residents limit their movement in the city to only necessary travel, avoiding traveling at times when many military convoys and other government targets are moving about the city.

In regards to the situation in different provinces, Lifos notes a significant deterioration of the security situation in the Nangarhar (east) and Ghazni (southeast) provinces. Moreover, the province of Faryab in the north is highly contested and afflicted with violence, and is among the provinces where most civilian casualties were claimed in 2018 (along with Nangarhar, Kabul, Helmand and Ghazni). There is also a great deal of uncertainty about the future development of Kandahar since the Taliban, by way of an "insider attack", killed the province's influential police chief Abdul Raziq. He has been largely attributed the fact that the authorities have a relatively strong position in the province. It is too early to say what Raziq's demise may entail, but in a worst case scenario it may destabilize the whole of the

southern region if his successor fails to maintain the unity of the Afghan security forces in the province.

Despite the negative security trend in 2018, the probability of a more positive future scenario in the slightly longer term has increased somewhat during the year, according to Lifos' assessment. There is widespread war-weariness within the Afghan nation and an insight among the fighting parties that there is no military solution to the conflict. A spontaneous grassroots movement for peace conducted a peace march during the year which received considerable attention, and the parties of the conflict have shown a greater willingness to approach each other than in the previous years. Previously locked positions have eased, which has led the US to engage in direct talks with the Taliban, something that the movement has long demanded but which the US has opposed on the grounds that peace talks should be held between the two main parties: the Taliban movement and the Afghan government. The fact that the two, during the year, managed to bring about a ceasefire, albeit briefly, also constitutes a unique development. This ceasefire was the first of its kind since the Taliban regime fell 17 years ago, and the fact that it was respected as well as it was indicated that both parties have significant control over their respective forces, something that has previously been viewed as an obstacle to the counterpart's ability to uphold agreements.

Despite this positive event, there is a deep mistrust between the parties, and many potential obstacles to a possible negotiated solution and peace agreement. For example, the Islamic State Khorasan Province (ISKP) is an actor that has no interest in a peace process, the group has for example taken responsibility for an attack on both the government part and the Taliban during the ongoing ceasefire. Thus, ISKP is likely to disturb a possible peace process, and also exploit it to try to recruit more hardline insurgents who oppose a negotiated agreement. The influence and interests of external actors in Afghanistan is also an important factor that complicates the situation and impedes a solution to the conflict. Lifos' assessment is that the establishment of a peace agreement between the internal parties to the conflict has a low chance of success without at least some involvement from influential external actors.

Although the trend in 2018 has increased the likelihood of a more positive scenario in the longer term, Lifos' assessment in the short term is that the levels of violence in Afghanistan will escalate. This is due, inter alia, to the government's goal of pushing back the insurgents and regaining control over more territory, while the insurgents on the other hand are likely to accumulate strength in order to, as much as possible, disturb the forthcoming important presidential election scheduled for April 2019. Next year is therefore likely, according to Lifos' assessment, to continue to be characterized by a high level of activity on the insurgents' part, but also by an increasingly offensive government side that will try to regain territory lost to the Taliban over the years through intensive air and ground operations.

There is also a risk of an even more negative scenario, should the ISKP's sectarian violence spread with the emergence of violence between different ethnic groups as a result. Despite two years of sectarian violence, this has not happened yet. However, increasingly stronger voices have raised demands that the Hazara population in Kabul should "take security into their own hands", as they have lost confidence in the government's ability to put an end to the sectarian attacks in the capital. Recent occurrences of violence and the Taliban movement's attacks on the former peaceful Hazara-districts Jaghori and Malestan in Ghazni Province, as well as Hazara villages in the neighbouring province of Uruzgan, threatens to further drive this development. The Hazara population has largely been supportive of the central government, but there is a risk of a development where this minority considers it necessary to take arms themselves for their own security. There is also a risk that Afghans who have fought in Syria will return home, bringing with them a sectarian mindset, which could also have a negative effect on the development. In addition, a greatly disputed presidential election next spring could lead to a collapse of the government and throw the country into a political chaos where the population would completely fall back on their protection networks, often based on ethnic divisions, with possible sectarian violence as a consequence.

The forthcoming presidential elections in April 2019 constitute an important event that may potentially be of great importance for the continued development of the country, according to Lifos' assessment. It is therefore difficult to predict what direction the conflict may take in the second half of 2019. However, even if the presidential election does not lead to political collapse, immense challenges remain for Afghanistan in addition to the ongoing violence. These challenges concern the weak Afghan state and its very limited ability to meet the needs of the population. The humanitarian situation is difficult, with over one million internally displaced persons and over three million people who are deemed to be in need of vital assistance. The economic and humanitarian situation is also at risk of further deterioration, partly due to developments in Iran. The recently reintroduced US sanctions have hit hard against the many Afghan labour migrants who for a long time has had Iran as an alternative labour market. The lack of opportunities in Iran means that many of them must return home and compete for insufficient labour opportunities, which furthermore means loss of important remittances from Iran to families back in Afghanistan. This situation can also be expected to drive migration towards Europe, as Afghans no longer see any potential for livelihood in neither Afghanistan nor Iran.

2. Inledning

Denna rapport om säkerhetsläget i Afghanistan har tagits fram av Lifos utifrån en beställning från Migrationsverkets rättsavdelning. Rapporten syftar främst till att teckna en lägesbild av konflikten med fokus på

indikatorer som bedöms vara av relevans för rättsavdelningens rättsliga bedömningar¹ av säkerhetsläget i Afghanistan. Till sådana indikatorer hör exempelvis antalet säkerhetsincidenter, antalet civila offer för konflikten liksom antalet internflyktingar. Konfliktparternas metoder och taktik, konfliktens geografiska utbredning, territoriell kontroll samt konfliktaktörernas eventuella övergrepp mot civilbefolkningen i sina respektive inflytelsesfärer eller kontrollområden hör också till omständigheter som är av betydelse för den rättsliga bedömningen av konflikten. Vidare är konfliktens påverkan på den humanitära situationen också en faktor som kan beaktas.²

Enligt Lifos mening kan även uppgifter om antalet offer bland kombattanterna³ säga något om våldsnivån och konfliktens riktning, varför också sådana uppgifter inkluderats i denna rapport. Förluster bland kombattanterna säger dock inte nödvändigtvis något om konfliktens påverkan på civilbefolkningen. I vissa fall kan strider tänkas vara begränsade till områden där få civila vistas och därmed drabbas av konflikten. Att titta på våldsnivåer utifrån offer bland kombattanterna kan dock erbjuda viktig tolkningshjälp till annan statistik och information om olika skeenden på marken. Det faktum att antalet civila offer i ett område kraftigt minskar under en period behöver inte innebära att konflikten och striderna där har avtagit. I vissa fall kan det istället bero på att området har avfolkats genom att många civila redan flytt striderna.

Statistik avseende ovan nämnda konfliktindikatorer utgör ofta viktig data för att bedöma konfliktens intensitet och påverkan på civilbefolkningen, men bör generellt hanteras med varsamhet.⁴ Uppgifter om civila offer kan i vissa fall vara mycket osäkra samt bygga på uppskattningar utan närmare undersökningar av offrens status som civila. I andra fall, som i Afghanistan, dokumenteras civila offer av FN utifrån en strikt metod, vilken innebär att det krävs tre av varandra oberoende källor för att siffrorna ska anses bekräftade. Metoden innebär därmed att det kan förväntas föreligga viss underrapportering. När det gäller statistik och Afghanistan måste man vidare ha i åtanke att det inte finns några säkra uppgifter om befolkningsmängd i landet på grund av ofullständiga folkräkningar och bristfällig folkbokföring.⁵ Detta är något man bör ha i åtanke när man exempelvis tittar på ett ”densitetsmått” för indikatorerna (till exempel

¹ Lifos producerar landinformation och beskriver konfliktläget i landet medan Migrationsverkets rättsavdelning ansvarar för de rättsliga bedömningarna av konflikten, ofta publicerade i s.k. rättsliga ställningstaganden eller rättsliga kommentarer.

² Migrationsverket, Rättsavdelningen, *Omständigheter som har betydelse för att bedöma konflikter inom flyktingrätten*, 2017-11-20, Dnr. 1.3.4-2017-125463, s. 20ff.

³ Begreppet kombattanter används i rapporten som synonymt med ”de stridande parterna” och innebär inte att dessa stridande nödvändigtvis omfattas av den folkrättsliga definitionen av termen kombattant.

⁴ Migrationsverket, Rättsavdelningen, s. 21.

⁵ Lifos, *Temarapport: Afghanistan – Medborgarskap, folkbokföring och identitetshandlingar (version 1.1)*, 2018-01-24, s. 5, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40804>.

antalet säkerhetsincidenter, civila offer eller internflyktingar i förhållande till folkmängd).

Det är enligt Lifos mening viktigt att kvantitativ data avseende enskilda indikatorer också åtföljs av mer kvalitativ information om konfliktläget samt att den landspecifika kontexten vägs in då den kan utgöra viktig tolkningshjälp både till data och enskilda konflikthändelser på marken.

Att följa säkerhetsläget i Afghanistan och beskriva situationen är enligt Lifos mening en komplex uppgift. Afghanistan består av 34 provinser och cirka 400⁶ distrikt, och konfliktens ”rörlighet” samt geografiska bredd gör det svårt att vid ett givet tillfälle presentera en rättvisande och detaljerad konfliktbild som står sig över tid. Det har även på senare år på grund av informationstillgången blivit allt svårare att följa säkerhetstrender i landet. Allt fler områden är exempelvis otillgängliga på grund av strider och konfliktparterna har blivit mindre transparenta. Källor till olika typer av allmänt tillgänglig konfliktdata har också blivit färre, och oregelbunden rapportering samt skilda rapporteringsperioder innebär att det kan vara svårt att jämföra konfliktdata över tid.⁷ När det gäller den mediala täckningen av konflikthändelser ger den också upphov till en viss geografisk snedvridning då vissa platser har bristande medial bevakning. Under perioden då den internationella missionen ISAF:s⁸ mandat gällde i Afghanistan fanns en högre upplösning avseende tillgänglig information och fler detaljer kring olika konfliktrelaterade händelser fanns då att tillgå.⁹

Trots konfliktens rörlighet där upprorsgrupperna iscensätter nya offensiver på skilda platser i landet går det dock också att se vissa tydliga mönster

⁶ Distriktsindelningen har ändrats över tid genom bland annat inrättande av temporära distrikt och olika källor anger ofta olika siffror avseende hur många distrikt som finns i landet. Afghanska myndigheter föreslog dock inför parlamentsvalet den 20 oktober 2018 en indelning av landet i 387 distrikt. Frågan ligger f.n. för beslut i parlamentet men vid en genomgång som gjorts av Afghanistan Analysts Network (AAN) över listan av de 387 distrikten finns ett antal tveksamheter som ger upphov till frågetecken kring det angivna antalet, se AAN, *The Afghanistan Election Conundrum (12): Good news and bad news about district numbers*, 2018-08-16, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-afghanistan-election-conundrum-12-good-news-and-bad-news-about-district-numbers/>.

⁷ AAN (Afghanistan Analysts Network), *More violent, more widespread: Trends in Afghan security in 2017*, 2018-01-29, <https://www.afghanistan-analysts.org/more-violent-more-widespread-trends-in-afghan-security-in-2017/>.

⁸ ISAF - International Security Assistance Force in Afghanistan. Missionen hade ett stridsmandat och verkade i landet 2001-2014 (under ledning av NATO från 2003). Missionens primära syfte var att bistå med säkerhet i landet och att bygga upp de afghanska säkerhetsstyrkorna samt förhindra landet från att i framtiden återigen bli en tillflyktsort för terrorgrupper. Från 2011 började ISAF gradvis överföra säkerhetsansvaret till de afghanska styrkorna, vilka från 2013 började ta ledning i säkerhetsoperationerna runt om i landet. Säkerhetsövergången fullbordades vid slutet av 2014. Då övertog de afghanska styrkorna fullt ansvar för landets säkerhet och ISAF:s mission avslutades. ISAF ersattes av den icke-stridande och betydligt mindre missionen Resolute Support (RS) den 1 januari 2015, se NATO (North Atlantic Treaty Organization), *ISAF's mission in Afghanistan (2001-2014)*, 2015-09-01, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69366.htm.

⁹ Therese Pettersson, Projektledare, UCDP (Uppsala Conflict Data Program), Telefonsamtal, 2018-09-13.

avseende i vilka regioner och provinser konflikten över tid mestadels har varit, och är som mest aktiv. Även om uppgiften att beskriva konfliktläget i landet är komplex publiceras fortsatt relevant säkerhetsrelaterad data av ett antal olika aktörer. Denna rapport baseras på sådan information jämte information från initierade källor på plats i landet samt annan rapportering som bedöms som relevant för att beskriva konfliktläget och ge en kontextuell förståelse av den pågående konflikten.

I den mån det i rapporten förekommer begrepp som ej definieras och som sammanfaller med flyktingrättsliga begrepp vill Lifos betona att begreppen i rapporten används som generella termer och inte med den specifika innebörd som tillskrivs dessa begrepp i rättsliga sammanhang.

3. Politisk kontext – övergripande utmaningar och valår

Studier visar att det råder ett starkt samband mellan väpnad konflikt, underutveckling och statskollaps. Långt fler civila dör av krigets indirekta konsekvenser än de som faller direkt offer för konfliktvåldet. Många stater som genomlider väpnad konflikt är också underutvecklade och har svaga statsstrukturer, vilket bland annat innebär sämre förutsättningar för staten att skydda grundläggande mänskliga rättigheter.¹⁰ Afghanistan har härjats av olika väpnade konflikter under, mer eller mindre, snart 40 år¹¹, vilket hindrat utveckling och fattigdomsbekämpning i landet. Afghanistan är också ett land som återkommande drabbas av naturkatastrofer och den bräckliga afghanska staten saknar förmåga att hantera dessa kriser, vilket ställer höga krav på de humanitära aktörer som verkar i landet.¹² Stora delar av landet är exempelvis nu hårt drabbade av en svår torka, vilken enligt FN bedöms orsaka ett akut behov av livsnödvändig humanitär hjälp för åtminstone ett par miljoner människor under andra halvan av 2018.¹³

Trots att statsbyggnadsprocessen i Afghanistan sedan talibanregimens fall 2001 inneburit framsteg beträffande bland annat upprättande av statliga institutioner, utvecklande av infrastruktur samt expansion avseende statlig service är den afghanska staten fortsatt svag och motståndskraften mot politiska, ekonomiska och säkerhetsmässiga chocker låg. Staten lider idag av både legitimitetsbrist, svaga finanser samt ett svagt lagstyre, och den negativa säkerhetsutvecklingen bidrar till att ytterligare försvaga staten och

¹⁰ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), *The Causes, Character and Conduct of Armed Conflict, and the Effects on Civilian Populations, 1990-2010*, april 2012, s. 10, PPLA/2012/03, <https://www.unhcr.org/protection/globalconsult/4f8d606d9/26-causes-character-conduct-armed-conflict-effects-civilian-populations.html>.

¹¹ UNHCR, april 2012, s. 14.

¹² UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), *About OCHA Afghanistan*, [odaterad], <https://www.unocha.org/afghanistan/about-ocha-afghanistan>.

¹³ UNOCHA, *Drought grips large parts of Afghanistan*, 2018-06-06, <https://www.unocha.org/story/drought-grips-large-parts-afghanistan>.

urholka dess legitimitet.¹⁴ Till de interna faktorer som driver konflikten i landet hör bland annat den utbredda korruptionen och skuggekonomin, med lukrativa inkomster från droghandel och illegal gruvdrift, vilka möjliggör för bland annat upprorsgrupperna att både överleva samt ytterligare expandera. Det råder också ett samband mellan det svaga lagstyret i landet och den negativa säkerhetsutvecklingen. Korrupta tjänstemän har exempelvis sålt vapen och ammunition till upprorssidan och korruptionen inom säkerhetsinstitutionerna verkar demoraliserande på säkerhetsstyrkorna. Statens hittills bristande förmåga att på allvar adressera korrupsionsproblemen föder både upproret såväl som landets krigsekonomi.¹⁵

När det gäller externa konflikt drivande faktorer brukar Pakistans roll och intressen i den afghanska konflikten framhållas.¹⁶ Den afghanska talibanrörelsen har länge åtnjutit en fristad i Pakistan, i synnerhet inom stamområdena.¹⁷ Bakgrunden till stödet är bland annat pakistanska militärstrategers syn på vikten av inflytande i Afghanistan då det afghanska territoriet anses kunna erbjuda Pakistan ett ”strategiskt djup” i händelse av indisk aggression.¹⁸

Gamla krigsherrar och lokala makthavare (”strongmen”) med egna privata miliser utgör också ett säkerhetshot i landet och verkar konflikt drivande då dessa lokala makthavare fruktar att en förändring mot fred kan urholka deras maktställning.¹⁹ Dessa mäktiga personer är en produkt av decennier av krig och utgör en stor utmaning för centralregeringen. De har under straffrihet gjort sig skyldiga till allvarliga brott och övergrepp mot mänskliga rättigheter. Många av dessa makthavare och deras miliser har också vuxit efter 2001 med hjälp av amerikanskt stöd i utbyte mot att de bekämpat talibanrörelsen. De har i processen skaffat sig ett starkt inflytande både inom sina respektive territorier och inom statsapparaten vilket bland annat utgör ett hinder för de, i västländer utbildade, teknokrater som idag försöker utveckla det traditionella och konservativa afghanska samhället i en mer modern riktning.²⁰

¹⁴ Nematullah Bihzan, *Building legitimacy and state capacity in protracted fragility: The case of Afghanistan*, april 2018, s. 4, <https://www.theigc.org/wp-content/uploads/2018/04/afghanistan-report-v3.pdf>.

¹⁵ Integrity Watch Afghanistan, *Addressing the drivers of insecurity and conflict in Afghanistan*, 2017-06-03, <https://iwaweb.org/addressing-the-drivers-of-insecurity-and-conflict-in-afghanistan/>.

¹⁶ Swedepace/CPAU (Cooperation for Peace and Unity), *Strategic Conflict Analysis of Afghanistan*, 2012-01-19, s. II, http://cpau.org.af/manimages/publications/FULL-SCA-NA-CPAU_SP.pdf.

¹⁷ FOI (Totalförsvarets forskningsinstitut), *Talibanrörelsens uppkomst och drivkrafter*, 2011, <http://docplayer.se/11064334-Talibanrorelsens-uppkomst-och-drivkrafter.html>.

¹⁸ Svenska Dagbladet, *Pakistans militärer tjänar på dubbelspel*, 2011-05-04, <https://www.svd.se/pakistans-militarer-tjanar-pa-dubbelspel>.

¹⁹ Swedepace/CPAU, s. II.

²⁰ The Diplomat, *Afghanistan: Technocrats vs. Warlords*, 2018-07-07, <https://thediplomat.com/2018/07/afghanistan-technocrats-vs-warlords/>

En trend i landet som oroar vissa bedömare idag är den ökade fragmenteringen i samhället samt på den politiska arenan längs med etniska skiljelinjer.²¹ När Sovjetmakten drog sig tillbaka från Afghanistan 1989 utbröt ett våldsamt inbördeskrig med hundratusentals dödsoffer som följd, där konfliktlinjerna i huvudsak stod mellan etniska grupper.²² Etnisk splittring har därmed en lång historik i landet, och etniska spänningar har ibland legat bakom den periodvisa politiska turbulens som skakat den nuvarande regeringen under president Ashraf Ghanis ledning. Vice president Abdul Rashid Dostum har exempelvis kritiserat Ghani för att favorisera pashtuner på bekostnad av den uzbekiska minoriteten i landet, vilken Dostum säger sig företräda. Den tidigare guvernören i Balkh, Atta Mohammad Noor, en välkänd tadjjikisk ledare, utmanade också länge president Ghani genom att sitta kvar på sin post i flera månader trots att presidenten avskedat honom. Under 2017 bildade bland annat Dostum och Noor en ny politisk oppositionskoalition (den s.k. Ankara-koalitionen), vilken uppmanade president Ghani att genomföra politiska reformer i landet och decentralisera beslutsfattandet.²³

Den nuvarande nationella samlingsregeringen (NUG)²⁴ i Afghanistan tillkom efter en allvarlig politisk kris på grund av anklagelser om valfusk i förra presidentvalet 2014. Nuvarande president Ghani ska i den andra kritiserade valomgången ha säkrat flest röster, men motkandidaten Abdullah Abdullah godtog inte resultatet på grund av anklagelser om valfusk och hotade att istället utropa en parallell regering under sitt eget ledarskap. Efter extern press om att frysa biståndet lyckades dock den dåvarande amerikanske utrikesministern John Kerry förhandla fram NUG som bygger på en ny form av maktindelning. Även om den omedelbara risken för politisk konflikt avvärdades resulterade arrangemanget i en ineffektiv regering.²⁵ NUG har sedan dess till stora delar varit handlingsförlamad och man har bland annat brottats med inre oenighet kring nyckelpositioner inom regeringen medan viktiga reformer uteblivit.²⁶

Afghanistan genomförde i oktober 2018 parlamentsval, det tredje parlamentsvalet sedan talibanregimen föll 2001. Politisk oenighet kring valreformer sedan förra presidentvalet 2014 försenade parlamentsvalet i över tre år. Även om parlamentsvalet betraktas som mindre viktigt än det presidentval som ska hållas i april 2019 så är det icke desto mindre en viktig temperaturmätare för hur landet klarar av att genomföra fria och rättvisa

²¹ CRS (Congressional Research Service), *Afghanistan: Background and U.S. Policy In Brief*, uppdaterad 2018-11-01, s. 2, <https://fas.org/sgp/crs/row/R45122.pdf>.

²² The New York Times, *Afghan Ethnic Tensions Rise in Media and Politics*, 2014-02-18, <https://www.nytimes.com/2014/02/19/world/asia/afghan-ethnic-tensions-rise-in-media-and-politics.html>.

²³ CRS, uppdaterad 2018-11-01, s. 2f.

²⁴ NUG - National Unity Government.

²⁵ Bihzan, april 2018, s. 10f.

²⁶ Thomas Ruttig, "Conflict Portrait: Afghanistan", *PRIO Blogs*, 2017-11-01, <https://blogs.prio.org/2017/11/conflict-portrait-afghanistan/>.

val.²⁷ Om utbrett valfusk uppdagas återigen kan det komma att skapa både politiska och praktiska problem som riskerar medföra att det kommande presidentvalet skjuts upp.²⁸

Både talibanrörelsen och Islamiska staten Khorasanprovinsen (ISKP)²⁹ pressade folk att inte delta i parlamentsvalet. Under upptakten till valet har det under året skett många upprorsinitierade attacker mot valprocessen och mot politiker som kandiderat. Det rapporterades också inför valet att 30 procent av vallokalerna måste hålla stängt på valdagen, den 20 oktober, på grund av säkerhetssituationen.³⁰ Själva valdagen kantades av våld genom attacker mot valprocessen i många olika delar av landet. Det rapporterades om många offer i Kunduz under valdagen där det förekom både raketbeskjutning och granateld, samt spridda sammandrabbningar i provinshuvudstaden. Även Kabul drabbades av olika incidenter och redan vid 12.30 lokal tid hade tio sprängladdningar utlösts och en raketbeskjutning skett. Inga offer rapporterades dock från dessa incidenter.³¹ Ett självmordsdåd senare på kvällen i Kabuls Sar-e Kotal-distrikt ska dock ha lett till åtminstone tio civila dödsoffer och än fler skadade. Kabul, Kunduz och Baghlan rapporterades vara de provinser som drabbats mest av våldet under valdagen.³²

Det rapporterades också från platser på landsbygden i åtminstone tio provinser att där inte verkade ha skett någon röstning alls, antingen på grund av hot från upprorsgrupper, strider eller att upprorsgrupper stängt av vägar och hindrat framkomligheten. Inte bara säkerhetssituationen hindrade folk från att rösta. Logistiska problem och tekniskt kaos utgjorde också praktiska hinder för valets genomförande. Vallokaler öppnade för sent, valarbetare kunde inte hantera den biometriska utrustning som införts i syfte att förhindra valfusk och det saknades valmaterial. På grund av dessa problem beslutade den afghanska regeringen att även hålla många vallokaler öppna en andra dag, den 21 oktober.³³

Logistiska utmaningar så som att transportera valsedlar till Kabul från avlägsna och osäkra områden och en omständlig process för att räkna och verifiera röster innebär att det dröjer innan det finns ett preliminärt

²⁷ BBC News, *Afghanistan election: What's at stake in the parliament vote?*, 2018-10-19, <https://www.bbc.com/news/world-asia-45836521>.

²⁸ USIP (United States Institute of Peace), *Afghanistan's Parliamentary Vote: A Canary in the Presidential Poll Mine*, 2018-10-17, <https://www.usip.org/index.php/publications/2018/10/afghanistans-parliamentary-vote-canary-presidential-poll-mine>.

²⁹ Den afghanska grenen av Islamiska Staten/Daesh.

³⁰ BBC News, 2018-10-19.

³¹ AAN, *Election Day One: A rural-urban divide emerging*, 2018-10-20,

<https://www.afghanistan-analysts.org/election-day-one-a-rural-urban-divide-emerging/>

³² AAN, *Election Day One (Evening Update): Voter determination and technical shambles*, 2018-10-21, <https://www.afghanistan-analysts.org/election-day-one-evening-update-voter-determination-and-technical-shambles/>.

³³ AAN, 2018-10-20.

valresultat.³⁴ Enligt initiala rapporter om valdeltagandet ska över fyra miljoner afghaner³⁵, av knappt nio miljoner som registrerat sig för att rösta inför valet, ha deltagit i valet. Enligt uppgifter från den oberoende valkommissionen ska valdeltagandet ha varit som högst i Kabul, Nangarhar, Herat och Daikundi och som lägst i provinsen Uruzgan.³⁶ I två provinser blev parlamentsvalet uppskjutet, Ghazni och Kandahar. I Ghazni sköts valet upp bland annat på grund av oenighet kring valkretsar och representation medan valet i Kandahar sköts upp efter ett attentat mot provinsens inflytelserika polischef, Abdul Raziq (se [not 47](#) respektive [avsnitt 6.2.1](#)).

Bland många afghaner verkar det finnas en förhoppning om att en ny generation unga kandidater ska kunna ta plats i parlamentet, och att dessa kandidater har större integritet än de gamla kandidater som nu har plats i det korruptionsanklagade parlamentet.³⁷

4. Övergripande om konfliktutvecklingen sedan 2014, huvudaktörer och aktuell konfliktkontext

Den nu pågående väpnade konflikten i Afghanistan klassificeras enligt FN som en icke internationell inre väpnad konflikt mellan den afghanska regeringen och dess styrkor (med understöd av internationell trupp) gentemot ickestatliga väpnade upprorsgrupper.³⁸ Den alltigenom dominerande aktören på upprorssidan är talibanrörelsen, se [avsnitt 4.3](#). Efter att den internationella missionen ISAF gradvis överfört säkerhetsansvaret i Afghanistan till den afghanska regeringen, från 2011 och framåt, avslutades ISAF:s mandat vid slutet av 2014. Den successiva säkerhetsövergången innebar också en kraftigt minskad internationell truppnärvaro i landet.³⁹

Det internationella trupptillbakadragandet 2014 har åtföljts av ett snabbt försämrat säkerhetsläge i landet där antalet civila offer för konflikten ökat och talibanrörelsen visat sig allt mer kapabel att vinna mark.⁴⁰ År 2015 blev ett år med höjda våldsnivåer där talibanrörelsen trappade upp sina offensiva operationer och även lyckades inta, om än kortvarigt, en provinshuvudstad

³⁴ BBC News, 2018-10-19.

³⁵ TOLO News, *Around 4 Million People Voted, Says IEC Chief*, 2018-10-22, <https://www.tolonews.com/elections-2018/around-4-million-people-voted-says-iec-chief>.

³⁶ BBC Monitoring, *Afghan poll body says over 3 million people voted on 20 October*, 2018-10-21, tillgänglig via: <https://monitoring.bbc.co.uk> (betaltjänst).

³⁷ AAN, *Afghanistan Election Conundrum (19): A young 'wave of change' for the Wolesi Jirga?*, 2018-10-18, <https://www.afghanistan-analysts.org/a-young-wave-wolesi-jirga-candidates-between-hopes-for-change-and-family-ties/>.

³⁸ UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Annual Report 2017*, februari 2018, s. 56, https://unama.unmissions.org/sites/default/files/afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2017_final_6_march.pdf.

³⁹ NATO, 2015-09-01. Se även not 8.

⁴⁰ Mänsklig Säkerhet, *Säkerhetsläget i Afghanistan allt svårare*, 2018-07-05, <http://manskligsakerhet.se/2018/07/05/sakerhetslaget-i-afghanistan-allt-svarare/>.

för första gången sedan upproret inleddes. Detta skedde i Kunduz stad⁴¹ i slutet av september månad och utgjorde en enorm PR-framgång för rörelsen även om den kom till en hög kostnad av egna förluster. Samtidigt som konflikten ökade i intensitet efter det internationella trupptillbakadragandet ändrade också konfliktmönstret karaktär. Talibanrörelsen övergick alltmer från sin tidigare gerillakrigföring till konventionell krigföring där man mobiliserade i stort antal och engagerade afghanska säkerhetsstyrkor i markstrider över territorium.⁴²

Konflikten i Afghanistan har åren efter 2014 utvecklats till att bli mer intensiv än någon tidigare period sedan talibanregimens fall 2001 om man ser till indikatorer så som säkerhetsincidenter, civila offer, offer bland konfliktparterna samt konfliktaktivitet.⁴³ På grund av denna negativa säkerhetsutveckling i landet beslutade USA att slå av på takten för sitt tillbakadragande av de resterande trupper som var stationerade i Afghanistan. Därtill beslutade man under 2016 att utvidga mandatet för de kvarvarande styrkorna för att möjliggöra för dem att stödja de afghanska säkerhetsstyrkorna i större utsträckning än tidigare, något som innebar större möjligheter att delta i strid och att exempelvis rikta angrepp mot talibanledare på olika nivåer.⁴⁴

Den negativa konfliktutvecklingen i Afghanistan har föranlett FN att i augusti 2017 omdefiniera situationen i landet från en postkonflikt-situation till en situation av pågående konflikt där det saknas tecken på konfliktens avtagande.⁴⁵

Som ett svar på säkerhetsutvecklingen i Afghanistan och för att bryta det dödläge som ansågs råda mellan konfliktparterna annonserade USA i augusti 2017 sin nya Sydasienstrategi. Den innebär i praktiken en upptrappning av engagemanget i konflikten, bland annat genom beslut om truppförstärkning och fokus på militära operationer, något som i Trumps tal

⁴¹ Det cirka två veckor långa maktövertagandet av Kunduz i september-oktober 2015 utgjorde en av talibanrörelsens största militära framgångar sedan 2001. Ett antal provinshuvudstäder har sedan dess varit utsatta attacker och hård press under 2015 och 2016. Till dem hör exempelvis Kunduz stad återigen, Maimana (Faryab), Ghazni stad (Ghazni), Farah stad (Farah), Tirin Kot (Uruzgan), Pul-e Khumri (Baghlan) och Lashkargah (Helmand), se Ruttig, 2017-11-01.

⁴² Internationell organisation A, Möte i Kabul, april 2016; Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Generell sikkerhet og veisikkerhet*, 2015-11-20, s. 5 och 11, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Generell-sikkerhet-og-veisikkerhet-20112015.pdf>.

⁴³ Internationell organisation A, Möte i Kabul, april 2017.

⁴⁴ Internationell organisation A, april 2017; NPR (National Public Radio), *Obama Expands U.S. Military's Authority To Target Taliban In Afghanistan*, 2016-06-10, <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2016/06/10/481544618/obama-expands-u-s-militarys-authority-to-target-taliban-in-afghanistan>; SIGAR (Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction), *Quarterly Report to the United States Congress*, 2016-07-30, s. 81f, <https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2016-07-30qr.pdf>.

⁴⁵ UN General Assembly, *Special report on the strategic review of the United Nations Assistance Mission in Afghanistan*, 2017-08-10, s. 3, <http://undocs.org/A/72/312>.

vid tillkännagivandet av den nya strategin kom till uttryck genom orden: ”We are not nation-building again. We are killing terrorists”.⁴⁶

Ett utökad amerikanskt engagemang i konflikten, upptakten till samt genomförandet av det sedan länge uppskjutna parlamentsvalet⁴⁷ samt upptakten till nästa års presidentval utgör, enligt Lifos mening, en viktig fond för att tolka den aktuella konfliktutvecklingen i landet.

En unik utveckling under 2018 utgörs av den vapenvila som kom till stånd och varade under några dagar i juni månad mellan de afghanska säkerhetsstyrkorna och talibanrörelsen. Denna vapenvila hör till en av ljuspunkterna i landets utveckling och indikerade bland annat att ledarna för båda konfliktsidorna har kontroll över sina respektive styrkor, vilka uppvisade en enighet som tidigare betvivlats av motparten och som därmed också har ansetts utgöra ett potentiellt hinder för förhandlingar och en tveksamhet inför om ingångna överenskommelser kommer att respekteras. Firandet av vapenvilan tydde också på en stark önskan om fred hos både kombattanter och den afghanska befolkningen.⁴⁸

4.1. Internationell truppförstärkning

Trump-administrationens nya Sydasienstrategi innebär bland annat förstärkt trupp närvaro i Afghanistan och att man, till skillnad från tidigare, inte heller ska ange någon tidsgräns för den amerikanska närvaron i landet. I strategin betonas ”att strida för att vinna” snarare än att stärka statsbyggnadsprocessen i landet. Vidare innebär den nya strategin utökade angreppsbefogenheter för de amerikanska styrkorna samt en hårdare linje gentemot Pakistan.⁴⁹ När president Trump annonserade den nya strategin för Afghanistan slog han också fast att USA inte skulle ange siffror gällande antalet amerikanska soldater i landet och inte heller avslöja fortsatta planer för de militära aktiviteterna i Afghanistan.⁵⁰ I mars 2018 uppgav dock det amerikanska försvarsdepartementet att USA hade omkring 15 000 soldater

⁴⁶ The White House, *Remarks by President Trump on the Strategy in Afghanistan and South Asia*, 2017-08-21, <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-strategy-afghanistan-south-asia/>; CRS, uppdaterad 2018-11-01, s. 1.

⁴⁷ Parlamentsvalet skulle hållits redan 2015 men har länge blivit uppskjutet bland annat på grund av politisk oenighet kring reformer inom valsysteget för att undvika valfusk. Fortfarande nära inpå årets val återstod dock stora utmaningar kring exempelvis frågor som säkerhet och röstregistrering. Ett antal stora partier krävde också ändringar i valsysteget endast månader innan planerat valdatum. På grund av så många kvarstående problem föreslog den oberoende valkommissionen att valet till distriktsråd skulle skjutas upp till ett senare datum. Man föreslog också att val till parlamentet skulle skjutas upp i Ghazni då man menade att risken där var för stor för att ett genomfört val i provinsen inte skulle komma att resultera i någon rättvis representation för provinsen (AAN, *Thematic Dossier (XX): Electoral reform and the preparations for the 2018 elections*, 2018-08-10, <https://www.afghanistan-analysts.org/publication/aan-thematic-dossier/thematic-dossier-xx-electoral-reform-and-the-preparations-for-the-2018-elections/>).

⁴⁸ ICG (International Crisis Group), *Building on Afghanistan's Fleeting Ceasefire*, 2018-07-19, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/298-building-afghanistans-fleeting-ceasefire>.

⁴⁹ CRS, uppdaterad 2018-11-01, s. 1.

⁵⁰ CRS, uppdaterad 2018-11-01, s. 11.

stationerade i Afghanistan⁵¹, att jämföra med de 8 400 amerikanska soldater som fanns i landet 2015/16 när president Obama avbrutit sin plan med trupptillbakadragande till följd av det prekära säkerhetsläget i landet.⁵²

De amerikanska soldaterna i Afghanistan är verksamma inom två olika missioner. Merparten av dem ingår i den NATO-ledda missionen Resolute Support (RS)⁵³ vars huvudsyfte är att utbilda och assistera de afghanska säkerhetsstyrkorna. De övriga ingår i en mission vars huvuduppgift är terrorbekämpning.⁵⁴

I september 2018 rapporterade RS-missionen att man hade drygt 16 000 internationella soldater stationerade i Afghanistan, varav knappt 8 500 amerikanska soldater.⁵⁵ Siffrorna angavs vara indikativa men den totala utländska truppstyrkan i Afghanistan torde därmed, enligt Lifos bedömning, i nuläget övergå 20 000 man. Detta är dock långt under de dryga 130 000 internationella soldater som var stationerade i landet runt 2011 när den internationella truppstyrkan under den NATO-ledda ISAF-missionen var som starkast.⁵⁶

USA:s nya strategi innebär i grova drag en upptrappad militär kampanj genom amerikanska flygattacker och i huvudsak afghanskledda markoffensiver i syfte att bryta talibanrörelsens framgång och driva rörelsen till förhandlingsbordet.⁵⁷

4.2. Regeringssidan och de afghanska säkerhetsstyrkorna

Ofta används paraplybegreppet Afghan National Security Forces (ANSF) för att beteckna olika styrkor med ansvar för ordning och säkerhet i landet. Till ANSF hör exempelvis den nationella armén (Afghan National Army – ANA); den nationella säkerhetstjänsten (National Directorate of Security – NDS); den nationella polisen (Afghan National Police – ANP); gränspoliserna

⁵¹ USDOD (US Department of Defense), Lead Inspector General for Overseas Contingency Operations (Lead IG), *Operation Freedom's Sentinel. Report to the United States Congress. 1 januari - 31 mars 2018*, 2018-05-30, s. 7, https://media.defense.gov/2018/May/30/2001924442/-1/-/1/FY2018_LIG_OCO_OFS2_MAR2018_3.PDF.

⁵² Al Jazeera, *Obama to slow pace of Afghanistan troop withdrawal*, 2016-07-06, <https://www.aljazeera.com/news/2016/07/obama-leave-8400-troops-afghanistan-160706144621883.html>; SIGAR, *Quarterly Report to the United States Congress*, 2018-04-30, s. 90, <https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2018-04-30qr.pdf>.

⁵³ 39 länder bidrar med trupper till denna mission, vars huvudsyfte är att utbilda, assistera och vara rådgivare till afghanska säkerhetsstyrkor och säkerhetsinstitutioner.

⁵⁴ USDOD, Lead IG, 2018-05-30, s. iii.

⁵⁵ NATO, *Resolute Support Mission (RSM): Key Facts and Figures*, september 2018, https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2018_09/20180903_2018-09-RSM-Placemat.pdf.

⁵⁶ NATO, 2015-09-01; NATO, *ISAF Placemats Archive*, uppdaterad 2017-05-23, <https://www.nato.int/cps/en/natolive/107995.htm>.

⁵⁷ ICG, *A Dangerous Escalation in Afghanistan*, 2018-01-31, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/dangerous-escalation-afghanistan>; SIGAR, 2016-07-30, s. 63.

(Afghan Border Police – ABP); ordningspolisen (Afghan National Civil Order Police – ANCO) och afghanska specialstyrkor. ANSF sattes samman med den tänkta bemanningen av 352 000 soldater och poliser. Man har dock aldrig lyckats uppnå detta bemanningsmål.⁵⁸ I juli 2018 rapporterades ANSF bestå av knappt 315 000 man.⁵⁹

Lokalt återfinns också Afghan Local Police (ALP), som lyder under inrikesministeriet. ALP räknas dock inte in i ANSF:s bemanning. I maj 2017 beräknades ALP ha cirka 30 000 man i 199 distrikt (31 provinser). Lokala poliser utses av byäldstar eller lokalt mäktiga män för att skydda byn mot talibanattacker. I vissa områden rapporteras ALP ha bidragit till förbättrad säkerhet medan man på andra platser gjort sig skyldig till allvarliga brott och människorrättsövergrepp. Problem har i synnerhet rapporterats från de nordliga provinserna Kunduz, Baghlan, Faryab, Takhar, Badakhshan samt vissa distrikt i Ghazni, Uruzgan och Wardak.⁶⁰

På regeringssidan i konflikten återfinns också olika typer av regeringsvänlig milis som dock inte lyder under lag eller svarar inför någon afghansk myndighet. Det saknas laglig grund för dessa milisers verksamhet, men de verkar ibland med stöd av regeringssidan eller internationella aktörer.⁶¹

De afghanska säkerhetsstyrkorna har länge lidit av stora kapacitetsproblem, en hög omsättningstakt och brister gällande ledning, kontroll och logistik. Problemen har en stark påverkan på styrkornas moral. Den intensifierade konflikten har resulterat i en ökning av konfliktoffer på båda sidor av konflikten och värvningstakten av ny personal har varit allt för låg för att kompensera för förluster till följd av dödsfall, skador eller desertering.⁶²

Sedan den afghanska regeringen övertog ansvaret för landets säkerhet när ISAF:s mandat löpte ut i slutet av 2014 har insider-attacker utgjort ett allvarligt problem bland säkerhetsstyrkorna. Ofta handlar det om en infiltrator från upprorssidan. Dessa attacker benämns ofta ”green-on-green attacks” till skillnad från ”green-on-blue attacks” som är benämningen på när medlemmar ur de afghanska säkerhetsstyrkorna angriper de internationella koalitionsstyrkorna i landet.⁶³

Under 2017 påbörjade den afghanska regeringen implementeringen av en ny fyraårig säkerhetsplan i syfte att stärka upp ANSF. Enligt planen ska problem med ledarskap, resurshantering samt utbredd korruption adresseras,

⁵⁸ EASO (European Asylum Support Office), *Country of Origin Information Report: Afghanistan Security Situation*, december 2017a, s. 25f, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO_Afghanistan_security_situation_2017.pdf.

⁵⁹ SIGAR, 2018-07-30, s. 65.

⁶⁰ EASO, december 2017a, 28f. Provinserna Wardak kan även benämnas Maidan Wardak.

⁶¹ EASO, december 2017a, s. 29f.

⁶² UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2017-03-03, s. 4, <http://undocs.org/A/71/826>.

⁶³ SIGAR, 2018-04-30, s. 93.

och målsättningen är bland annat att utöka specialstyrkornas och det afghanska luftvapnets kapacitet medan polis ska överföras från stridande missioner till mer ordinär polisverksamhet.⁶⁴

Fortsatta problem inom landets säkerhetsstyrkor har dock blottats under 2018 bland annat genom upprorsattacken mot Ghazni stad i augusti månad. Säkerhetsstyrkorna misslyckades initialt med att stå emot attacken och kunde först efter omfattande förstärkning samt understöd av NATO slå tillbaka offensiven. Skeendet indikerade brister i både befälskedja, koordinering och resursallokering hos de afghanska styrkorna jämte en oförmåga att agera på de förestående varningar om en offensiv som funnits före attacken.⁶⁵ Många tjänstemän i belägrade provinser har också under året rapporterat att militära förstärkningar inte kommit fram i tid. Från olika håll har det därför höjts röster för att Afghanistan ska bryta sitt bilaterala säkerhetsavtal med USA då man menar att situationen i landet visar att den amerikanska truppen vare sig leder till stabilitet, minskar attackerna eller motverkar grannländernas negativa inflytande i landet.⁶⁶

Enligt United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) orsakade regeringssidan 20 procent av antalet civila offer i landet under första halvåret 2018.⁶⁷ Och enligt amerikanska utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter i Afghanistan under 2017 gjorde sig afghanska säkerhetsstyrkor under året skyldiga till utomrättsliga avrättningar, tortyr, försvinnanden, godtyckliga frihetsberövanden och sexuella övergrepp mot barn. Strafffriheten var samtidigt utbredd.⁶⁸

4.3. Den väpnade oppositionen

Den alltigenom dominerande upprorsgruppen i Afghanistan utgörs av talibanrörelsen som sedan 2016 leds av Mulla Haibatullah Akhundzada.⁶⁹ Haqqani-nätverket anses generellt utgöra en autonom del av talibanrörelsen, och dess ledare Sirajuddin Haqqani blev också i juli 2015 utsedd till vice talibanledare.⁷⁰ Nätverket tros ha introducerat självmordsoperationer som stridsmetod i Afghanistan och rörelsen anses ligga bakom många av de högprofilerade attacker som genomförs i Kabul.⁷¹

⁶⁴ EASO, december 2017a, s. 26.

⁶⁵ Diplomatiska källa A i Kabul, E-post, 2018-08-17.

⁶⁶ Diplomatiska källa A i Kabul, E-post, 2018-06-01.

⁶⁷ UNAMA, *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Midyear Update, 1 January to 30 June 2018*, 2018-07-15, s. 7, https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_poc_midyear_update_2018_15_july_english.pdf.

⁶⁸ USDOS (United States Department of State), *Afghanistan 2017 Human Rights Report*, s.1, https://www.justice.gov/sites/default/files/pages/attachments/2018/04/23/dos-hrr_2017_afghanistan.pdf.

⁶⁹ Ruttig, 2017-11-01.

⁷⁰ EASO, december 2017a, s. 35.

⁷¹ Stanford University, *Mapping Militant Organizations: Haqqani Network*, 2017-11-08, <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/363>.

Det finns också ett antal andra mindre upprorsgrupperingar i landet. Exempel på sådana grupper är Tehrik-e Taliban Pakistan (TTP)⁷²; Islamiska staten Khorasanprovinsen (ISKP); Islamic Movement of Uzbekistan (IMU); Jundullah, Lashkar-e Taiba (LeT), Jaysh Muhammed, Feday-e Mahaz, Mulla Dadulla-fronten, Jihadi Shura of Mujahidin for Unity and Understanding; Tora Bora-fronten; Jamat Sunat al-Dawa Salafia samt Latif Mansur-nätverket. Enligt amerikanska utrikesdepartementet har upp emot 20 terroristorganisationer en närvaro i Afghanistan.⁷³

Talibanrörelsens dominans och organisation innebär att andra upprorsgrupper i landet har ett begränsat manöverutrymme att verka självständigt, och i den mån de genomför operationer sker detta i huvudsak under talibanrörelsens ledning och strukturer.⁷⁴ De grupper som inte underordnat sig talibanrörelsens befälsordning har istället blivit fiender till rörelsen vilket lett till strider dem emellan. Under flera års tid har talibanrörelsen fört en kamp mot ISKP i Nangarhar, och nu senast även i provinsen Jawzjan där en självutnämnd ISKP-grupp lyckats få ett visst territoriellt fäste i två distrikt. I augusti 2018 lyckades dock talibanrörelsen helt eliminera ISKP i provinsen. Liknande händelser har tidigare skett i bland annat Kunduz. Där uttryckte gruppen Jundullah stöd för ISKP, vilket medförde att de angreps av talibanrörelsen och tvingades på flykt från provinsen.⁷⁵ Sedan talibanledaren Mulla Omars död avslöjades i mitten av 2015 har också strider utkämpats i olika delar av landet mellan rörelsens huvudfåra och utbrytargrener Rasoolgruppen.⁷⁶ Rasoolgruppen har främst varit koncentrerad i Shindand-distriktet i Herat där man varit relativt aktiva under 2016. Under våren 2017 bedömde en internationell organisation att gruppen nationellt sett inte hade någon större relevans längre.⁷⁷ Strider mot Rasoolgruppen har dock förekommit även under 2018 i exempelvis Shindand.⁷⁸

Även om fragmentering inom talibanrörelsen är något som ökat på senare år,⁷⁹ tyder skeenden under 2018, såsom iscensättandet av årets våroffensiv samt iakttagande av en landsomfattande vapenvila i juni månad, enligt Lifos bedömning, på att talibanrörelsen under Mulla Haibatullah Akhundzadas

⁷² Afghansk analytiker B i Kabul, Whatsapp-intervju, 2018-08-29.

⁷³ EASO, december 2017a, s. 32.

⁷⁴ Afghansk analytiker A i Kabul, Skype-intervju, 2018-08-26.

⁷⁵ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

⁷⁶ RUSI (The Royal United Services Institute), *An Interview with Mullah Rasool on Reconciliation between the Taliban and the Afghan Government*, 2016-03-16, <https://rusi.org/commentary/interview-mullah-rasool-reconciliation-between-taliban-and-afghan-government>.

⁷⁷ Internationell organisation A, april 2017.

⁷⁸ Pettersson, 2018-09-13.

⁷⁹ Landinfo, *Report Afghanistan: Taliban's organization and structure - Report by Dr. Antonio Giustozzi for Landinfo*, 2017-08-23 (b), <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Taliban's-organization-and-structure-23082017.pdf>; AAN, *Toward Fragmentation? Mapping the post-Omar Taleban*, 2015-11-24, <https://www.afghanistan-analysts.org/toward-fragmentation-mapping-the-post-omar-taleban/>.

ledning ändå förmår utöva effektiv kontroll över lokala talibannätverk och fotsoldater runt om i landet.

Det är svårt att uppskatta talibanrörelsens antal men enligt vissa bedömare kan rörelsen idag bestå av cirka 60 000 medlemmar,⁸⁰ och upp emot 200 000 man om man räknar med deltidsskivare och andra som stöder rörelsen på olika sätt.⁸¹ Rörelsen bedöms därmed kraftigt ha utökat sin medlemsbas, vilken runt 2009 uppskattades omfatta 15-20 000 man.⁸²

Till rörelsens övergripande politiska målsättningar hör fortsatt att ta kontroll över, eller i vart fall få betydande inflytande över, en shariastyrd afghansk stat. Därtill kräver rörelsen att all utländsk trupp lämnar landet.⁸³

Talibanrörelsen har under upprorsåren transformerats från en lösligt sammansatt upprorsgrupp till en organiserad ”väntande regering” genom de skuggstrukturer för landets styre som byggts upp av rörelsen.⁸⁴ Mulla Akhtar Mohammad Mansour, sedermera officiell talibanledare mellan 2015-2016, är den som brukar omnämnas som arkitekt bakom dessa förändringar.⁸⁵ Omkring 2008-2009 började skuggstyret etableras och talibanrörelsen utsåg sina egna skugg-guvernörer på både provins- och distriktsnivå. Skuggstrukturerna underlättar för talibanrörelsen att koordinera sina attacker gentemot regeringssidan men också att politiskt utmana den sittande regeringen genom att rörelsen i sina inflytelsesfärer också kan erbjuda visst serviceutbud så som utbildning, sjukvård, byggnadsarbeten etc.⁸⁶ Talibanrörelsens inflytelsesfärer sträcker sig idag långt utanför de områden där de bedöms inneha den territoriella kontrollen. I städer som exempelvis Kunduz och Ghazni, vilka inte bedöms ligga under talibankontroll, förekommer ändå att talibanrörelsen beskattar befolkningen.⁸⁷ I Ghazni stads utkanter har det även förekommit att rörelsen utdömt och verkställt kroppsstraff.⁸⁸ Talibanrörelsen utövar egen rättsskipning i områden de kontrollerar eller där de förmår utöva inflytande. UNAMA dokumenterade i sin årsrapport för 2017 exempelvis fyra fall där kvinnor dömts till döden för olika ”moralbrott” inom rörelsens parallella

⁸⁰ Bill Roggio, “US officials estimate Taliban strength at a minimum of 60 000 fighters”, *A blog of FDD's Long War Journal*, 2018-01-31, <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/01/us-officials-estimate-taliban-strength-at-a-minimum-of-60000-fighters.php>; Landinfo, 2017-08-23 (b), s. 12.

⁸¹ Landinfo, 2017-08-23 (b), s. 12.

⁸² FOI, *Kampen om "hearts and minds" i Afghanistan*, 2009-09-22, s. 9, <https://www.foi.se/rapportsammanfattning?reportNo=FOI-R--2803--SE>.

⁸³ Swedepeace/CPAU, s. 17; NYU-CIC (New York University - Centre on International Cooperation), *Taliban Views on a Future State*, juli 2016, s. 30, https://cic.nyu.edu/sites/default/files/taliban_future_state_final.pdf.

⁸⁴ Foreign Policy, *The Taliban's fight for Hearts and Minds*, 2018-09-12, <https://foreignpolicy.com/2018/09/12/the-talibans-fight-for-hearts-and-minds-afghanistan/>.

⁸⁵ Foreign Policy, 2018-09-12; Afghansk analytiker A, Möte i Kabul, maj 2017.

⁸⁶ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26.

⁸⁷ ODI (Overseas Development Institute), *Life under the Taliban shadow government*, juni 2018, s. 22, <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/12269.pdf>.

⁸⁸ Internationell organisation A, april 2017.

rättsstrukturer.⁸⁹ Enligt UNAMA ska både en man och en kvinna ha avrättats i Badakhshanprovinsen på grund av att de inte kunde uppvisa bevis om äktenskap. Ett annat exempel som tas upp av UNAMA är en man och en kvinna i Uruzgan som avrättats av talibanrörelsen på grund av anklagelser om äktenskapsbrott då de befunnit sig ensamma i ett rum tillsammans.⁹⁰

I vissa av landets distrikt kontrollerar talibanrörelsen allt territorium utöver själva distriktguvernörens inhägnade område i distriktscentrat. Det kan ändå finnas ett statligt serviceutbud i området så som exempelvis skolor ute i distriktet som fortsatt finansieras och drivs av myndigheterna, men där talibanrörelsen kontrollerar läroplanen.⁹¹ Talibanrörelsen har som ett led i sin transformering på senare år flyttat fokus från att attackera statliga skolor och biståndsprojekt till att istället försöka använda sig av dem för att erbjuda service och därigenom vinna stöd hos lokalbefolkningen.⁹² Oaktat detta kan konstateras att både skolor och biståndsorganisationer även fortsättningsvis utsätts för attacker av talibanmedlemmar.⁹³ Under 2018 har också antalet attacker mot skolor och skolpersonal ökat, vilket bland annat tillskrivs det faktum att många skolor använts som röstregistreringscenter inför parlamentsvalet.⁹⁴

När det gäller talibanrörelsens militära utveckling och strategier utvecklades också detta under Mulla Mansours de facto-ledning⁹⁵ av rörelsen. Efter 2014 upprättades en mobil elitstyrka som ofta går under benämningen ”Red Unit”. Styrkan anges vara bättre tränad samt utrustad, och används för olika specialuppdrag såsom snabba interventioner mot viktiga mål, offensiver mot strategiskt viktiga områden etc. Inledningsvis etablerades styrkan i Helmand, men den har därefter spridits till andra delar av landet.⁹⁶ De ”röda styrkorna” anges vara hårdföra och välorganiserade. De kan snabbt

⁸⁹ UNAMA definierar bestraffningar inom parallella rättsstrukturer enligt följande: ”The term ‘parallel justice structure punishments’ refers to the deliberate killing and/or injuring of a person as punishment by Anti-Government Elements that results from the trial, conviction, and execution or punishment of a person suspected of a crime, as defined by Taliban or other Anti-Government Elements.” (UNAMA, februari 2018, not 40).

⁹⁰ UNAMA, februari 2018, s. 10.

⁹¹ Afghansk journalist, Möte i Kabul april 2017.

⁹² Foreign Policy, 2018-09-12.

⁹³ UN (United Nations), *Education and healthcare at risk*, april 2016, s. 6, http://unama.unmissions.org/sites/default/files/education_and_healthcare_at_risk.pdf; NPR, *In Their Own Words: Why Armed Fighters Attack Aid Workers*, 2017-09-14, <https://www.npr.org/sections/goatsandsoda/2017/09/14/550944946/in-their-own-words-why-armed-fighters-attack-aid-workers>.

⁹⁴ UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2017-09-15, s. 8, <http://undocs.org/A/72/392>.

⁹⁵ Det vill säga under perioden innan han formellt tillträdde som högsta ledare.

⁹⁶ RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty), *Explainer: Taliban ‘Special Forces Unit’ Bursts Into Spotlight With Deadly Attacks*, 2017-12-04, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-special-forces-emerge-deadly-attacks/28896629.html>.

mobiliseras och röra sig mellan distrikt och provinser för att genomföra olika operationer.⁹⁷

USA:s upptrappade engagemang i Afghanistan med utökad trupp, en markant intensifiering av flygoperationerna, jämte det utvidgade mandatet att rikta angrepp mot talibanledare på olika nivåer har dock påverkat talibanrörelsens militära operationer.⁹⁸ I kontrast till de två föregående åren företog talibanrörelsen under 2017 års våroffensiv inte motsvarande storskaliga attacker mot provinshuvudstäder.⁹⁹ Man flyttade i stället fokus till koordinerade angrepp mot polis- och arméposter runt om i landet och använde sig under dessa operationer av ett begränsat antal krigare i syfte att skydda sina personella resurser. Angreppen orsakade ofta stor skada för regeringssidan.¹⁰⁰

Under 2018 har dock rörelsen återigen genomfört storskaliga angrepp gentemot bland annat provinshuvudstäderna i Farah samt Ghazni och därigenom visat sig fortsatt kapabla på slagfältet även om de saknar kapacitet att både inta och över tid behålla kontrollen över urbana centra. Dessa attacker synes dock främst syfta till att visa styrka och urholka regeringens legitimitet snarare än att inta kontrollen över tid.¹⁰¹

Den upptrappning som skett från regeringssidan genom bland annat ett ökat internationellt engagemang har under 2018 inte visat sig försvaga talibanrörelsen.¹⁰² Tvärtom uppvisar rörelsen fortsatt styrka och det strategiska beslutet att dra tillbaka afghanska säkerhetsstyrkor från landsbygdsområden för att prioritera beskyddet av urbana centra har gett rörelsen ytterligare utrymme att använda sig av dessa landsbygdsområden för att förbereda och planera framtida attacker mot regeringen. Detta ska bland annat ha skapat ytterligare förutsättningar för rörelsen att genomföra attacker i norra Afghanistan.¹⁰³

4.4. Fredssamtal och unik vapenvila

Under 2018 har olika aktörer lyft fredsfrågan och talat om fred och fredssamtal mer frekvent än vad som var fallet för ett år sedan. President Ashraf Ghani gick i slutet av februari ut med ett erbjudande till talibanrörelsen om villkorslösa fredssamtal, och i maj rapporterades den amerikanske generalen John Nicholson ha uppgivit att talibanledare på olika nivåer var engagerade i diplomatisk aktivitet och dialog. En spontan fredsrörelse uppstod också i Helmand som en reaktion mot en självmordsattack i Lashkar Gah i mars 2018 och rörelsens krav på fred

⁹⁷ Internationell NGO, Möte i Kabul, maj 2017.

⁹⁸ Afghansk analytiker A, maj 2017.

⁹⁹ Afghansk analytiker A, maj 2017; UN General Assembly, 2017-09-15, s. 5.

¹⁰⁰ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26.

¹⁰¹ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26; Foreign Policy, 2018-09-12.

¹⁰² Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26; Afghansk analytiker C i Kabul, Whatsapp-intervju, 2018-09-13.

¹⁰³ UN General Assembly, 2017-09-15, s. 4f; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

spreds snabbt till 16 andra provinser i landet.¹⁰⁴ Ur den spontana freds rörelsen i Helmand inledde ett fåtal män en fredsmarsch med destination Kabul. De lyfte krav på eldupphör, fredssamtal, en inkluderande regering samt en tidsplan för utländska styrkors närvaro i landet. Fler personer anslöt sedan längs vägen mot Kabul.¹⁰⁵

I början av juni 2018 utlyste president Ghani unilateralt eldupphör för att markera fastans slut (12-19 juni). Även om talibanrörelsen inte svarade direkt på regeringens beslut torde det ha påverkat dem att själva något senare annonsera tre dagars vapenvila under högtiden Eid. Det skulle ha ställt rörelsen i dålig dager om man fortsatt strida och döda under den religiösa högtiden medan fienden lagt ned vapen.¹⁰⁶

När regeringens ensidiga vapenvila trädde i kraft fortsatte talibanrörelsens attacker mot de afghanska styrkorna på olika platser i landet.¹⁰⁷ När sedan också den av talibanrörelsen utlysta vapenvilan inleddes efterföljdes den av rörelsens medlemmar, vilka inte enbart hörsammade eldupphör utan även tog tillfället i akt att besöka platser och människor de inte kunnat se på årat. Både talibanmedlemmar och afghanska säkerhetsstyrkor syntes under vapenvilan fraternisera spontant på gatorna och det hölls även möten och gemensamma bönestunder där båda sidor deltog. Mötena mellan konfliktparterna skedde spontant och var förknippade med stora risker då många talibaner tilläts komma in i regeringskontrollerade områden, vissa utan att först lämna sina vapen. Två bombdåd skedde i Nangarharprovinsen under vapenvilan, varav ISKP tog på sig den ena attacken. Båda attackerna riktades mot platser där både företrädare för regeringssidan och talibanrörelsen befann sig.¹⁰⁸

De tre dagarnas vapenvila i juni 2018 respekterades annars väl av både regeringssidan och talibanrörelsen och medförde en dramatisk sänkning av incidentnivåerna i landet.¹⁰⁹

Ett annat positivt genombrott under året är att USA gått med på att inleda direkta samtal med talibanrörelsen, något som rörelsen länge krävt då man velat diskutera den utländska truppen närvaron i landet innan man inleder

¹⁰⁴ AAN, *How to End the Afghan War? A new publication on peace reviewed*, 2018-06-02, s. 1f, <https://www.afghanistan-analysts.org/how-to-end-the-afghan-war-a-review-of-a-new-publication-on-peace/>; RFE/RL, *U.S. Commander in Afghanistan Says Some Taliban Interested In Peace Talks*, 2018-05-30, <https://www.rferl.org/a/u-s-commander-in-afghanistan-says-some-taliban-interested-in-peace-talks/29259994.html>.

¹⁰⁵ BBC News, *Afghanistan's march for peace from Lashkar Gah to Kabul*, 2018-06-16, <https://www.bbc.com/news/world-asia-44502443>.

¹⁰⁶ AAN, *The Eid Ceasefire: Allowing Aghans to imagine their country at peace*, 2018-06-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-aid-ceasefire-allowing-afghans-to-imagine-their-country-at-peace/>.

¹⁰⁷ Reuters, *Taliban kill Afghan officials as government's ceasefire kicks in*, 2018-06-12, <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan-ceasefire-taliban/taliban-kill-afghan-officials-as-governments-ceasefire-kicks-in-idUSKBN1J80TF>.

¹⁰⁸ AAN, 2018-06-19.

¹⁰⁹ ICG, 2018-07-19.

samtal med den afghanska regeringen. Samtal mellan USA och företrädare för talibanrörelsen har därefter skett i Doha (Qatar) där talibanrörelsen har sitt politiska kontor.¹¹⁰ Uppgifter om möten som ska ha skett på andra platser har dock dementerats på talibanrörelsens webbsida ”Voice of Jihad”.¹¹¹

Det hopp om fred som väcktes under vapenvilan släcktes igen för många Ghazni-bor under den storskaliga attack som genomfördes av talibanrörelsen mot provinshuvudstaden två månader senare. President Ashraf Ghani misslyckades därmed i sitt försök att få till stånd en andra och mer långvarig vapenvila med talibanrörelsen. Istället svarade talibanrörelsen med en intensifierad kampanj av attacker där uppskattningsvis över tusen dödsoffer (civila och kombattanter) skördades under enbart en veckas tid i augusti. Den lyckade vapenvilan i juni vilken setts som en möjlig ”game-changer” ersattes därmed snart av en ökad förtroendeklyfta mellan parterna. Trots detta uttrycker konfliktparterna fortsatt stöd för fredssamtal även om formella fredsförhandlingar troligen inte är något som kommer till stånd på kort sikt. Utifrån samtal International Crisis Group (ICG) haft med olika källor inom talibanrörelsen synes det inte heller troligt att konfliktvåldet minskar på kort sikt då talibanrörelsen verkar misstänksamma gentemot förslag om de-eskalering av våldet och istället inställda på en parallell process av strid och samtal.¹¹² Även USA har gett uttryck för en syn om att våld och framsteg mot fred kan samexistera och att läget just nu kan beskrivas som en situation av ”talking and fighting”. Denna strategi är dock inte riskfri, och USA:s upptrappade flygbombningar kan exempelvis bidra till att försvåra för talibanrörelsen att få stöd för fredssamtal bland sina anhängare på gräsrotsnivå. En del bedömare menar också att talibanrörelsens intensifierade offensiv i augusti 2018, med bland annat attacken mot Ghazni, delvis kan ha varit ett sätt för rörelsen att visa att de inte kan tvingas till förhandlingsbordet genom amerikansk krigföring.¹¹³

4.4.1. Externa aktörers intressen och deras inverkan på en eventuell fredsprocess

Andra faktorer som kan inverka på en fredsprocess är olika externa aktörers intressen och agerande i Afghanistan. President Ghani som länge insisterat på en fredsprocess som både leds och ägs av afghaner kommenterade under 2017 att det är alltför många aktörer med alltför många parallella spår inblandade. Bland aktörer med intressen i Afghanistan, utöver Pakistan och USA (avsnitt 3 och avsnitt 4), återfinns exempelvis också Ryssland som anklagas av USA för att stödja talibanrörelsen med bland annat

¹¹⁰ The Guardian, *Taliban hails 'helpful' US talks as boost to Afghan peace process*, 2018-08-13, <https://www.theguardian.com/world/2018/aug/13/taliban-hails-helpful-us-talks-as-boost-to-afghan-peace-process>.

¹¹¹ Voice of Jihad, *Meetings between representatives of Islamic Emirate and America in Dubai and Bagram are untrue*, 2018-09-23, <https://alemarah-english.com/?p=34894>.

¹¹² ICG, *As New U.S. Envoy Appointed, Turbulent Afghanistan's Hopes of Peace Persist*, 2018-09-05, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/new-us-envoy-appointed-turbulent-afghanistans-hopes-peace-persist>.

¹¹³ ICG, 2018-09-05.

vapenleveranser, vilket Ryssland dock förnekar även om man medger att man har kontakter med rörelsen sedan ett antal år tillbaka. Ryssland har uttryckt oro över ISKP:s närvaro i Afghanistan, men vissa bedömare menar också att Moskva vill utöka sitt inflytande och underminera USA:s och NATO:s roll i landet. Vidare avspeglas misstron mellan Indien och Pakistan också i deras agerande i Afghanistan där Indien utgör ett stort givarland till regeringen medan Pakistan anklagas för stöd till talibanrörelsen.¹¹⁴

Kina är en aktör med både ekonomiska- och säkerhetspolitiska intressen i Afghanistan. Bedömare menar att Kina, mot bakgrund av *Belt & Road Initiative*¹¹⁵, har ett intresse av stabilitet i Afghanistan. Att Kina har gjort så lite för att bidra till detta tros kunna bero på de skärpta handels- och geopolitiska relationerna till USA.¹¹⁶ Stora delar av Kinas utvecklingsstöd till Afghanistan koncentrerar sig till den nordöstliga provinsen Badakhshan som via den så kallade Wakhankorridoren är länkad till västra Kina. Kinas säkerhetsintresse i området är kopplat till fruktan för att kinesiska uigurer som radikaliserats ska kunna röra sig över gränsområdet för militär träning i Afghanistan för att sedan via Wakhan återvända till Kina för att där utföra attacker.¹¹⁷

Också Iran är en aktör med starka intressen i Afghanistan som bland annat handlar om att begränsa USA:s och Saudiarabiens inflytande i regionen,¹¹⁸ men också om att säkra vattenflödet in i Iran från Helmandfloden,¹¹⁹ genom att underminera den afghanska regeringen i de västra delarna av Afghanistan för att säkra att inte vattenflödet blockeras. Iran har vidare ett intresse av att stödja talibanrörelsen i dess kamp mot antishiitiska ISKP, och enligt uppgifter från exempelvis afghanska myndighetspersoner tros Iran ha bidragit till det upptrappade konfliktvåldet i den västliga provinsen Farah, vilket bland annat lett fram till den storskaliga attack mot provinshuvudstaden som genomfördes av talibanrörelsen tidigare i år.¹²⁰ En del bedömare menar också att Irans agerande i provinsen Farah kan vara ett sätt att retaliära mot USA för att man lämnat kärnenergiavtalet.¹²¹

Dessa externa aktörers agerande och intressen bidrar till att komplicera situationen ytterligare och försvåra en lösning av konflikten.¹²² En ytterligare faktor som kan försvåra en fredsprocess är, enligt Lifos bedömning, om ISKP som aktör lyckas attrahera ett större antal av de

¹¹⁴ BBC Monitoring, *Analysis: Key regional, global players in Afghanistan*, 2018-08-07, tillgänglig via: <https://monitoring.bbc.co.uk> (betaltjänst).

¹¹⁵ *Belt & Road* är en kinesisk utvecklingsstrategi med fokus på infrastrukturprojekt och investeringar i Asien och Europa för att skapa potential för ekonomisk utveckling.

¹¹⁶ Diplomatkälla A i Kabul, 2018-06-01.

¹¹⁷ DAWN, *Afghan connection*, 2018-09-10, <https://www.dawn.com/news/1432003>.

¹¹⁸ BBC Monitoring, 2018-08-07.

¹¹⁹ Reuters, *In parched Afghanistan, drought sharpens water dispute with Iran*, 2018-07-17, <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan-iran-water/in-parched-afghanistan-drought-sharpens-water-dispute-with-iran-idUSKBN1K702H>.

¹²⁰ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13; Diplomatkälla A i Kabul, 2018-06-01.

¹²¹ Diplomatkälla A i Kabul, 2018-06-01.

¹²² Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

upprorsmän som motsätter sig en förhandlingslösning. ISKP får dock i detta sammanhang betraktas som en intern aktör, även om flertalet krigare i gruppen utgörs av pakistanier.

5. Aktuellt säkerhetsläge

I februari 2018 förutspådde amerikanska underrättelsetjänstemän en modest försämring av säkerhet och stabilitet i Afghanistan under året, bland annat på grund av en förväntad offensiv kampanj från regeringssidan i syfte att återta territorium från talibanrörelsen. Sådana offensiva operationer i tidigare icke omstridda områden under talibankontroll förutspåddes resultera i fler civila offer och internflyktingar.¹²³

I början av 2018 uttalade General John W. Nicholson, dåvarande befälhavare för Resolute Support, att den nya Sydasienstrategin medfört att talibanrörelsen sänkt sin ambitionsnivå.¹²⁴ Nicholson menade vidare att talibanrörelsen till följd av den nya strategin höll på att återgå till gerillakrigföring och självmordsattacker då de inte längre kunde utföra storskaliga markstrider i syfte att inta städer eller distriktcentra.¹²⁵ Generalinspektören för USA:s operationer i Afghanistan menade dock att talibanrörelsen under början året visat sig fortsatt kapabla att både hålla territorium och iscensätta storskaliga terrorattacker i så väl Kabul som runt om i landet.¹²⁶

Den 25 april 2018 annonserade talibanrörelsen sin årliga våroffensiv, under namnet *Al Khandaq*. Årets offensiv har som fokus att rikta in sig på amerikanska styrkor samt deras ”underrättelseagenter” och ”interna anhängare”.¹²⁷ Offensiven inleddes med hög intensitet, och enligt afghanska tjänstemän hade talibanrörelsen genomfört ca 2 700 attacker runt om i landet under offensivens första 19 dagar.¹²⁸ Under maj månad 2018 intensifierades striderna, framför allt genom att talibanrörelsen gick till angrepp mot både distriktcentra och en provinshuvudstad. Den 15 maj intog rörelsen delar av Farahs provinshuvudstad, men drog tillbaka nästföljande dag under en hård bombkampanj genomförd av amerikanska och afghanska styrkor. Det afghanska försvarsministeriet meddelade samtidigt att sex andra provinshuvudstäder var hotade och att allvarliga strider pågick i 15 av 34 provinser. Talibanrörelsen lyckades också vinna mark i flera distrikt i provinserna i Badakhshan, Ghazni, Faryab, Takhar och Baghlan. ANSF

¹²³ UD DOD, Lead IG, 2018-05-30, s. 6.

¹²⁴ Pajhwok, *NATO renews commitment to peace in Afghanistan*, 2018-02-24, <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/24/nato-renews-commitment-peace-afghanistan>.

¹²⁵ UD DOD, Lead IG, *Operation Freedom's Sentinel. Report to the United States Congress, 1 januari - 31 mars 2018*, s. 1.

¹²⁶ UD DOD, Lead IG, 2018-05-30, s. v (Message from the Lead Inspector General).

¹²⁷ Diplomatökälla A i Kabul, 2018-06-01.

¹²⁸ Diplomatökälla A i Kabul, 2018-06-01; The National, *Afghan troops split on Taliban peace talks amid spring offensive carnage*, 2018-05-19, <https://www.thenational.ae/world/mena/afghan-troops-split-on-taliban-peace-talks-amid-spring-offensive-carnage-1.731915>.

återtog snart vissa distrikt men led samtidigt stora förluster avseende både manskaper, vapen och utrustning.¹²⁹

Talibanrörelsen har därmed under 2018 visat sig fortsatt kapabel till både territoriell krigföring och terrorkampanj i städerna, trots USA:s nya offensiva strategi avsedd att trycka tillbaka rörelsen på slagfältet och tvinga dem till förhandlingsbordet.¹³⁰

5.1. Säkerhetsincidenter

Vid utgången av 2017 hade FN registrerat 23 744 säkerhetsrelaterade incidenter¹³¹ i Afghanistan. Detta utgjorde det högsta incidenttalet som registrerats på årsbasis under konflikten, dock var ökningen endast marginell jämfört med 2016. Väpnade konfrontationer utgjorde den största andelen av incidenterna 2017. Det registrerades totalt 14 998 väpnade sammandrabbningar i landet under året, vilket utgjorde 63 procent av alla registrerade säkerhetsincidenter.¹³²

De sju provinser där flest säkerhetsincidenter registrerades 2017 var i fallande ordning Nangarhar, Helmand, Kunar, Kandahar, Faryab, Laghman och Ghazni.¹³³

Under de tre kvartalen mellan december 2017 och augusti 2018 minskade antalet av FN registrerade säkerhetsincidenter i landet jämfört med motsvarande tre kvartalsperioder 2016/17 (med respektive sex, sju och tio procent).¹³⁴ Enligt SIGAR var detta en följd av de afghanska styrkornas offensiva operationer under slutet av 2017 och början av 2018. Trots dessa offensiva operationer rapporterade SIGAR om ett fortsatt dödläge mellan konfliktparterna gällande kontroll över territorium och befolkning. Man rapporterade också om likvärdiga nivåer avseende civila offer, och att storskaliga attacker med många offer ökat i urbana områden.¹³⁵ Under talibanrörelsens våroffensiv som inleddes den 25 april 2018 har rörelsen visat sig fortsatt kapabel att både strida om territorium och utföra

¹²⁹ ICG, *Crisis Watch - Afghanistan*, May 2018, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/may-2018#afghanistan>.

¹³⁰ Diplomatiska källa A, 2018-06-01.

¹³¹ Säkerhetsrelaterade incidenter som registreras av FN kan utgöras av väpnade sammandrabbningar, flygangrepp, självmordsdåd och komplexa attacker, detonerade sprängladdningar, avrättningar, minor, narkotikaincidenter, brott, demonstrationer, hot, gripanden, vapenbeslag, etc (Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, E-post, 2018-08-18).

¹³² UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2018-02-27, s. 5, <http://undocs.org/A/72/768>.

¹³³ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, E-post, 2018-03-11.

¹³⁴ UN General Assembly, 2018-02-27, s. 5; UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2018-06-06, s. 5, <http://undocs.org/A/72/888>; UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2018-09-10, s. 5, <http://undocs.org/A/73/374>.

¹³⁵ SIGAR, 2018-04-30, s. 57.

terrorattacker runt om i landet. Samma dag som offensiven annonserades skedde en omedelbar ökning av konfliktincidenterna och incidenter registrerades i 21 provinser, vilket indikerade en hög grad av kontroll hos upprorssidan och en förmåga till operativt genomförande av strategin.¹³⁶

Under de första sju månaderna 2018 registrerades flest säkerhetsincidenter i Nangarhar, följt av Helmand, Kandahar, Kunar, Faryab, Ghazni och Laghman. De flesta incidenter utgjordes även då av väpnade sammandrabbningar, vilka utgjorde cirka 62 procent av det totala incidentantalet. Lifos konstaterar därmed att det fortsatt under de första sju månader 2018 är samma provinser som ligger högst avseende registrerade säkerhetsincidenter, och att väpnade sammandrabbningar även fortsättningsvis är den vanligaste incidenttypen. Nangarhar och Helmand låg fortsatt tydligt i topp medan de övriga fem provinserna skiftat inbördes placeringar något.¹³⁷

5.2. Ökning av antalet självmordsattacker samt andra sprängdåd

Under första kvartalet 2018 observerade UNAMA en ny trend där självmordsdåd/komplexa attacker¹³⁸ utgjorde de incidenttyper som krävde flest civila offer.¹³⁹ Under perioden januari till och med juli 2018 ökade också antalet självmordsdåd i landet med över 60 procent jämfört med samma period 2017. Enbart i Kabul provins genomfördes under perioden januari till och med juli 2018 drygt 25 självmordsdåd.¹⁴⁰

Efter att tredje kvartalet 2018 passerat rapporterade UNAMA i oktober att den kombinerade användningen av sprängladdningar (både självmordsdåd och andra typer av IED:er) utgjort främsta orsaken till civila offer under årets första nio månader. Dessa incidenttyper, självmordsdåd/komplexa attacker samt andra typer av sprängladdningar, stod tillsammans för 45 procent av det totala antalet civila offer, varav 29 procent orsakades av självmordsdåd/komplexa attacker. Dessa attacker har ökat i frekvens och blivit allt mer dödliga för civila. Medan antalet civila offer till följd av självmordsdåd och komplexa attacker har ökat, har antalet civila offer orsakade av markstrider minskat med 18 procent. Civila offer till följd av riktade angrepp mot särskilda individer har samtidigt minskat med 32

¹³⁶ UN General Assembly, 2018-06-06, s. 5.

¹³⁷ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

¹³⁸ En komplex attack definieras av UNAMA som en attack utförd av minst två personer och som inkluderar minst två olika vapentyper, varav det ena utgörs av en självmordssprängladdning (UNAMA, *Afghanistan: Human Rights and Protection of Civilians in Armed Conflict - Special Report, Airstrikes in Dasht-e-Archi district, Kunduz Province, 2 April 2018*, maj 2018, s. 3, not 4, https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_special_report_suicide_and_other_ied_devices_october_2018.pdf).

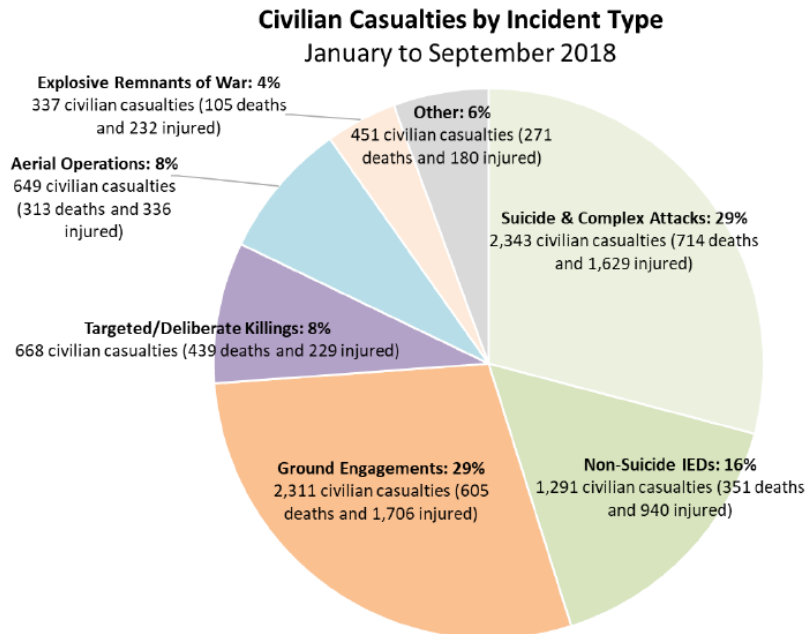
¹³⁹ UNAMA, *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Quarterly Report, 1 January to 31 March 2018*, 2018-04-12, s. 1, https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_protection_of_civilians_first_quarter_2018_report_11_april_0.pdf.

¹⁴⁰ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

procent under den aktuella perioden (januari till och med september 2018).¹⁴¹

I de två diagrammen nedan åskådliggörs civila offer fördelat på olika incidenttyper under perioden januari till och med september 2018 respektive 2017.

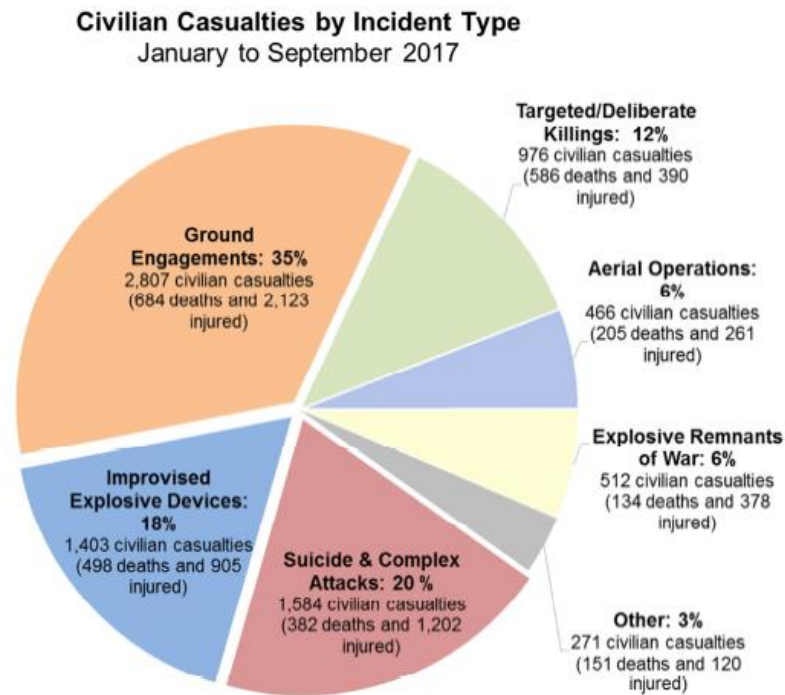
Figur 1.

Källa: UNAMA, 2018-10-10, s. 2.

¹⁴¹ UNAMA, *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Quarterly Report, 1 January to 30 September 2018*, 2018-10-10, s. 1f, https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_protection_of_civilians_in_armed_conflict_3rd_quarter_report_2018_10_oct.pdf.

Figur 2.

Källa: UNAMA, 2017-10-12, s.2.

Även om antalet civila offer orsakade av markstrider har minskat utgör *väpnade sammandrabbningar* (som ingår i UNAMA:s begrepp markstrider¹⁴²) fortsatt en majoritet av det totala antalet säkerhetsincidenter i landet. Under årets första sju månader utgjorde väpnade sammandrabbningar över 60 procent av alla säkerhetsincidenter, medan självmordsattacker och incidenter med andra improviserade sprängladdningar utgjorde knappt 10 procent av det totala antalet incidenter.¹⁴³ Lifos konstaterar därmed att trots att dessa incidenter utgjorde en relativt liten andel av incident-totalen stod de för 45 procent av antalet civila offer under 2018.

UNAMA menar att minskningen av civila offer orsakade av markstrider delvis kan bero på att markstrider minskat och att upprorsgrupperna fokuserar på sprängdåd medan regeringssidan fokuserar på flygattacker och sökoperationer. UNAMA framhåller dock att minskningen även kan bero på åtgärder från konfliktparternas sida i syfte att skydda civila från skada under markoperationer. Under 2018 rapporterades exempelvis från olika källor att civilbefolkningen varnats i förväg innan striderna satts igång i vissa

¹⁴² Enligt UNAMA ingår väpnade sammandrabbningar i begreppet markstrider: "Ground engagements include kinetic ground operations, stand-off attacks, crossfire and armed clashes between parties to the conflict. Ground engagements include attacks or operations in which small arms, heavy weapons and/or area weapons systems, i.e. mortars and rockets are fired." (UNAMA, februari 2018, s. 62).

¹⁴³ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

områden, och afghanska styrkor har även minskat sin användning av tyngre vapen i befolkade områden.¹⁴⁴

5.3. Ökning av antalet flygattacker

Under första kvartalet 2018 var flygoffensiven mer intensiv än motsvarande tidsperiod något tidigare år sedan USA 2004 började publicera data över sina flygoperationer.¹⁴⁵ USA-ledda koalitionsstyrkor fällde under perioden januari till mars 2018 1 186 bomber, enligt uppgifter från det amerikanska flygvapnets centralkommando.¹⁴⁶ Dessa siffror inkluderar dock inte det afghanska flygvapnets aktivitet som höjt sin kapacitet de senaste åren och genomför mellan fyra till tolv flygattacker dagligen, enligt det afghanska försvarsministeriet.¹⁴⁷ Vid halvårsskiftet 2018 hade amerikanska styrkor genomfört 2 911 flygattacker, vilket utgjorde nästa dubbelt så många som under samma period 2017 och mer än femfaldigt fler än de som genomfördes under samma period 2016.¹⁴⁸

I sin halvårsuppdatering för 2018 rapporterade UNAMA att civila offer till följd av flygattacker ökat med 52 procent jämfört med samma period 2017. Flygattacker orsakade sju procent av det totala antalet civila offer första halvåret 2018, och över hälften av dessa offer utgjordes av kvinnor och barn.¹⁴⁹

Av UNAMA:s kvartalsrapport i oktober 2018 framgår att flygoperationer orsakat åtta procent av det totala antalet civila offer i landet under perioden januari till och med september, vilket innebar en ökning om 39 procent jämfört med samma period 2017. Ansvaret för stora delar av ökningen tillskrivs internationella styrkor. UNAMA tillskrev internationella styrkor 51 procent av de civila offer som orsakats av flygattacker, 38 procent tillskrevs det afghanska flygvapnet medan ansvaret för resterande inte kunde fastställas. Kvinnor och barn utgjorde mer än 60 procent av offren för flygattacker.¹⁵⁰

Antalet flygattacker januari till och med juli 2018 var ur ett geografiskt perspektiv markant högst i Helmandprovinsen följt av Nangarhar och Uruzgan medan siffrorna var avsevärt lägre för övriga provinser. Flygoperationer sker dock i merparten av landets provinser. Till undantagen hörde under den aktuella perioden provinserna Bamyan, Panjshir, Daikundi, Samangan och Kabul där inga flygoperationer genomfördes.¹⁵¹

¹⁴⁴ UNAMA, 2018-10-10, s. 5.

¹⁴⁵ VOA (Voice of America), *In Afghanistan, Coalition Bombs Falling at Record Pace*, 2018-04-23, <https://www.voanews.com/a/afghanistan-bombs-falling-record-pace/4361432.html>.

¹⁴⁶ SIGAR, 2018-04-30, s.79.

¹⁴⁷ VOA, 2018-04-23.

¹⁴⁸ SIGAR, 2018-07-30, s.76.

¹⁴⁹ UNAMA, 2018-07-15, s. 2 och 5.

¹⁵⁰ UNAMA, 2018-10-10, s. 6.

¹⁵¹ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

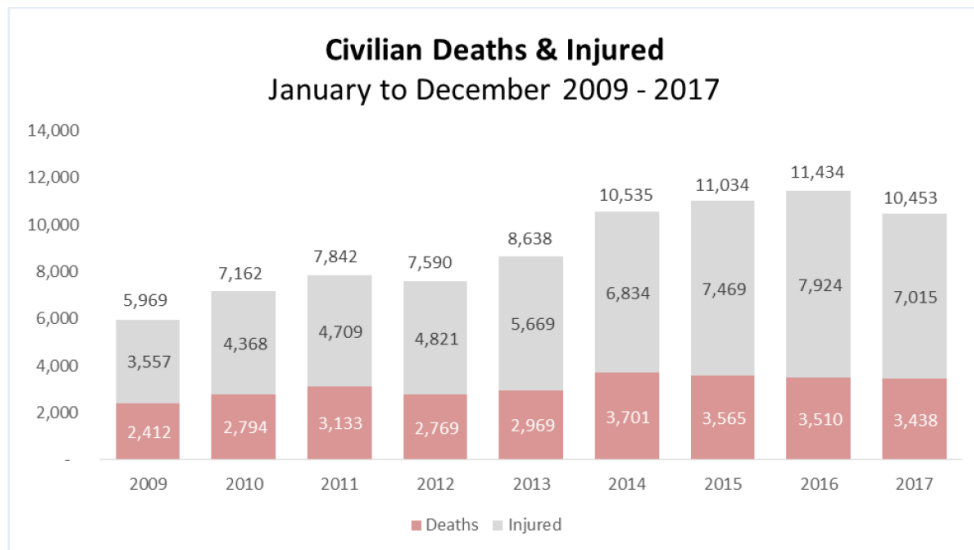
Kunduz och Jawzjan var de enda provinserna i landet där flygattacker utgjorde den incidenttyp som orsakade flest civila offer under första halvåret 2018.¹⁵²

5.4. Direkta civila offer för konflikten

UNAMA började 2009 systematiskt¹⁵³ att registrera civila offer (dödade och skadade) för den afghanska konflikten. Sedan dess har det i princip skett en successiv ökning av antalet offer för varje år som gått, dock med nedgångar under åren 2012 och 2017. Sedan 2014 har dock det totala antalet civila offer årligen överstigit 10 000. Mellan 1 januari 2009 och 31 december 2017 har den väpnade konflikten i Afghanistan skördat åtminstone 28 291 civila dödsoffer¹⁵⁴ och skadat ytterligare 52 366 civilpersoner.¹⁵⁵

I diagrammet nedan åskådliggörs antalet civila dödade och skadade som registrerats av UNAMA 2009-2017.

Figur 3.

Källa: UNAMA (februari 2018, s. 1).

¹⁵² Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, E-post, 2018-08-10.

¹⁵³ UNAMA använder sig av en strikt metod vid sina undersökningar av incidenter som kan ha medfört civila offer. Metoden innebär att det krävs tre av varandra oberoende källor för att en incident som medfört ett civilt offer ska kunna bekräftas. När det är möjligt genomför UNAMA undersökning på plats där incidenten skett och företrädesvis söker man samla information från primärkällor som offer eller vittnen. Vidare måste konfliktoffrets civila status bekräftas samt incidentens koppling till konflikten. För mer information om UNAMA:s metod se deras årsrapporter, till exempel:

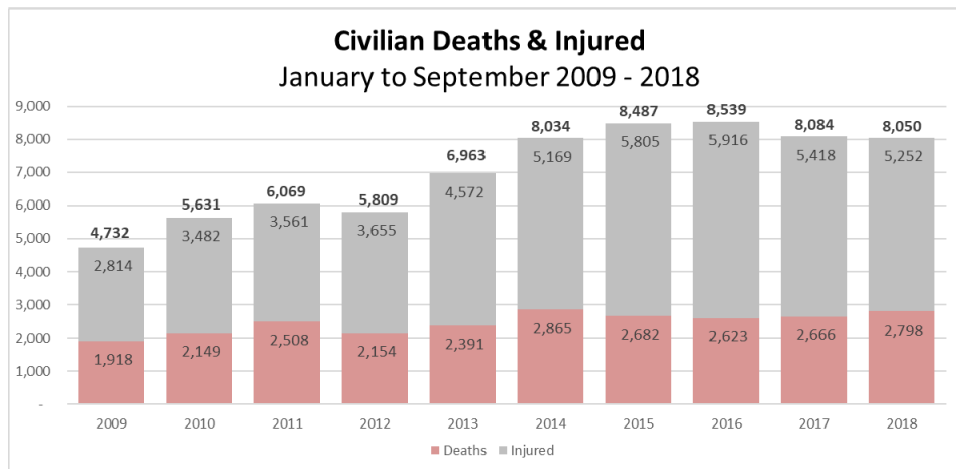
https://unama.unmissions.org/sites/default/files/afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2017_final_6_march.pdf.

¹⁵⁴ Antalet UNAMA-registrerade civila dödsoffer kan jämföras med det totala antalet konfliktrelaterade dödsoffer (civila och kombattanter) som registrerats av Uppsala Conflict Data Program (UCDP) under samma period: 106 009 dödsoffer (UCDP, <http://ucdp.uu.se/#country/700>).

¹⁵⁵ UNAMA, februari 2018, s. 1.

Av UNAMA:s senaste kvartalsrapport (oktober 2018) framgår att det totala antalet civila offer (dödade och skadade) visar på en marginell nedgång under perioden januari till och med september 2018 (se fig. 4) i jämförelse med samma period 2017. Antalet dödsoffer har ökat med fem procent medan antalet skadade minskat med tre procent. Majoriteten av de civila offren orsakades av självmordsdåd och komplexa attacker. Dessa dåd ökade både i antal och i dödlighet, vilket bidragit till ökningen av andelen döda. Endast under 2014 har ett högre dödstal registrerats för denna rapporteringsperiod. De provinser där flest civila offer registrerades av UNAMA denna period var: Nangarhar, Kabul, Helmand, Ghazni och Faryab.¹⁵⁶

Figur 4.

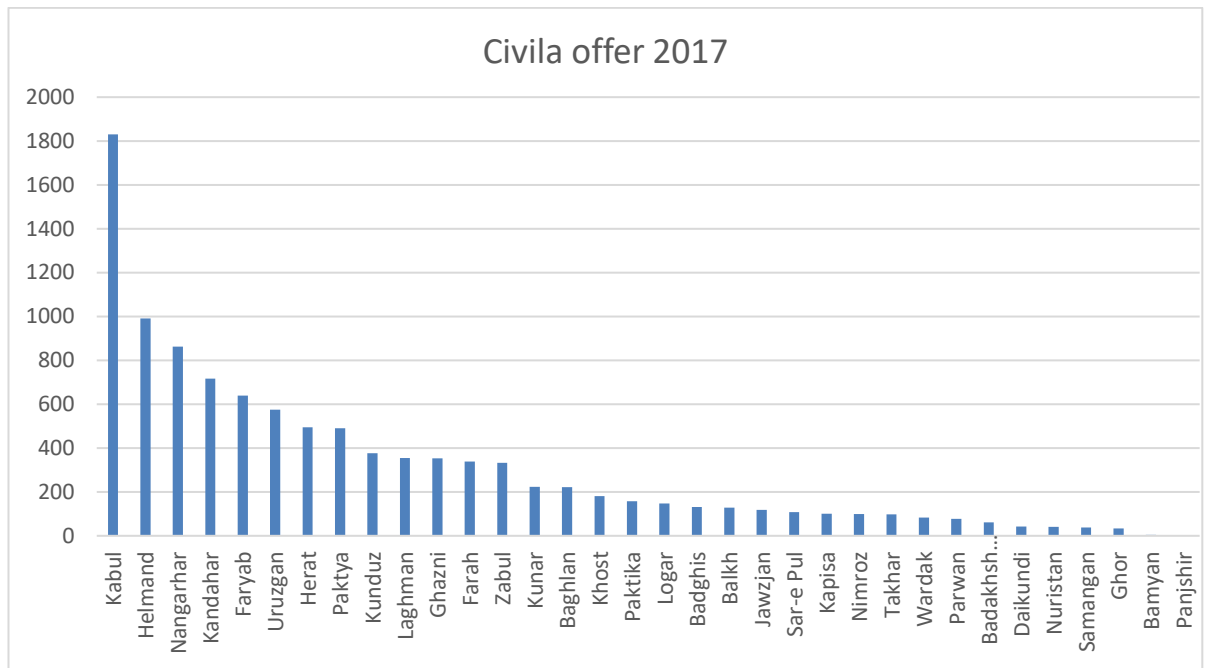

Källa: UNAMA (2018-10-10, s. 1).

UNAMA presenterar inte civila offer nedbrutet på provinsnivå i sin oktoberrapport men i de två diagrammen nedan presenteras sådana siffror avseende hela år 2017 (fig. 5) och därefter siffror för första halvåret 2018 (fig. 6). Siffrorna omfattar det totala antalet offer (dödade och skadade).

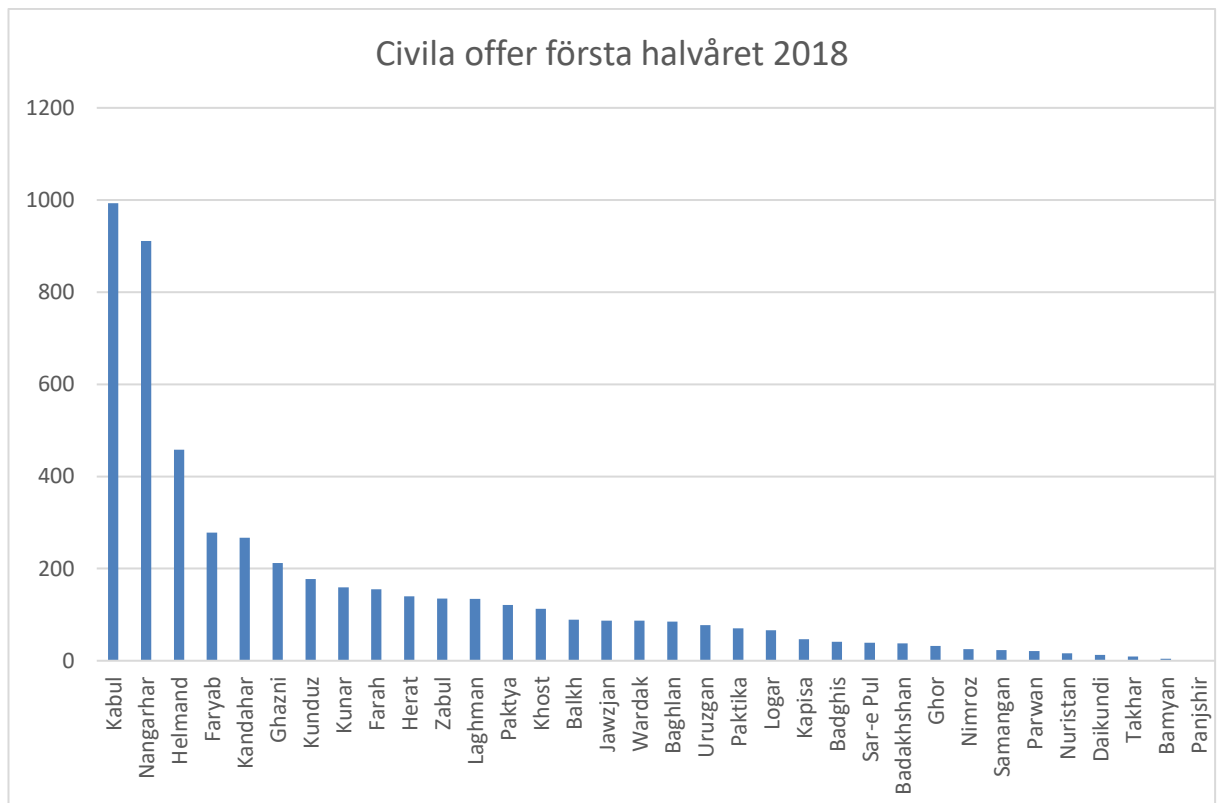
¹⁵⁶ UNAMA, 2018-10-10, s. 1.

Figur 5.

Källa: UNAMA (februari 2018, s. 67). Siffrorna omfattar det totala antalet civila offer (dödade och skadade).

Figur 6.

Källa: UNAMA (uppgifter förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10). Siffrorna omfattar det totala antalet civila offer (dödade och skadade).

Lifos konstaterar utifrån de två ovanstående diagrammen att Kabul fram till halvårsskiftet 2018 fortsatt var den provins där flest civila offer för konflikten registrerats. Medan Kabul tydligt hade flest registrerade civila offer (över 1 800) under 2017 kunde dock en ny trend skönjas under första halvåret 2018 där också Nangarhar visade på en markant ökning avseende civila offer och därmed närmade sig siffran för Kabul. Jämfört med motsvarande period 2017 ökade antalet civila offer med 142 procent i Nangarhar och det som orsakade flest offer i provinsen var självmordsdåd och komplexa attacker, följt av sprängladdningar och markstrider.¹⁵⁷ Av UNAMA:s senaste kvartalsrapport, publicerad i oktober, framgår vidare att Nangarhar, när nio månader av året har gått, har gått om Kabul beträffande civila offer. Nangarhar är därmed vid tredje kvartalets slut den afghanska provins med högsta registrerade antal civila offer för konflikten 2018.¹⁵⁸

I UNAMA:s senaste kvartalsrapport anges övriga provinser med högsta andel civila offer, efter Nangarhar, vara Kabul, Helmand, Ghazni och Faryab.¹⁵⁹

Lifos konstaterar vidare att provinser där många civila offer registrerats under första halvåret 2018 samt under årets första nio månader överensstämmer relativt väl med de provinser där ett stort antal säkerhetsincidenter registrerats. Till undantagen hör dock exempelvis Kabul där rekordmånga civila offer för konflikten länge registrerats samtidigt som säkerhetsincidenterna varit relativt få. Detta beror på att upprorsgrupper i huvudstaden fokuserar på att iscensätta storskaliga självmordsdåd och komplexa attacker vilka ofta har en stor räckvidd och medför att många civilpersoner som befinner sig i attackens närhet faller offer för varje enskild attack.¹⁶⁰ Ett annat exempel där säkerhetsincidenterna är relativt få men där antalet civila offer ändå är relativt högt utgörs av Kunduz.¹⁶¹ En förklaring till detta är att en stor andel av registrerade civila offer i provinsen under första halvåret 2018 kan härledas till en flygoperation genomförd av det afghanska flygvapnet den 2 april 2018 i byn Laghmani, Dasht-e-Archi-distriktet. Angreppet riktades mot en religiös ceremoni där många av deltagarna, enligt myndigheterna, tillhörde olika ledarskikt inom talibanrörelsen samt även medlemmar ur rörelsens ”Red Unit”, vilka uppgavs planera ett angrepp mot Kunduz stad. Många av offren visade sig dock vara civilpersoner, och inkluderade ett stort antal barn.¹⁶²

¹⁵⁷ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10.

¹⁵⁸ UNAMA, 2018-10-10, s. 1.

¹⁵⁹ UNAMA, 2018-10-10, s. 1.

¹⁶⁰ Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i Kabul by*, 2017-09-29, s. 14f, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Sikkerhetssituasjonen-i-Kabul-by-29092017.pdf>; UNAMA, februari 2018, s. 1f.

¹⁶¹ Kunduz låg vid halvårsskiftet 2018 som nummer sju bland Afghanistans provinser avseende antalet civila offer (se diagram ovan) medan man låg i mittskiktet bland Afghanistans provinser avseende antalet säkerhetsincidenter under månaderna jan-juli. Enligt UNAMA:s halvårsuppdatering 2018 utgjorde flygattacker den incidenttyp som orsakade flest offer i Kunduz (Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10; Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18).

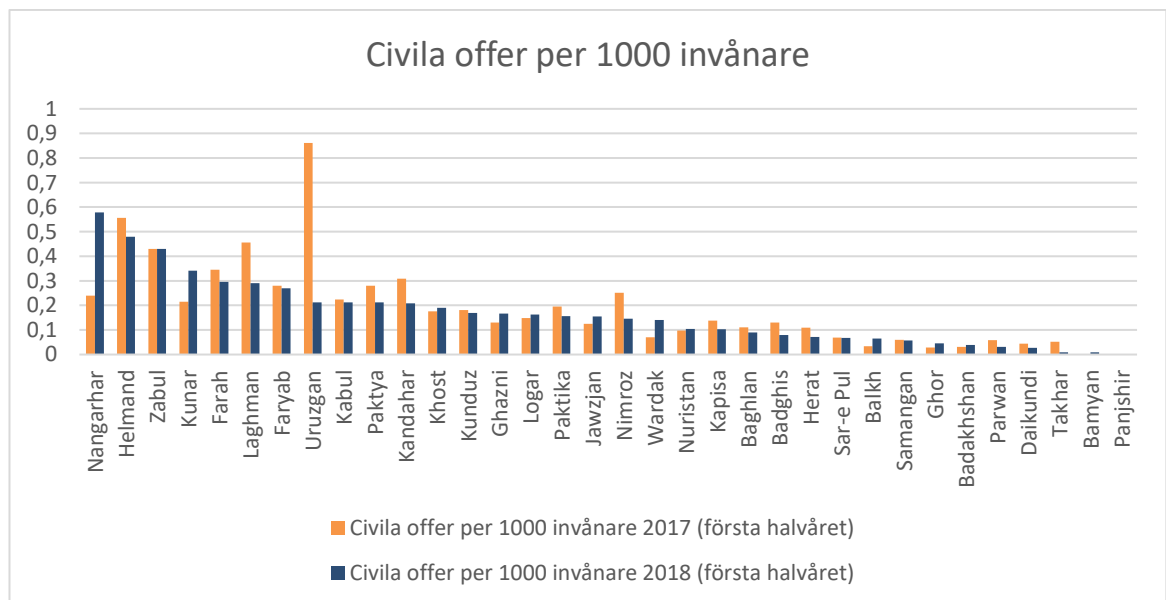
¹⁶² UNAMA, maj 2018, s. 2 och 4.

Beträffande Ghazni så bedömer Lifos att provinsen (när 2018 summeras av UNAMA i början av nästa år) sannolikt kommer att ha en markant högre siffra avseende civila offer än vad som registrerades 2017. Detta beror bland annat på den storskaliga attack och det delvisa övertagande av Ghazni stad som företogs av talibanrörelsen under en knapp vecka i augusti månad i år.

Vid en jämförelse mellan de två åren i diagrammen ovan (fig. 5 och 6) avseende i vilka provinser flest civila offer registreras så följer trenden under första halvåret 2018 i huvudsak det mönster som rådde under 2017, det vill säga att de provinser med flest registrerade offer 2017 också låg högt avseende offer under första halvåret 2018. Det finns exempel på större avvikelser där exempelvis Wardak och Balkh utgör exempel på provinser där antalet civila offer ökat markant. Dessa två provinser ligger dock efter denna ökning runt mittskiktet bland Afghanistans provinser avseende civila offer. En annan större avvikelse kan noteras för Uruzgan. Under 2017 låg Uruzgan som nummer sex bland landets provinser avseende flest antal registrerade civila offer. Under första halvåret 2018 sjönk dock antalet civila offer i provinsen med 75 procent, vilket innebär att Uruzgan detta halvår istället låg som nummer nitton bland landets provinser avseende antalet civila offer.¹⁶³

Diagrammet nedan (fig. 7) åskådliggör civila offer (dödade och skadade) per 1000 invånare i Afghanistans provinser under första halvåret 2018 jämfört med första halvåret 2017.

Figur 7.

Källa: UNAMA (uppgifter förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10; UNAMA; juli 2017; CSO, 2017). Diagrammet bygger på uppgifter från UNAMA och Afghanistans Central Statistics Organization (CSO) och utgår från det totala antalet civila offer (dödade och skadade).

¹⁶³ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10.

När man tittar på antalet civila offer i förhållande till befolkningsmängd i olika provinser i diagrammet ovan kan konstateras att Nangarhar och Helmand fortsatt har höga värden och utgör de två provinser som vid halvårsskiftet 2018 hade flest antal registrerade civila offer i förhållande till sin uppskattade¹⁶⁴ folkmängd. I övrigt kan konstateras att provinser som Zabul, Kunar, Farah, Laghman och Uruzgan får höga värden när man också tar med aspekten folkmängd. Till exempel har Zabul det tredje högsta värdet beträffande offer/folkmängd medan provinsen hade elfte högsta siffra i landet avseende civila offer i absoluta tal. Vidare låg till exempel Uruzgan vid halvårsskiftet 2018 som nummer nitton bland Afghanistans provinser avseende civila offer i absoluta tal, men hamnar som nummer åtta om man tittar på antalet offer i förhållande till folkmängden. Noteras bör att siffrorna avseende Ghazni inte inkluderar de civila offer som registrerades i samband med den stora attacken mot Ghazni stad i augusti månad.

5.5. Angrepp riktade mot civila

UNAMA har i oktober 2018 publicerat en särskild rapport med anledning av den ökande användningen av hemmagjorda sprängladdningar (IED:er¹⁶⁵) under året. Upprorsgrupper har under 2018 i större utsträckning än under föregående år avsiktligt riktat angrepp mot civilpersoner samt civila mål och då använt sig av både självmordsanordningar och andra IED:er. Deras attacker har intensifierats i civila områden och mot civilbefolkningen med bland annat en utökad användning av kraftfulla sprängladdningar. Under perioden januari till och med september 2018 har UNAMA registrerat 93 sprängdåd som avsiktligt har riktats mot civila och som resulterat i 2 354 civila offer (676 dödade och 1 678 skadade). Detta innebär nästan dubbelt så många sådana attacker jämfört med samma period 2017.¹⁶⁶ UNAMA tillskrev ansvaret för samtliga civila offer till följd av sprängdåd under perioden 1 januari till och med 30 september till upprorssidan varav 52 procent tillskrevs ISKP och 40 procent tillskrevs talibanrörelsen. Resterande tillskrevs okända upprorsaktörer.¹⁶⁷

Många av de sprängdåd som riktats direkt mot civilbefolkningen synes, enligt UNAMA, ha varit riktade mot landets shiamuslimska minoritet, vilken till stora delar utgörs av etniska hazarer. ISKP är den aktör som tagit på sig dessa sektaristiskt motiverade attacker.¹⁶⁸ Shiamuslimer betraktas som apostater av ISKP och utgör därmed ett legitimt mål enligt gruppen.¹⁶⁹

¹⁶⁴ Som nämnts i inledningskapitlet till denna rapport är befolkningsuppgifter i Afghanistan osäkra då ingen fullständig folkräkning gjorts i landet. Uppgifter om befolkningsmängd är därmed uppskattningar.

¹⁶⁵ Improvised Explosive Device.

¹⁶⁶ UNAMA, *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Special Report, Increasing Harm to Afghan Civilians from the Deliberate and Indiscriminate Use of Improvised Explosive Devices*, oktober 2018, s. 3f,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_special_report_suicide_and_other_ied_devices_october_2018_.pdf.

¹⁶⁷ UNAMA, oktober 2018, s. 4.

¹⁶⁸ UNAMA, oktober 2018, s. 4ff.

¹⁶⁹ EASO, *Individuals targeted by armed actors in the conflict*, december 2017b, s. 56, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_conflict.pdf.

När det gäller angrepp mot olika civila mål har dessa under 2018 exempelvis riktats mot idrottsarenor, moskéer, skolor, hälsokliniker, röstregistreringscenter och lokaler som inhyser humanitära organisationer. Angreppen mot civilpersoner har inkluderat attacker mot barnmorskestudenter, studenter som förberett sig för universitetsstudier; åskådare vid cricket- och brottningsmatcher; moskéebesökare, humanitära hjälparbetare, utbildningspersonal, civila myndighetspersoner; civila som försöker få tillgång till samhällelig service, valarbetare samt män och kvinnor som försökt delta i valprocessen.¹⁷⁰ Vidare rapporterade UNAMA om IED-attacker som riktats mot medicinsk personal och journalister som anlänt för att hjälpa respektive rapportera från en plats där en första attack redan skett.¹⁷¹

Mot bakgrund av att det är valår har det under året skett en markant ökning i landet av antalet civila offer till följd av valrelaterade incidenter och angrepp mot civila regeringsanställda. Under första halvåret 2018 registrerade UNAMA 600 civila offer (185 döda och 415 skadade) till följd av medvetna angrepp mot civila myndighetsmål, att jämföra med 152 offer (49 döda och 103 skadade) under samma period 2017.¹⁷²

UNAMA rapporterade också vid halvårsskiftet 2018 om en trend av attacker mot utbildning och utbildningspersonal i Nangarhar. Angreppen tillskrevs ISKP som tidigare hotat med att angripa flickskolor för att hämnas regeringssidans flygattacker. Liknande hämndattacker har dock även genomförts av talibanrörelsen, vilka exempelvis stängde 29 skolor i provinsen Logar efter att regeringssidan genomfört en operation mot en av deras lokala ledare.¹⁷³ Vidare har upprorsgrupper under året riktat attacker mot röstregistreringscenter som inhysts i skolor vilket både medfört civila offer bland barn och även resulterat i att skolor tvingats stänga.¹⁷⁴

I UNAMA:s kvartalsrapport av den 10 oktober 2018 rapporteras att riktade mord mot specifika individer under de första nio månaderna 2018 avsevärt minskat jämfört med samma period 2017. Framförallt har denna typ av angrepp, enligt UNAMA, drabbat civila regeringsanställda samt civilpersoner som anklagats för att spionera för eller förse regeringssidan med information, och talibanrörelsen angavs vara huvudaktör bakom angreppen.¹⁷⁵

UNAMA har under 2018 fortsatt dokumenterat höga nivåer av civila offer som orsakats genom upprorsgruppernas användning av IED:er i områden med många civila, även i de fall där målet för attacken, enligt

¹⁷⁰ UNAMA, oktober 2018, s. 2, 4.

¹⁷¹ UNAMA, oktober 2018, s. 2.

¹⁷² UNAMA, 2018-07-15, s. 4 och 5 - fotnot 8.

¹⁷³ UNAMA, 2018-07-15, s. 3.

¹⁷⁴ UNAMA, 2018-07-15, s. 4.

¹⁷⁵ UNAMA, 2018-10-10, s. 5.

upprorsgrupperna, varit ett legitimt militärt mål.¹⁷⁶ Som exempel på detta tar UNAMA i sin rapport upp en självmordsattack mot Kabuls flygplats den 22 juli 2018. Målet för attacken var afghanska säkerhetsstyrkor som samlats i stort antal för att garantera vice president Abdul Rashid Dostums säkerhet när han anlände till landet, men då platsen för attacken utgjorde den civila flygplatsen resulterade angreppet i att också 27 civilpersoner dödades och 79 skadades. Detta menar UNAMA blivit typiskt för många av de urskillningslösa attacker som genomförs, framförallt i Kabul stad, och som drabbar civilpersoner som råkar befinna sig på platsen.¹⁷⁷ Denna typ av attacker är oförutsägbara till sin natur då de ofta genomförs i områden befolkade av civila där inga direkta stridigheter pågår, något som enligt UNAMA kommit att påverka människors upplevda säkerhet och har bidragit till en atmosfär där många afghaner lever i fruktan för nästa explosion.¹⁷⁸

För mer detaljerad information om potentiella riskprofiler bland civilpersoner rekommenderas två rapporter författade av European Asylum Support Office (EASO) i december 2017: *Individuals targeted by armed actors in the conflict* och *Individual targeted under societal and legal norms*.¹⁷⁹

5.5.1. Sekteristiskt våld

Till skillnad från vad som varit fallet i många andra konflikter i den muslimska världen under de senaste decennierna har Afghanistan efter 2001 länge utmärkt sig genom frånvaron av sekteristiskt våld.¹⁸⁰ Även om enstaka sekteristiska våldsdåd genomförts i Afghanistan under den nu pågående konflikten, var det först under sommaren 2016 som ett trendbrott skedde i detta avseende.¹⁸¹ En massiv självmordsattack mot en demonstration på torget Deh Mazang i Kabul den 23 juli 2016 inledde en ny trend av sekteristiskt våld främst¹⁸² riktad mot landets shiamuslimska minoritet, vilken i hög grad sammanfaller med den etniska minoriteten hazarer.¹⁸³ Deh Mazang-attacken kom att kräva åtminstone 85 civila dödsoffer samt 413 skadade civilpersoner varav de allra flesta var shiamuslimska hazarer. ISKP

¹⁷⁶ UNAMA, oktober 2018, s. 2.

¹⁷⁷ UNAMA, oktober 2018, s. 6.

¹⁷⁸ UNAMA, oktober 2018, s. 2; Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

¹⁷⁹ EASO, *Individuals targeted by armed actors in the conflict*, december 2017b, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_conflict.pdf och EASO, *Individual targeted under societal and legal norms*, december 2017c, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_society.pdf.

¹⁸⁰ AAN, *With an Active Cell in Kabul, ISKP Tries to Bring Secarianism to the Afghan War*, 2016-10-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/with-an-active-cell-in-kabul-iskp-tries-to-bring-sectarianism-to-the-afghan-war/>; The New York Review of Books, *Afghanistan: A New Sectarian War?*, 2011-12-12, <https://www.nybooks.com/daily/2011/12/12/afghanistan-new-sectarian-war/>.

¹⁸¹ AAN, 2016-10-19.

¹⁸² De har även förekommit sekteristiskt våld riktat mot till exempel vissa sunnitiska grenar från både ISKP och talibanrörelsen. (AAN, 2016-10-19).

¹⁸³ Det ska dock noteras att det även finns shiamuslimer inom andra etniska grupper liksom det finns hazarer som inte är shiamuslimer.

tog på sig ansvaret för attacken och gjorde i samband med detta anti-shiitiska uttalanden samtidigt som man uppgav att attacken också varit ett svar på hazarers deltagande på regeringssidan i Syrienkriget.¹⁸⁴

Under 2016 dokumenterade UNAMA sammanlagt fem attacker i landet som riktades mot shiamuslimska mål och folksamlingar. Tre av dessa attacker genomfördes i Kabul medan de övriga två skedde i Herat respektive Balkh. ISKP tog på sig ansvaret för de tre attackerna i Kabul medan ingen aktör hävdade ansvar för de två övriga.¹⁸⁵

Den nu pågående sekteristiska våldstrenden i Afghanistan inleddes genom ISKP:s inträde som ny aktör på den afghanska konfliktarenan. Talibanrörelsen har efter 2001 undvikit sekteristiskt motiverat våld och rörelsen har fördömt olika våldsdåd som riktats av ISKP mot landets shiaminoritet.¹⁸⁶ Oaktat rörelsens nuvarande centrala hållning kan dock konstateras att det förekommer att afghanska talibanmedlemmar hoppar av och ansluter sig till det sekteristiskt inriktade ISKP.¹⁸⁷ Efter talibanattacken mot hazarbyn Mirza Olang 2017 mottog UNAMA också trovärdiga vittnesmål om att angripande talibanmedlemmar gjorde anti-shiitiska uttalanden även om det inte fanns stöd för att attacken i sig skulle ha varit motiverad av sekteristiska skäl. Byn var regeringsvänlig och hade motsatt sig att efterkomma talibanrörelsens krav.¹⁸⁸ Vid attacken deltog en talibankommandant som tidigare visat intresse för ISKP och möjligen även svurit gruppen trohet tillfälligt, innan han återvände till talibanrörelsen för att under dess flagg angripa Mirza Olang.¹⁸⁹ Talibanrörelsens skuggstrukturer och styre är dock ägnade att försöka motverka bland annat enskilda kommandanters egna agendor, vilket innebär att sekteristiska våldstendenser inte ges fritt spelrum i landet idag.¹⁹⁰ Talibanrörelsens strategi är istället att vinna ett så brett stöd som möjligt hos olika folkgrupper i landet, varför de inte har något intresse av att olika folkgrupper ställs mot varandra. Vilken hållning rörelsen skulle ha vid ett

¹⁸⁴ UNAMA, *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Annual Report 2016*, februari 2017, s. 34,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_annual_report_2016_final280317.pdf; UNAMA, oktober 2018, s. 5f.

¹⁸⁵ UNAMA, februari 2017, s. 34f; UN General Assembly, 2018-09-10, s. 6.

¹⁸⁶ AAN, 2016-10-19.

¹⁸⁷ The Jamestown Foundation, *Islamic State Gains Ground in Afghanistan as Its Caliphate Crumbles Elsewhere*, 2018-01-26, <https://jamestown.org/program/islamic-state-gains-ground-afghanistan-caliphate-crumbles-elsewhere/>. Merparten av ISKP-medlemmarna bedöms annars utgöras av pakistanier i synnerhet personer tillhörande Orakzai-stammen, FATA (Afghansk journalist, april 2017).

¹⁸⁸ UNAMA, *Afghanistan: Human Rights and Protection of Civilians in Armed Conflict - Special Report, Attacks in Mirza Olang, Sari Pul Province, 3-5 august 2017*, augusti 2017, s. 1 och 6, <https://unama.unmissions.org/sites/default/files/english.pdf>.

¹⁸⁹ AAN, *The Assault in Sayad: Did Taleban and Daesh really collaborate?*, 2017-08-09, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-assault-in-sayad-did-taleban-and-daesh-really-collaborate/>.

¹⁹⁰ Afghansk analytiker A, maj 2017.

eventuellt framtida återkommande till en maktposition i Afghanistan är dock svårt att sia om.¹⁹¹

ISKP är den första betydande upprorsaktören i Afghanistan som direkt utmanat talibanrörelsens auktoritet på upprorssidan. Motsättningen mellan de båda aktörerna medförde att de förklarade varandra krig i januari 2015.¹⁹² Trots att både talibanrörelsen samt afghanska säkerhetsstyrkor med internationellt understöd bekämpat ISKP under flera års tid har ISKP fortsatt en betydande närvaro i östra Afghanistan. Under sommaren 2018 har internationella styrkor genomfört en serie av flygattacker mot ISKP i ett antal distrikt i Nangarharprovinsen, vilken hela tiden har utgjort gruppens starkaste fäste i landet.¹⁹³

Otaliga rapporter florerar om ISKP-närvaro i ett stort antal provinser i landet. Enligt källor som Lifos har varit i kontakt med är dock ISKP:s närvaro i olika delar av landet betydligt mer begränsad än vad denna rapportering ger vid handen. Efter att talibanrörelsen tidigare i år drivit ut en självutnämnd ISKP-gruppering från den nordliga provinsen Jawzjan¹⁹⁴ där de lyckats etablera sig i två distrikt kvarstår nu återigen Nangarhar som den provins där ISKP har en stark bas, öppen närvaro och aktivt strider. Den angränsande provinsen Kunar anges också vara en provins där ISKP haft en mer aktiv närvaro och där man exempelvis engagerat sig i rekrytering.¹⁹⁵ Det är dock, enligt Lifos bedömning, svårt att avgöra var i landet det kan finnas en mer dold ISKP-närvaro, och där exempelvis rekrytering pågår. Enligt en av de analytiker som Lifos varit i kontakt med sker det tidvis på olika platser att opportunistiska kommandanter och mindre grupper strider under en svart flagga, vilket dock inte nödvändigtvis innebär att det är ISKP:s svarta flagga, vilket det ofta misstolkas som. Det förekommer exempelvis svarta flaggor bland vissa centralasiatiska grupperingar eller kinesiska uigurer (The East Turkestan Islamic Movement, ETIM).¹⁹⁶

Även om ISKP haft sin största framgång och sitt starkaste fäste i Nangarharprovinsen har gruppen kanske framförallt vunnit uppmärksamhet genom sina sekteristiska attacker och sina våldsdåd i Kabul.¹⁹⁷ Under andra

¹⁹¹ Afghansk analytiker A, maj 2017.

¹⁹² BBC News, *Why Taliban special forces are fighting Islamic State*, 2015-12-18, <https://www.bbc.com/news/world-asia-35123748>.

¹⁹³ Internationell organisation A, april 2017.

¹⁹⁴ Självutnämnda ISKP-grupper är ett begrepp använt av bland annat UNAMA för de grupper som uppger sig strida för IS, men där det inte finns något stöd för att det finns någon faktisk koppling melland dem och ISKP i Nangarhar eller moderorganisationen i Syrien/Irak. ISKP i Jawzjan har bedömts utgöra en sådan grupp och UNAMA har även under 2017 rapporterat om sådana gruppers aktiviteter i Ghor och Sar-e Pul (UNAMA, februari 2018, s. 40 samt fotnot 195; AAN, *Qari Hekmat's Island Overrun: Taleban defeat 'ISKP' in Jawzjan*, 2018-08-04, <https://www.afghanistan-analysts.org/qari-hekmats-island-overrun-taleban-defeat-iskp-in-jawzjan/>).

¹⁹⁵ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

¹⁹⁶ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26.

¹⁹⁷ UNAMA, februari 2018, s. 28f; The Jamestown Foundation, 2018-01-26.

hälften av 2016 och fram till november 2017 dokumenterade UNAMA tolv sekteristiska attacker i landet riktade mot shiamuslimer vid deras helgedomar.¹⁹⁸ Fyra av attackerna skedde under 2016 medan de övriga åtta genomfördes under de första 10 månaderna 2017. ISKP tog på sig åtta av incidenterna.¹⁹⁹

Det sekteristiskt grundade våldet mot landets shiamuslimer har ökat över tid. Under perioden januari till och med september 2018 hade UNAMA dokumenterat fler civila offer (211 döda och 494 skadade) från sekteristiska attacker riktade mot shiamuslimer än under hela 2017.²⁰⁰ Det sekteristiskt riktade våldet har framförallt drabbat shiamuslimer i huvudstaden Kabul,²⁰¹ även om flera attacker också har skett i exempelvis Herat stad,²⁰² och under 2018 genomfördes även en attack mot shiamuslimska sadat²⁰³ i Gardez, Paktya.²⁰⁴

För mer information om sekteristiskt våld i Kabul, se [avsnitt 6.2.9](#).

5.6. Konfliktrelaterade våldshändelser med dödsoffer (civila och kombattanter)

I flyktingrättsliga sammanhang är det ofta antalet civila offer för konflikten som står i fokus vid bedömningar av en konflikts intensitet. Enligt Lifos är det dock inte alltid som våldsnivåerna i landet avspeglas i antalet civila offer. I vissa fall kan det därför enligt Lifos mening vara relevant att också titta på antalet offer bland de stridande konfliktparterna. Antalet offer bland kombattanterna säger dock inte nödvändigtvis något om konfliktens påverkan på civilbefolkningen. I vissa fall kan strider tänkas vara begränsade till områden där få civila vistas och därmed drabbas av konflikten. Att titta på våldsnivåer utifrån antalet kombattantoffer kan dock erbjuda viktig tolkningshjälp till annan statistik och olika skeenden på marken. Det faktum att civila offer i ett område kraftigt minskar under en period behöver inte innebära att konflikten och striderna där avtagit. Ibland kan det istället bero på att området har avfolkats genom att många civila flytt striderna där.

¹⁹⁸ Attacken mot hazardemonstrationen vid Deh Mazang square i juli 2016 är därmed inte inkluderad i detta antal.

¹⁹⁹ UNAMA, *Protection of Civilians in Armed Conflict: Attacks against places of Worship, Religious leaders and Worshippers*, 2017-11-07, s. 2, https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_report_on_attacks_against_places_of_worship_7nov2017_0.pdf.

²⁰⁰ UNAMA, oktober 2018, s. 6.

²⁰¹ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

²⁰² AAN, 2018-09-19.

²⁰³ Sadat är pluralformen av Sayyed, och är en grupp som hävdar släktskap till profet Mohammed (Landinfo, *Respons Afghanistan: Sadat/sayyed*, 2015-09-04, s. 1, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Sadat-sayyed-04092015.pdf>).

²⁰⁴ UNAMA, februari 2018, s.42; AAN, *Hitting Gardez: A vicious attack on Paktia's Shias*, 2018-08-18, <https://www.afghanistan-analysts.org/hitting-gardez-a-vicious-attack-on-paktias-shias/>.

FN:s mission UNAMA registrerar sedan 2009 systematiskt data avseende civila offer för konflikten i landet. I deras data inkluderas både dödsoffer och skadade personer, men registreringen görs enbart för personer som faller in under UNAMA:s definition av civilperson.²⁰⁵

För att komplettera bilden av konfliktvåldet i Afghanistan har Lifos valt att i sin analys inkludera uppgifter också om det totala antalet konfliktrelaterade dödsoffer som registreras av Uppsala Conflict Data Program (UCDP).

Medan UNAMA fokuserar på civilpersoner som faller offer (*dödade/skadade*) för konfliktvåldet registrerar UCDP konfliktrelaterade våldshändelser som lett till *dödsoffer*. UCDP registrerar både civila dödsoffer och dödsoffer bland konfliktparterna.²⁰⁶ Den metod som UCDP använder sig av innebär att de dödsoffer som registreras bland konfliktparterna sannolikt är tagna i underkant. Beträffande *civila* dödsoffer registrerar UCDP generellt sett en lägre siffra än UNAMA, vilket troligen dels beror på att UNAMA har tillgång till lokala källor på plats samt företar fältbesök på de platser där civila offer skördats, men också på att UCDP har en snävare definition²⁰⁷ än UNAMA beträffande vad som anses utgöra en civilperson.²⁰⁸

Av UCDP:s data framgår att antalet konfliktrelaterade dödsoffer ökat markant under de senaste åren (fig. 8). Under åren 2007 till 2013 låg den årliga siffran avseende konfliktrelaterade dödsoffer på mellan cirka 5 000 och 8 000 personer. Denna siffra ökade dock sedan avsevärt under 2014 till runt 12 500 för att sedan under 2015 nå upp till nästan 18 000 dödsoffer. Därefter har siffran avseende konfliktrelaterade dödsoffer ökat för varje år. Under 2017 registrerade UCDP 19 694 dödsoffer i sin konfliktdata, vilket innebar en ökning med cirka 1 000 dödsoffer från 2016 års registrering.

²⁰⁵ UNAMA:s definition baseras på den internationella humanitära rätten (IHR) enligt vilken en civilperson är en person som inte är medlem av de väpnade styrkorna eller någon väpnad organiserad grupp i konflikten. UNAMA dokumenterar inte civilpersoner som faller offer för konfliktvåld om de vid denna tidpunkt direkt deltog i våldshandlingarna. Inte heller dokumenterar UNAMA personer som enligt IHR ska vara skyddade från att attackeras men som enligt IHR inte ses som civilpersoner, så som exempelvis *hors de combat* (personer som tillfångatagits av motparten, personer som är försvarslösa till följd av exempelvis skada eller sjukdom samt personer som tydligt uttrycker en intention att kapitulera) eller medicinsk och religiös personal inom de väpnade styrkorna. Enligt den definition av civilperson som UNAMA tillämpar omfattas exempelvis civilpolis som inte deltar i fientligheterna av definitionen. UNAMA konstaterar i samband med att man redogör för sin definition att aktörerna i den väpnade konflikten avvisar UNAMA:s definition eller tillämpar sina egna definitioner avseende begreppet civilperson (UNAMA, februari 2018, s. 56).

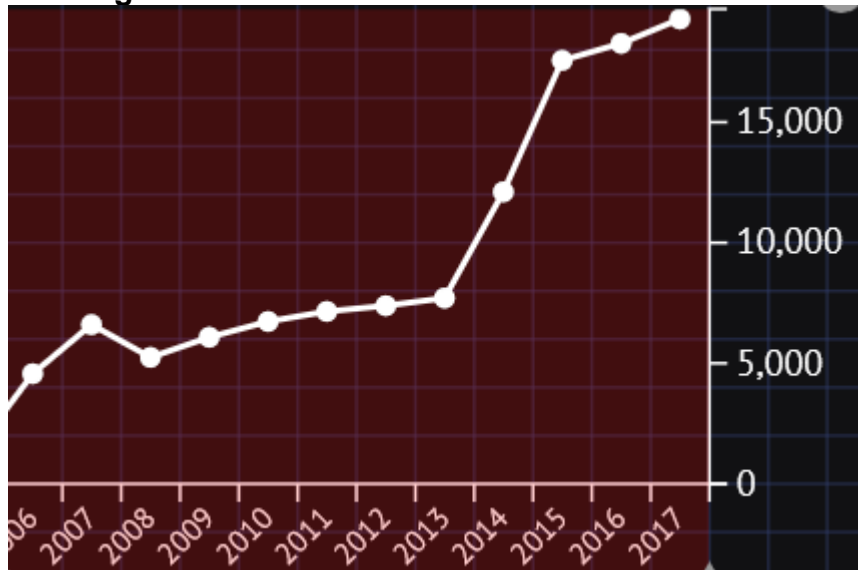
²⁰⁶ Lär mer om UCDP:s metod här: Uppsala universitet, Department of Peace and Conflict Research, Methodology, <http://pcr.uu.se/research/ucdp/methodology/>.

²⁰⁷ Exempelvis räknas guvernörer, parlamentariker etc som parter på statens sida och inte som civilpersoner. Se UCDP:s definition här: http://pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/#Ceasefire_agreements.

²⁰⁸ Pettersson, 2018-09-13.

Figur 8.

Konfliktrelaterade dödsoffer (både stridande och civilpersoner) som registrerats av UCDP under åren 2007 till 2017.

Källa: UCDP (*Afghanistan*). Publicerat med tillstånd av UCDP.

Lifos konstaterar att även antalet civila offer registrerade av UNAMA ökade markant under 2014. Knappt 2 000 fler civila offer registrerades under 2014 jämfört med under 2013. (se [avsnitt 5.4](#)) Noteras skall dock att de av UNAMA registrerade siffrorna avseende civila offer för konflikten inkluderar också skadade, och inte enbart dödsoffer.

Konfliktkontexten till dessa markant ökade siffror avseende konfliktoffer är den säkerhetsövergång som skedde i landet vid denna tidsperiod. Under 2013 började de afghanska säkerhetsstyrkorna överta ledningen för säkerhetsoperationer runt om i landet från ISAF, och i slutet av 2014 upphörde ISAF:s mandat varpå den afghanska regeringen fullt ut tog över ansvaret för landets säkerhet.²⁰⁹ Bidragande till det eskalerande våldet under 2014 var också det presidentval som hölls under året.²¹⁰

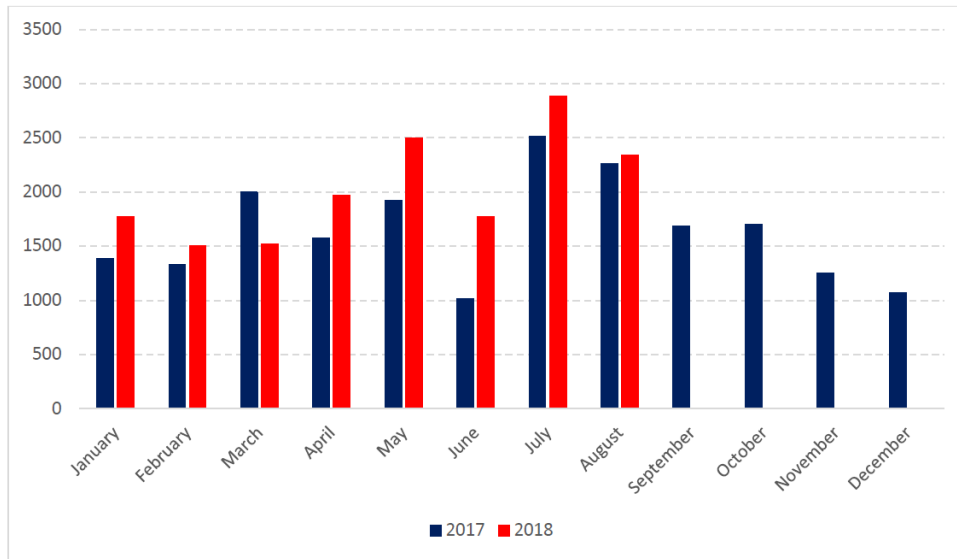
Även under 2018 fortgår trenden av ett ökande antal konfliktrelaterade dödsoffer, vilket åskådliggörs i diagrammet nedan.

²⁰⁹ NATO, 2015-09-01.

²¹⁰ The Diplomat, *Taliban Ramp Up Violence Ahead of Afghan Election*, 2014-03-26, <https://thediplomat.com/2014/03/taliban-ramp-up-violence-ahead-of-afghan-election/>; Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

Figur 9.

Fatalities in organized violence in Afghanistan 2017-2018, by month

Källa: UCDP (2018-10-04). Siffrorna avseende 2018 är preliminära och kan komma att revideras exempelvis i och med att nya rapporter publiceras med nya uppgifter om konflikthändelser och konfliktrelaterade dödsoffer.

Av diagrammet (fig. 9) framgår att det totala antalet konfliktrelaterade dödsoffer (civilpersoner såväl som kombattanter) som registrerats av Uppsala Conflict Data Program (UCDP) januari till och med augusti 2018 är högre än under samma period 2017. UCDP registrerade för den aktuella perioden 2018 2 320 konflikthändelser som tillsammans medförde 16 297 dödsoffer. Motsvarande siffror för 2017 var 1 770 konflikthändelser och 13 995 dödsoffer.²¹¹

Lifos konstaterar därmed att de av UCDP registrerade uppgifter om ökat konfliktvåld och ett ökande antal dödsoffer talar för att konfliktens riktning gått mot en intensifiering, även om andra indikatorer så som det totala antalet säkerhetsincidenter, civila offer (dödade och skadade) samt konfliktorsakad internflykt visar på en nedgång under 2018.²¹² När det gäller civila offer är dock nedgången under januari till och med september 2018 marginell jämfört med motsvarande period 2017.²¹³

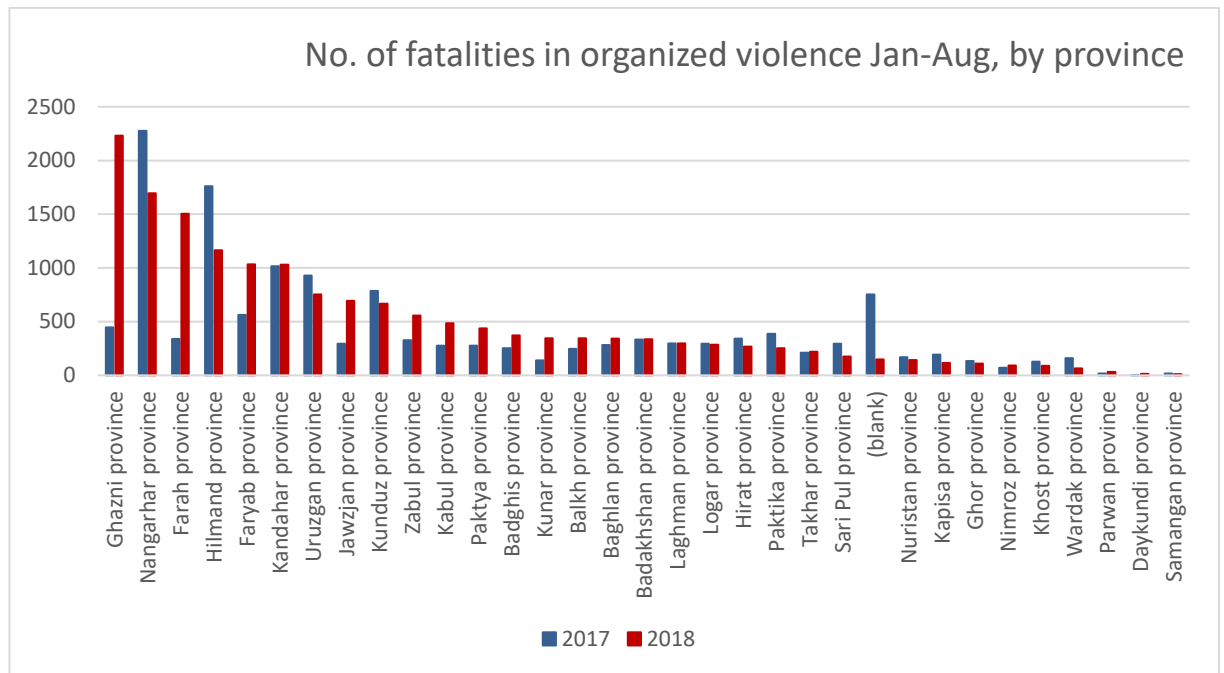
I diagrammet nedan (fig. 10) presenteras konfliktrelaterade dödsoffer registrerade av UCDP nedbrutet på provinsnivå. Provinserna har sorterats fallande utifrån högst antal offer under 2018 med jämförande siffror för 2017.

²¹¹ Uppsala Conflict Data Program (UCDP), E-post, 2018-10-09.

²¹² Se avsnitt 5.1, 5.4, och 7.

²¹³ UNAMA, 2018-10-10, s. 1.

Figur 10.

Källa: UCDP (2018-10-09). "Blank" refererar till offer där provins ej har kunnat fastställas. Siffrorna avseende 2018 är preliminära och kan komma att revideras exempelvis i och med att nya rapporter publiceras med nya uppgifter om konflikthändelser och konfliktrelaterade dödsoffer.

Ghazni är den provins med markant högst siffra avseende konfliktrelaterade dödsoffer (fler än 2 000) registrerade av UCDP under perioden januari till och med augusti 2018. Ghazni ligger även högst i landet avseende antalet konfliktsakade internflyktingar i år fram till och med den 23 september. (se [avsnitt 8.1](#)) När det gäller civila offer hade Ghazni den sjätte högsta siffran bland Afghanistans provinser vid halvårsskiftet 2018. Även beträffande säkerhetsincidenter registrerades den sjätte högsta siffran för Ghazni efter årets första sju månader.²¹⁴ Det skall dock noteras att dessa två siffror (civila offer samt säkerhetsincidenter) registrerades innan den storskaliga attacken mot Ghazni stad ägde rum i augusti månad med många konfliktoffer som följd.

Efter Ghazni följer Nangarhar, Farah, Helmand, Faryab och Kandahar som provinser med högst antal konfliktsakade dödsoffer. För samtliga dessa provinser har det registrerats över 1 000 dödsoffer under perioden januari till och med augusti 2018. Därefter följer Uruzgan, Jawzjan, Kunduz och Zabul för vilka det registrerats över 500 dödsoffer under den aktuella perioden 2018.

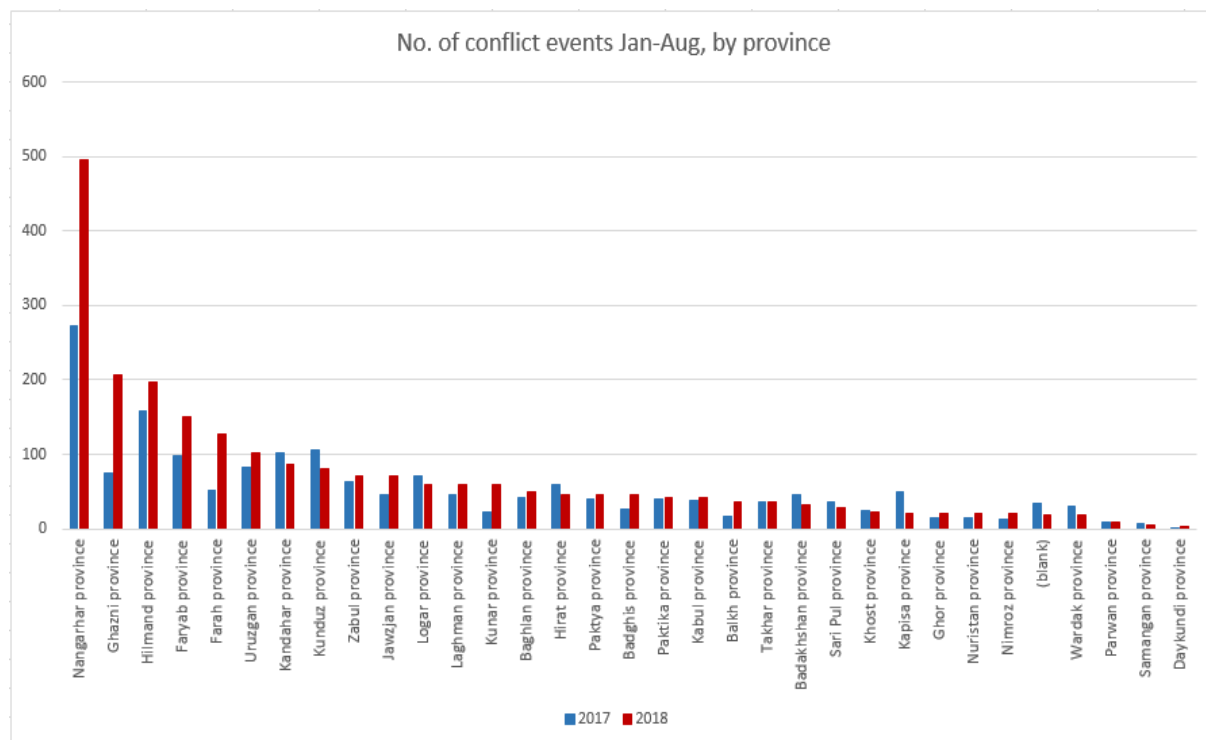
Både Nangarhar och Helmand visar på markanta nedgångar under 2018 avseende konfliktrelaterade dödsoffer vid en jämförelse mot 2017. I Helmand hade antalet civila offer också sjunkit med 14 procent vid

²¹⁴ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10; Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

halvårsskiftet 2018 jämfört med samma period 2017. Nangarhar å andra sidan visade på en kraftig uppgång om 142 procent avseende antalet civila offer vid en jämförelse mellan första halvåret 2017 och 2018.²¹⁵

När det gäller UCDP-registrerade konflikthändelser som lett till dödsoffer presenteras dessa i diagrammet nedan (fig. 11) nedbrutet på provinsnivå. Provinserna har sorterats fallande utifrån högsta antalet konflikthändelser under 2018 med jämförande siffror för 2017.

Figur 11.

Källa UCDP (2018-10-09). "Blank" refererar till konflikthändelser där provins ej har kunnat fastställas. Siffrorna avseende 2018 är preliminära och kan komma att revideras exempelvis i och med att nya rapporter publiceras med nya uppgifter om konflikthändelser och konfliktrelaterade dödsoffer.

När det gäller UCDP-registrerade konflikthändelser under januari till och med augusti 2018 som lett till dödsoffer ligger Nangarhar (497 händelser) tydligt i topp med mer än dubbelt så många konflikthändelser registrerade än Ghazni (207) som har det näst högsta antalet registrerat. Därefter följer Helmand (198), Faryab (150), Farah (128) samt Uruzgan 101.²¹⁶

Lifos noterar därmed en kraftig uppgång avseende konflikthändelser som medfört dödsoffer i Nangarhar 2018 trots den markanta nedgången i det totala antalet konfliktrelaterade dödsoffer som registrerats av UCDP. Även i Helmand registrerades ett ökat antal konflikthändelser trots det minskade antalet UCDP-registrerade dödsoffer i provinsen 2018.

²¹⁵ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

²¹⁶ UCDP, 2018-10-09.

Panjshir och Baymyan saknas i diagrammen då inga konfliktorsakade dödsoffer registrerats i dessa provinser under den aktuella perioden.²¹⁷

5.7. Lifos bedömning av konfliktens riktning

Det kan konstateras att flera av de indikatorer som ofta används vid rättsliga bedömningar av säkerhetsläget (så som antalet registrerade säkerhetsincidenter, civila offer²¹⁸ samt internflyktingar) visar på en nedgång vid en jämförelse mellan 2018 och motsvarande perioder 2017. Flertalet olika bedömare som Lifos har varit i kontakt med har dock varit eniga i sina analyser om att säkerhetsläget försämrats ytterligare under 2018, dock utan att några drastiska förändringar skett.

Lifos har därför också inkluderat konfliktdata från Uppsala Conflict Data Program (UCDP) i sin analys, och utifrån deras data över konfliktrelaterade våldshändelser som medfört dödsoffer samt data över det totala antalet dödsoffer (där både civila och kombattanter inkluderas) är trenden av ökat konfliktvåld mellan de stridande parterna tydlig.²¹⁹ Denna bild stämmer också, enligt Lifos bedömning, väl överens med annan mer kvalitativ information om konfliktupptrappning mellan parterna.

Samtidigt kan konstateras att våldets eskalering inte avspeglas i motsvarande grad i rapporterade siffror över civila offer i landet som helhet. Antalet civila offer totalt i landet ligger kvar på ungefär samma nivå som under 2017, och är endast marginellt lägre. Orsakerna till detta är enligt Lifos bedömning svåra att fastställa. En möjlig orsak är att många människor redan flytt från konfliktintensiva områden. I viss mån har också konfliktparterna, enligt UNAMA:s rapportering, försökt undvika civila offer genom att i förväg förvarna lokalbefolkningen om förestående markstrider. Afghanska säkerhetsstyrkor har också i större utsträckning än tidigare avhållit sig från användning av tyngre vapen i befolkade områden.

I motsats till dessa positiva åtgärder från parterna har dock bland annat UNAMA under året uppmärksammat konflikttrender som innebär ökade risker för civila. Till dessa hör en ökning av antalet självmordsdåd och andra IED-attacker, en intensifierad flygoffensiv samt också en ökning av attacker som avsiktligt skadar civila.

Lifos bedömer sammanfattningsvis att det övergripande mönstret av konflikten är intensifierade strider mellan parterna, och trots vissa positiva trender som kan skydda civila exempelvis under markstrider bedöms riskerna för civila som helhet inte ha minskat mot bakgrund av de andra observerade trenderna.

²¹⁷ UCDP, 2018-10-09.

²¹⁸ Nedgången är mycket marginell och gäller antalet civila offer totalt efter tre kvartal 2018. Antalet dödade har dock ökat medan antalet skadade har minskat.

²¹⁹ UCDP registrerade 550 fler våldshändelser som medfört dödsoffer under 2018 vid jämförelse med samma period 2017 (januari t.o.m. augusti). Beträffande antalet registrerade dödsoffer så registrerades 2 302 fler dödsoffer under 2018 än under 2017 under samma period.

6. Konfliktläget i olika områden

6.1. Konfliktens geografiska utbredning

Talibanrörelsen har historiskt sett sitt starka fäste inom pashtunbefolkningen i landets södra och östra delar.²²⁰ Rörelsen har dock under upprorsårens gång spridit sig långt utanför sin pashtunska bas i dessa landsdelar.²²¹ Från omkring 2008 började talibanrörelsen transformeras och utvecklas allt mer mot en organiserad politisk rörelse istället för en, under de tidiga upprorsåren, löslig upprorsgrupp. Skuggstrukturer för landets styre etablerades och skugg-guvernörer utsågs. Talibanrörelsen satsade på expansion genom att porträttera sig som en multietnisk rörelse och rekryterade medlemmar ur andra etniska grupper i olika delar av landet. I nordöst rekryterades många tadjiker och i nordväst rekryterades uzbekier. Mulla Akhtar Mohammad Mansour, sedermera officiell talibanledare mellan 2015-2016, är den som brukar omnämnas som arkitekt bakom dessa förändringar.²²²

Lifos konstaterar att denna utveckling med en växande talibanrörelse både numerärt och geografiskt också banat väg för en spridning av konflikten och våldet, även till tidigare relativt förskonade områden i de norra delarna av landet. Ingen provins kan idag, enligt Lifos bedömning, anses helt opåverkad av konflikten i landet även om det i Panjshir under första halvåret 2018 inte registrerats några civila offer och enbart ett fåtal säkerhetsincidenter medan det i Bamyán har registrerats fyra skadade personer. I samtliga övriga provinser har civila dösoffer registrerats av UNAMA i varierande antal från fyra till 321 under perioden (se [avsnitt 5.4](#)).²²³

6.2. Konfliktläget i olika regioner/provinser

Nedan följer en genomgång av konfliktläget i olika regioner. Syftet är att belysa skillnader mellan regioner men också mellan olika provinser inom en region och kort redogöra för viktiga omständigheter som kan påverka konfliktläget. Framställningen är på intet sätt uttömmande utan syftar till att ta fram vissa huvuddrag och skillnader mellan regioner och provinser, med fokus på områden med hög konflikt nivå. Alla 34 provinser går därför inte igenom nedan, samtidigt som säkerhetssituationen i vissa fall diskuteras ned på distriktsnivå.²²⁴

²²⁰ CFR (Council on Foreign Relations), *The Taliban*, 2015-01-21, https://www.cfr.org/interactives/taliban?cid=marketing_use-taliban_infoguide-012115#!/taliban?cid=marketing_use-taliban_infoguide-012115.

²²¹ ICG (International Crisis Group), *The Insurgency in Afghanistan's Heartland*, 2011-06-27, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/insurgency-afghanistan-s-heartland>.

²²² Foreign Policy, 2018-09-12; Afghansk analytiker A, Möte i Kabul maj 2017.

²²³ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10; Internationell säkerhetsanalytiker Kabul, 2018-08-18.

²²⁴ Lifos vill dock framhålla att det är mycket svårt att tillgå information om konfliktintensitet på distriktsnivå när det gäller landets alla samtliga omkring 400 distrikt.

6.2.1. Södra regionen

(Helmand, Kandahar, Uruzgan, Zabul, Nimroz)

Den södra regionen är traditionellt en av de mest osäkra i Afghanistan och även under 2018 har en stor andel av det totala antalet säkerhetsincidenter skett i denna region (cirka 26 procent). Endast i den östra regionen hade något fler säkerhetsincidenter registrerats under perioden januari till juli 2018. Incidentnivåerna skiljer sig dock stort inom regionen. Merparten av incidenterna har skett i Helmand och Kandahar som även på landbasis tillhör de provinser där flest incidenter registrerats. Provinzen Nimroz ligger dock mycket lågt och tillhör de provinser där lägst antal incidenter registrerats.²²⁵

Helmand och Uruzgan i söder bedöms av Resolute Support (RS) vara bland de provinser²²⁶ i landet där upprorsgrupperna har som starkast kontroll och inflytande, vilket medfört att en stor andel av flygoperationerna genomförs i dessa provinser. Detta, menar vissa bedömare, har bidragit till att skifta konfliktdynamiken i de två provinserna från konventionell krigföring i syfte att erövra territorium till mer asymmetrisk taktik. I Helmand synes upprorsgrupperna fokusera på dåd med bilbomber men också självmordsdåd. I Uruzgan har upprorsgrupperna trappat upp sina raketangrepp, i synnerhet mot flygplatsen²²⁷ i provinshuvudstaden Tirin Kot där en internationell militärbas är belägen.²²⁸

Helmand tillhör fortfarande en av de mest konfliktdrabbade provinserna som ligger högt både i incidentnivåer och beträffande civila offer. Provinzen ligger också högt avseende UCDP:s registrerade våldshändelser och det totala antalet dödsoffer (civila och kombattanter), även om antalet dödsoffer minskat markant under 2018. Vidare utgör Helmand ett prioriterat område för konfliktparterna och under första halvåret 2018 skedde cirka 30 procent av alla luftangrepp i Helmand, vilket innebär att Helmand var den provins i landet där flest luftangrepp genomfördes under perioden. Till följd av den ökade pressen på talibanrörelsen i provinzen med flygattacker och

En detaljerad redovisning av säkerhetsincidenter nedbrutet på distriktsnivå återfinns dock i EASO:s säkerhetsrapport från december 2017 (se källförteckning).

²²⁵ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

²²⁶ Upprorsgruppers kontroll och inflytande bedöms även mycket högt i Kunduz (SIGAR, 2018-07-30, s.71) men där har inte flygoperationer genomförts i samma skala som i Helmand och Uruzgan (Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18).

²²⁷ Denna flygplats är dock stängd för kommersiell trafik sedan talibanrörelsen inledde sin offensiv mot provinshuvudstaden 2016.

²²⁸ Landinfo, *Respons Afghanistan: sikkerhetssituasjonen i den sørlige regionen – oppdatering*, 2018-09-07, s. 2 och 10, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/09/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-sørlige-regionen-oppdatering-07092018-final.pdf>.

sökoperationer²²⁹ har dock säkerhetsincidenter som initieras av upprorsgrupper minskat.²³⁰

Enligt UNAMA utgör Helmand (jämte Kabul, Nangarhar och Kandahar) en av de provinser där civila som mest påverkats av avsiktliga och urskillningslösa attacker med olika IED:er under 2018.²³¹

Drygt 4 500 nya konfliktorsakade internflyktingar producerades i Helmand under 2018 (till och med den 23 september), att jämföra med drygt 25 800 under hela år 2017 (se [avsnitt 8.1](#)) Helmand utgör dock, enligt Lifos bedömning, en provins där det på grund av höga våldsnivåer och stark upprorskontroll kan finnas ett mörkertal.

Under 2017 hade Uruzgan det sjätte högsta antalet registrerade civila offer bland landets provinser. Första halvåret 2018 sjönk dock antalet civila offer i provinsen med 75 procent (jämfört med samma period 2017), vilket innebar att Uruzgan detta halvår istället låg som nummer nitton bland landets provinser avseende antalet civila offer.²³² Beträffande säkerhetsincidenter har Uruzgan, jämfört med andra provinser, den tolfte högsta siffran i landet under de första sju månaderna 2018, att jämföra med incidenttalet för hela 2017 där Uruzgan låg som nummer 15 bland landets provinser.²³³

Uruzgan producerade ett stort antal internflyktingar under 2017 (drygt 29 000) medan relativt få människor försatts i konfliktorsakad internflykt från provinsen under 2018 (drygt 3 700 fram till och med den 23 september) (se [avsnitt 8.1](#)). På grund av den starka upprorskontrollen i provinsen kan det dock även här, liksom i Helmand, finnas ett mörkertal beträffande internflyktingar. När det gäller territoriell kontroll, kontrollerar den afghanska regeringen i princip endast provinshuvudstaden Tirin Kot och ett litet område där omkring. Många områden i distrikten är därmed inte tillgängliga för myndigheterna. Vägarna i provinsen står generellt sett under upprorsgruppernas starka inflytande eller kontroll.²³⁴ Afghanska säkerhetsstyrkors svaga position runt om i Uruzgan har medfört att en intensiv flygoffensiv förts i provinsen, och det har rapporterats om höga offersiffror på upprorssidan på grund av flygattacker.²³⁵ Enligt UCDP hade Uruzgan det sjätte högsta antalet konflikthändelser (som medfört dödsoffer) i landet under perioden januari till och med augusti 2018. Detta utgjorde en ökning jämfört med samma period 2017 (101 händelser jämfört

²²⁹ Dessa sökoperationer omfattar bland annat natträder mot talibankommandanter, vilket i praktiken innebär att de afghanska säkerhetsstyrkorna går in i privata hem nattetid, något som varit starkt kritiserat på grund av det brott som detta innebär mot lokala traditioner. (Landinfo, 2018-09-07, s. 2).

²³⁰ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10; Landinfo, 2018-09-07, s. 3.

²³¹ UNAMA, oktober 2018, s. 7.

²³² Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10.

²³³ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18.

²³⁴ Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29; Landinfo, 2018-09-07, s. 2.

²³⁵ Landinfo, 2018-09-07, s. 10.

med 82). Uruzgan hade under denna period också den sjunde högsta siffran i landet avseende UCDP-registrerade dödsoffer (civila och kombattanter), även om antalet dödsoffer var lägre 2018 (752) än under 2017 (928).²³⁶ På grund av säkerhetssituationen längs vägnätet är det svårt för befolkningen i provinsen att få tillgång till grundläggande tjänster vilka i stort sett endast finns tillgängliga i Tirin Kot.²³⁷ I oktober och november 2018 har det vidare rapporterats om en uppblossad konflikt i distriktet Khas Uruzgan som enligt vissa har en etnisk dimension och grundar sig i en konflikt mellan hazarer och pashtuner (talibanrörelsen domineras alltså av pashtuner trots den på senare år utvidgade medlemsbasen). Vissa bedömare menar dock att konfliktvåldet inte är etniskt grundat utan snarare handlar om att talibanrörelsen skapar kaos i distriktet.²³⁸ Våldet har även spridit sig in i de tidigare lugna hazardistrikten Jaghori och Malistan i västra Ghazni. Talibanrörelsens attacker mot dessa hazarområden i Uruzgan och västra Ghazni uppskattas ha medfört hundratals dödsoffer och tusentals nya internflyktingar.²³⁹

När det gäller säkerhetsläget i Uruzgan konstaterar Lifos att vissa konfliktindikatorer pekar åt skilda håll. Samtidigt som antalet civila offer och internflyktingar påvisat en markant nedgång²⁴⁰ har antalet UCDP-registrerade våldshändelser som lett till konfliktoffer ökat och vid en jämförelse med andra provinser ligger Uruzgan relativt högt beträffande det totala antalet dödsoffer (civila och kombattanter) även om likaså denna siffra har minskat från 2017. Den mycket starka upprorskontrollen i Uruzgan samt den geografiska sammanlänkningen med oroliga områden i Helmand och Kandahar gör att provinsen, enligt Lifos bedömning sannolikt fortsatt kommer att karaktäriseras av ett högt konfliktläge med fortsatta flygbombningar från regeringssidan. Den stora nedgången beträffande civila offer och internflyktingar under 2018 kan enligt Lifos bedömning inte förklaras med en i motsvarande grad förbättrad säkerhetssituation i Uruzgan under året.

Även om konfliktmönstret i viss mån skiftat mot asymmetriska attacker utgjorde markstrider fortsatt det som orsakade flest civila offer i Uruzgan under första halvåret 2018. Enligt UNAMA sker en minskning av antalet civila offer till följd av markstrider, vilket uppges kunna bero på att de afghanska säkerhetsstyrkorna använder sig allt mindre av tyngre vapen i befolkade områden. Det har även under året rapporterats om att civilbefolkningen har varnats i förväg innan en markoffensiv har dragit

²³⁶ Uppsala Conflict Data Program (UCDP), E-post 2018-10-09.

²³⁷ Landinfo, 2018-09-07, s. 11.

²³⁸ TOLO News, 2018-11-04, <https://www.tolonews.com/index.php/afghanistan/arg-task-team-address-uruzgan-insecurity-problem>

²³⁹ Gandhara/RFE/RL, *Why Are The Taliban Attacking Hazaras In Afghanistan?*, 2018-11-16, <https://gandhara.rferl.org/a/afghanistan-why-are-the-taliban-attacking-hazaras/29604830.html>

²⁴⁰ Dock ska noteras att nya internflyktingar till följd av det uppblossade våldet i Khas Uruzgan inte är medräknade i de siffror som Lifos utgår från gällande internflyktingar 2018. (Här omfattas enbart konfliktorsakade internflyktingar till och med 23 september 2018)

igång i ett område, vilket skulle kunna utgöra en förklaring till nedgången i civila offer i provinsen.²⁴¹ En annan möjlig förklaring är att upprorsgrupperna i år inte har utövat samma press mot urbana centra som tidigare. Enligt uppgifter från UCDP har exempelvis antalet registrerade dödsoffer i provinshuvudstadsdistriktet Tirin Kot sjunkit med nästan 70 procent under januari till och med augusti 2018 jämfört med samma period 2017.²⁴² En ytterligare förklaring till den starka nedgången i civila offer och internflyktingar kan möjligen vara att många människor under 2017 flytt från de mest konfliktdrabbade områdena i provinsen. Lifos saknar dock tillräcklig information för att dra några säkra slutsatser om den uppvisade nedgången.

Kandahar, som tillhör en av de provinser med hög konfliktnivå, är en strategiskt viktig provins för både regeringssidan och upprorssidan. Den förste talibanledaren Mulla Omar anses vara född i provinsen, och rörelsen har fortsatt ett starkt fäste här, i synnerhet i de norra distrikten. Jämfört med grannprovinserna Helmand och Uruzgan är dock regeringskontrollen bättre i Kandahar. Relativt få flygoperationer genomförs också i provinsen.²⁴³ Trots höga incidentnivåer och ett stort antal civila offer i provinsen bedöms läget som relativt bättre i Kandahar än i grannprovinserna Helmand och Uruzgan. Orsaken till myndigheternas starkare ställning i provinsen anges vara den inflytelserika, men nyligen framlidne, polischefen general Abdul Raziq. Utan honom och hans nätverk har bedömare ansett att säkerhetsläget i provinsen skulle ha varit markant sämre även om många övergrepp mot mänskliga rättigheter begåtts under hans ledning.²⁴⁴ Abdul Raziq dödades den 18 oktober 2018 i en upprorsattack som synes ha möjliggjorts genom infiltration från upprorsgruppernas sida. Jämte Raziq dödades också säkerhetschefen medan provinsguvernören skadades, vilket plötsligt lämnade provinsen ledarlös på dessa viktiga befattningar. Raziqs bortgång innebär att Kandahar nu går in i en period av ökad osäkerhet. Det är alltför tidigt att sja om konsekvenserna, men upprorsgruppernas plan att slå till mot ledarskapet i Kandahar kan även innebära att det fanns en fortsatt plan, enligt Afghanistan Analysts Network (AAN), att attackera Kandahar stad. Erfarenheten från andra provinser²⁴⁵ där det funnits inflytelserika ledare som eliminerats visar också att ledarens bortgång bidragit till en splittring inom säkerhetsstyrkorna där lokala kommandanter börjat konkurrera om makt medan säkerhetsläget försämrats.²⁴⁶

²⁴¹ UNAMA, 2018-10-10, s. 5.

²⁴² UCDP (Uppsala Conflict Data Program), E-post, 2018-10-10.

²⁴³ Landinfo, 2018-09-07, s. 7; Afghansk analytiker B i Kabul, Whatsapp-intervju, 2018-08-29.

²⁴⁴ Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29; Landinfo, 2018-09-07, s. 7.

²⁴⁵ Exempelvis Jan Muhammed i Uruzgan som mördades 2011.

²⁴⁶ AAN, *The Killing of Razeq: Removing the Taliban's strongest foe in Kandahar, an indirect hit at elections*, 2018-10-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-killing-of-razeq-removing-the-talebans-strongest-foe-in-kandahar-an-indirect-hit-at-elections/>; TOLO News, *Kandahar Police Chief Raziq Killed In Attack*, 2018-10-18, <https://www.tolonews.com/index.php/afghanistan/kandahar-police-chief-raziq-killed-attack>.

Enligt UNAMA utgör Kandahar (jämför Kabul, Nangarhar och Helmand) en av de provinser där civila som mest påverkats av avsiktliga och urskillningslösa attacker med olika IED:er under 2018.²⁴⁷

I Kandahar försattes 300 personer i internflykt från 1 januari till och med den 23 september 2018 (jämfört med drygt 16 000 under hela år 2017) (se [avsnitt 8.1](#)).

I Zabul har talibanrörelsen sedan många år ett starkt fäste.²⁴⁸ Antalet säkerhetsincidenter under de första sju månaderna 2018 har dock legat lägre än vad som varit fallet i Helmand, Kandahar, och Uruzgan. Jämfört med andra provinser i landet ligger dock Zabul i mittskiktet avseende hur många incidenter som registrerats under perioden.²⁴⁹ Antalet civila offer²⁵⁰ är dock högre i Zabul än i Uruzgan och i Zabul registrerades den elfte högsta siffran i landet under första halvåret 2018.²⁵¹ Zabul har under 2018 den tioende högsta siffran i landet beträffande UCDP-registrerade dödsoffer (civila och kombattanter) och nionde högsta siffran avseende konflikthändelser som medfört dödsoffer. Både UCDP-registrerade konfliktoffer och konflikthändelser har ökat i antal jämfört med 2017 (se [avsnitt 8.1](#)).

Zabul har både under 2017 och under 2018 producerat markant färre internflyktingar än Uruzgan. Den konflikt drivna internflykten har dock minskat drastiskt från båda provinserna under 2018. I Zabul hade 632 nya konfliktorsakade internflyktingar registrerats till och med 23 september 2018 medan motsvarande siffra för Uruzgan var 3 741 (se [avsnitt 8.1](#)).

Nimroz utgör vanligen den provins i den södra regionen som har lägst antal säkerhetsincidenter. I provinsen registreras också, relativt sett, få civila offer.

6.2.2. Östra regionen (Nangarhar, Kunar, Laghman, Nuristan)

Den östra regionen är den region där flest säkerhetsincidenter registrerats under perioden januari till och med juli 2018. Cirka 27 procent av det totala antalet incidenter i landet registrerades i denna region, vilket innebär att incidentnivån endast var marginellt högre än i den södra regionen.²⁵² I Nangarhar, som över tid varit en av de mest konfliktdrabbade provinserna i landet, har säkerhetsläget ytterligare försämrats under 2018. Även i provinshuvudstaden Jalalabad har situationen kraftigt försämrats och upprorsattackerna där, samt i provinsen, har varit mycket frekventa under 2018.²⁵³ Riktade angrepp mot bland annat regeringsanställda, politiker, och

²⁴⁷ UNAMA, oktober 2018, s. 7.

²⁴⁸ Landinfo, 2018-09-07, s. 12.

²⁴⁹ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

²⁵⁰ I Zabul registrerades 135 civila offer (dödade, skadade) under första halvåret 2018. I Uruzgan registrerades 77.

²⁵¹ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10.

²⁵² Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

²⁵³ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

NGO:er har skett i staden.²⁵⁴ Nangarhar har också under året varit utsatt för en serie attacker som riktats mot skolor och lärare.²⁵⁵

Situationen har försämrats i stora delar av Nangarhar även om kanske fyra till fem nordliga distrikt av de 22 distrikten är mer stabila, enligt en analytiker som Lifos varit i kontakt med. I provinsen finns ett stort antal upprorsgrupper utöver talibanrörelsen, och det är också här som ISKP har sitt starka fäste.²⁵⁶

Under året genomfördes ett självmordsdåd i Jalalabad mot en grupp bestående av framförallt medlemmar av landets sikhiska minoritet, vilka var på väg till ett möte med president Ashraf Ghani när attacken skedde. Bland de dödade återfanns en sikh som kandiderade till årets parlamentsval. ISKP, som gjort sig kända för sina sekteristiska attacker i Afghanistan, tog på sig attentatet men inga bevis presenterades i samband med detta.²⁵⁷ Lifos finner det osäkert vem som utfört dådet och därmed också vilka motiv som legat bakom. Sekteristiska dåd finns på ISKP:s agenda men denna typ av attack kan möjligen också ha varit en mer generell attack mot regeringssidan.

Nangarhar var under första halvåret 2018 den provins i landet med näst högst siffra beträffande civila offer. Antalet civila offer ökade då med 142 procent jämfört med första halvåret 2017, och endast i Kabul registrerades fler civila offer under perioden.²⁵⁸ Av UNAMA:s senaste kvartalsrapport, publicerad i oktober 2018, framgår dock att Nangarhar, när årets första nio månader summerats, har gått om Kabul och numer är den provins med högst antal civila offer i landet.²⁵⁹

När det gäller säkerhetsincidenter har Nangarhar både under 2017 och under de första sju månaderna 2018 legat högst i landet beträffande incidentnivåer.²⁶⁰ Nangarhar ligger också markant högst i landet avseende UCDP:s registrerade konflikthändelser som lett till dödsoffer och näst högst när det gäller det totala antalet dödsoffer (civila och kombattanter), även om en minskning skett jämfört med 2017 (se [avsnitt 5.6](#)). Det försämrade läget i Nangarhar är sannolikt symptomatiskt för den kamp som afghanska och amerikanska styrkor för gentemot ISKP i provinsen, bland annat genom ett stort antal flygattacker.²⁶¹ Nangarhar utgjorde under årets första sju månader

²⁵⁴ Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

²⁵⁵ NRC (Norwegian Refugee Council), *School staff beheaded, arson attack in Nangarhar*, 2018-07-02, <https://www.nrc.no/news/2018/july/school-staff-beheaded-arson-attack-in-nangarhar/>.

²⁵⁶ Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

²⁵⁷ BBC News, *Afghanistan blast: Sikhs among 19 dead in Jalalabad suicide attack*, 2018-07-01, <https://www.bbc.com/news/world-asia-44677823>

²⁵⁸ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B i Kabul, 2018-08-10.

²⁵⁹ UNAMA, 2018-10-10, s. 1f.

²⁶⁰ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18.

²⁶¹ The Bureau of Investigative Journalism, *Nangarhar: Descent into Chaos*, 2018-07-30, <https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2018-07-30/nangarhar-afghanistan-chaos>.

den provins, efter Helmand, där det näst högsta antalet flygattacker genomfördes.²⁶²

Enligt UNAMA utgör Nangarhar (bredvid Kabul, Helmand och Kandahar) en av de provinser där civila som mest påverkats av avsiktliga och urskillningslösa attacker med olika IED:er under 2018.²⁶³

När det gäller internflyktingar utmärkte sig Nangarhar under 2017 på grund av det mycket stora antal internflyktingar som skapades där jämfört med andra provinser i landet (knappt 130 000). Betydligt färre nya konfliktinducerade internflyktingar har registrerats under 2018 (drygt 8 600). Att så få nya internflyktingar registrerats under 2018 beror enligt Lifos bedömning sannolikt på att många människor redan försatts på flykt från våldsdrabbade områden. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA) har exempelvis rapporterat om mönster av ”avfolkning” i vissa distrikt av Nangarhar. Detta har varit särskilt framträdande i de sydliga distrikten Achin, Dehbala, Durbaba och Kot (se [avsnitt 8.1](#)).

Kunar tillhör de fyra²⁶⁴ provinser med högst incidentnivåer i landet både under 2017 och 2018.²⁶⁵ Antalet civila offer ökade märkbart (med 59 procent) under första halvåret 2018 jämfört med motsvarande period 2017, vilket innebar att Kunar har den åttonde högsta siffran gällande civila offer.²⁶⁶ Det finns en stark upprorsnärvaro i provinsen och utöver talibanrörelsen har även ISKP länge haft en närvaro i provinsen. Talibanrörelsen har bedrivit rensningsoperationer mot ISKP i Kunar och ISKP bedöms i nuläget inte ha någon stark närvaro eller mer omfattande aktivitet i provinsen. Deras aktivitet bedöms vara mer dold och med fokus på rekrytering och träning, inte strider mot regeringen eller talibanrörelsen.²⁶⁷ Regeringssidan har under året utfört olika rensningsoperationer i Kunar som bland annat skördat offer bland både talibanrörelsen, ISKP och pakistanska talibaner (Tehreek-e-Talibban, TTP).²⁶⁸ Kunar utsätts också för missiler avfyra från pakistanskt territorium, vilket medfört civila offer under året. Enligt Pakistan, vars militär ligger bakom angreppen, riktar man dock endast angrepp mot terrorgrupper i området.²⁶⁹

²⁶² Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

²⁶³ UNAMA, oktober 2018, s. 7.

²⁶⁴ De fyra provinserna är Nangarhar, Helmand, Kandahar och Kunar.

²⁶⁵ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18.

²⁶⁶ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

²⁶⁷ Afghansk analytiker i Kabul A, 2018-08-26; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

²⁶⁸ EASO, *Country of Origin Information Report. Afghanistan, Security Situation - Update*, maj 2018, s. 97, <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/afghanistan-security-situation-2018.pdf>.

²⁶⁹ TOLO news, *One Killed In Pakistan Missile Attack On Kunar*, 2018-04-11, <https://www.tolonews.com/afghanistan/one-killed-pakistan-missile-attack-kunar-official>.

Trots ett mycket högt antal säkerhetsincidenter och ett relativt högt antal civila offer ligger Kunar i mitskiktet bland Afghanistans provinser när det gäller UCDP:s registrerade dödsoffer och konflikthändelser som medfört våldshändelser.

När det gäller antalet nya konfliktorsakade internflyktingar från Kunar är antalet drygt 12000 under 2018 fram till och med den 23 september. Totalsiffran för hela år 2017 var drygt 13 400 (se [avsnitt 8.1](#)).

Även i provinsen Laghman har talibanrörelsen och andra upprorsgrupper länge haft ett starkt inflytande.²⁷⁰ Konfliktnivån i provinsen är hög men incidentnivån har under årets första sju månader legat markant under de nivåer som registrerats i Kunar.²⁷¹ Antalet civila offer har också sjunkit med 36 procent under första halvåret 2018 jämfört med samma period 2017. Laghman har därmed vid halvårskiftet den tolfte högsta siffran i landet beträffande registrerade civila offer.²⁷² UCDP har under perioden registrerat 59 konflikthändelser som medfört dödsoffer i Laghman. Samma siffra registrerades också för Kunar, vilket innebar en ökning i båda provinserna. Beträffande UCDP-registrerade dödsoffer i Laghman var antalet 296 under perioden januari till och med augusti 2018 jämfört med 298 under samma period 2017. Medan Laghman låg kvar på samma nivå gällande dödsoffer skedde en tydlig ökning i Kunar under 2018 jämfört med 2017. För Kunar registrerades 346 dödsoffer under årets första åtta månader 2018 medan motsvarande siffra var 138 under 2017.

Laghman producerade drygt 8 900 konfliktorsakade internflyktingar under 2018 per den 23 september. Totalsiffran för 2017 var drygt 8 000 (se [avsnitt 8.1](#)).

Nuristan utgör den provins i den östra regionen som avviker från de övriga tre provinserna beträffande våldsnivåer. I Nuristan registreras både få civila offer och få säkerhetsincidenter.²⁷³ Nuristan har beskrivits som ett av de mest otillgängliga områdena i Afghanistan och området består till stora delar av berg. Talibanrörelsen har en stark närvaro i provinsen samtidigt som afghanska myndigheter har en svag ställning. Det föreligger relativt begränsat med information om säkerhetsläget i provinsen.²⁷⁴

6.2.3. Sydöstra regionen (Ghazni, Paktya, Paktika Khost)

I den sydöstra regionen registrerades cirka 15 procent av det totala antalet säkerhetsincidenter under perioden januari till juli 2018.²⁷⁵ Konfliktnivåerna varierar mellan regionens provinser och Ghazni är den provins som under

²⁷⁰ EASO, december 2017a, s. 186.

²⁷¹ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

²⁷² Uppgifter från UNAMA förmedlat via DiplomatKälla B, 2018-08-10.

²⁷³ Uppgifter från UNAMA förmedlat via DiplomatKälla B i Kabul, 2018-08-10; Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

²⁷⁴ EASO, december 2017a, s. 207ff; Landinfo, 2018-04-18, s.7.

²⁷⁵ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

flera år varit den mest osäkra provinsen i regionen. Konfliktnivån var under 2017 markant högre i Ghazni än de tre övriga provinserna.²⁷⁶ Utvecklingen under 2018 följer detta mönster. Under de första sju månaderna 2018 har det i Ghazni registrerats mer än dubbelt så många säkerhetsincidenter som i Paktya och mer än tre gånger fler än i Khost och Paktika.²⁷⁷ Ghazni är också en provins där säkerhetsläget markant försämrats under 2018,²⁷⁸ även om provinsen redan tidigare räknats till en av de mest oroliga i landet.²⁷⁹ Talibanrörelsens inflytande i provinsen har gradvis utökats de senaste åren och under 2018 har rörelsens attacker i provinsen intensifierats.²⁸⁰ Den största konflikthändelsen i Ghazni under året var när talibanrörelsen iscensatte en massiv attack mot provinshuvudstaden. Fem dagars strider orsakade stor förödelse i staden och ett stort antal offer.²⁸¹ Enligt UNAMA var Ghazni en av fem provinser med högst antal civila offer under perioden januari till och med september 2018.²⁸² UCDP registrerade för Ghazni den högsta siffran i landet beträffande antalet konfliktrelaterade dödsoffer, 2 232 offer, (att jämföra med den näst högsta siffran i landet, 1 695 offer, vilken registrerades för Nangarhar).²⁸³ Många av årets konfliktrelaterade dödsoffer i Ghazni kan enligt Lifos bedömning sannolikt hänföras till den storskaliga attacken mot Ghazni stad i augusti månad. Provinshuvudstadsdistriktet utgör också det distrikt som under perioden januari till och med augusti 2018 hade flest UCDP-registrerade dödsoffer av alla distrikt i landet (533 offer).²⁸⁴

Upprørsaktiviteten har dock ökat även i andra delar av Ghazni under 2018 och större attacker har genomförts i de flesta 18 distrikten, även sådana som tidigare betraktats som relativt säkra så som Khwaja Omari och Jaghatu.²⁸⁵ I Khwaja Omari registrerades exempelvis inga konfliktrelaterade dödsoffer av UCDP under perioden januari till och med augusti 2017 medan 110 dödsoffer registrerades där under samma period 2018.²⁸⁶

Det försämrade säkerhetsläget och det ökade konfliktvåldet i Ghazni hade fram till oktober månad inte spridit sig in i de tre hazardomierade distrikten i provinsen: Jaghori, Malistan och Nawur.²⁸⁷ I slutet av oktober 2018

²⁷⁶ Landinfo, *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen – oppdatering*, 2018-04-24, s. 1f, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-sørøstlige-regionen-oppdatering-24042018.pdf>.

²⁷⁷ Internasjonell sikkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

²⁷⁸ Lifos, *Lifosrapport Afghanistan – situationen i Ghazni*, 2018-08-17, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41870>.

²⁷⁹ Landinfo, 2018-04-24, s. 3.

²⁸⁰ Lifos, 2018-08-17, s. 6.

²⁸¹ Lifos, 2018-08-17, s.7ff.

²⁸² UNAMA, 2010-10-10, s. 1.

²⁸³ UCDP, 2018-10-09.

²⁸⁴ UCDP, 2018-10-10.

²⁸⁵ Lifos, 2018-08-17, s. 6; Al Jazeera, *Afghanistan: Policemen killed in deadly Taliban attacks in Ghazni*, 2018-05-22, <https://www.aljazeera.com/news/2018/05/afghanistan-policemen-killed-deadly-taliban-attacks-ghazni-180522085446606.html>.

²⁸⁶ UCDP, 2018-10-10.

²⁸⁷ Lifosrapport *Afghanistan – situationen i Ghazni*, 2018-08-17, s. 7; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

rapporterades dock om att strider brutit ut i Malistan.²⁸⁸ Våldet i Malistan, vilket också följts av uppblossade strider i Jaghori är också länkat till ökat konfliktvåld i det angränsande Khas Uruzgan-distriktet i provinsen Uruzgan.²⁸⁹ Talibanrörelsen har gått till attack mot tidigare lugna hazarbyar i dessa områden.²⁹⁰ Talibanrörelsens attacker mot Jaghori innebär också att den lokala överenskommelse som tidigare funnits mellan rörelsen och den lokala hazarbefolkningen brutits. Talibanrörelsens talesperson Zabiullah Mujahid menar att angreppet mot Jaghori är ett angrepp mot den afghanska regeringen och att det inte har något med etnicitet eller religion att göra. Centralregeringen har dock varit sena med att sända förstärkningar till området, något som riskerar att ytterligare urholka hazarbefolkningens förtroende för staten och i förlängningen riskerar det även att bidra till en utveckling där denna minoritet ser sig nödgade att beväpna sig för sin egen säkerhet.²⁹¹

Den 17 november rapporterade UNOCHA att det uppblossade våldet i Jaghori och Malistan drivit drygt 15 000 personer på flykt från dessa distrikt till Ghazni stad. Ytterligare drygt 6000 människor uppgavs ha flytt till Bamyán. I Ghazni stad attackerades en polispostering i ett område där många av internflyktingarna var koncentrerade vilket triggade en våg av sekundärflykt till bland annat Kabul. Många av dem som flytt till Kabul fann tillfälligt boende hos släktingar i distrikt 6 och distrikt 13 i västra Kabul.²⁹²

Utöver det nyligen uppblossade konfliktvåldet i de tidigare lugna hazardistrikten så har distrikten också under året drabbats av den försämrade vägsäkerheten i provinsen. Under året har vägen som förbinder Jaghori med Ghazni city exempelvis utsatts för mineringar och blockader.²⁹³ Det är för närvarande inte heller möjligt att flyga till Bamyán för att därifrån ta sig vidare landvägen in i Ghazni.²⁹⁴ Nästan två månader efter attacken mot Ghazni stad rapporterades talibanrörelsen ha förstört broar i närheten av staden, vilket innebär att huvudvägen mellan Kabul och den södra delen av Afghanistan återigen skurits av. Hårda strider utbröt samtidigt mellan

²⁸⁸ Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-11-08.

²⁸⁹ Reporterly, *Crisis in Uruzgan, Jaghori and Malistan, Residents Call on Government to Act*, 2018-11-10, <http://reporterly.net/live/newsfeed/saturday-november-10-newsfeed/crisis-in-uruzgan-jaghori-and-malistan-residents-call-on-government-to-act/>; Gandhara/RFE/RL, 2018-11-16.

²⁹⁰ Gandhara/RFE/RL, 2018-11-16.

²⁹¹ The New York Times, *Clashes Between Taliban and Shia Minority Raise Fears of Afghan Sectarian War*, 2018-11-08, <https://www.nytimes.com/reuters/2018/11/08/world/asia/08reuters-afghanistan-attack.html>.

²⁹² UNOCHA, *Afghanistan: Ghazni Armed Clash - Flash Update No.2*, 2018-11-17, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/flash_update-ghazni_armed_clash_no._2_17_november.pdf.

²⁹³ AAN, *The Insecure Spring of Ghazni: Results of third-grade treatment by the centre?*, 2018-07-25, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-insecure-spring-of-ghazni-results-of-third-grade-treatment-by-the-centre/>.

²⁹⁴ Lifos, *Lifosrapport: Inrikesflyg i Afghanistan*, 2018-09-26, s.12f, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=42038>.

afghanska säkerhetsstyrkor och upprorsmännen vilka dock förhindrades ta sig in i staden.²⁹⁵

Den försämrade säkerhetssituationen i Ghazni under 2018 avspeglas också i antalet personer från provinsen som försatts i internflykt. Ghazni utgjorde i september 2018 den provins som producerat flest internflyktingar under året (se [avsnitt 8.1](#)).

I den sydöstra regionen utgör Paktya den provins efter Ghazni där högst antal civila offer och högst antal säkerhetsincidenter registrerats under första halvåret respektive under de första sju månaderna 2018.²⁹⁶ Paktya utgör ett starkt fäste för Haqqaninätverket och det anses vara här som nätverket har fötts.²⁹⁷ Under 2017 registrerades fler civila offer i Paktya än Ghazni trots att konfliktnivån var markant högre i Ghazni under året. Orsaken var troligen att många föll offer för självmordsdåd och komplexa angrepp.²⁹⁸ Under första halvåret 2018 sjönk antalet registrerade civila offer i Paktya med 24 procent samtidigt som antalet offer i Ghazni steg med 28 procent. Den främsta orsaken till civila offer 2018 var i Paktya sprängladdningar (IED:er) medan det i Ghazni var markstrider.²⁹⁹

Samtidigt som civila offer sjönk i Paktya under första halvåret 2018 skedde en ökning av antalet UCDP-registrerade dödsoffer (civila och kombattanter) under årets första åtta månader. 437 dödsoffer registrerades för Paktya under denna period 2018 jämfört med 276 under samma tid 2017. Detta innebär att Paktya under 2018 hade tolfte högsta siffran i landet avseende konfliktrelaterade döda.³⁰⁰

6.2.4. Norra regionen

(Faryab, Jawzjan, Balkh, Samangan, Sar-e Pul)

Under årets första sju månader registrerades cirka 13 procent av landets totala antal säkerhetsincidenter i den norra regionen.³⁰¹ I september uttalar FN i en kvartalsrapport oro över det försämrade säkerhetsläget i norr. Regeringskontrollen har under det rapporterade kvartalet minskat i Faryab och under en veckas tid i augusti månad erövrade talibanrörelsen tre distriktcentra i provinsen och en armébas. Höga nivåer av markstrider registrerades i både Faryab, Balkh och Jawzjan och incidenter längs ringvägen påverkade möjligheten att färdas mellan de tre provinshuvudstäderna. Under första halvåret 2018 registrerades 17 procent fler säkerhetsincidenter i den norra regionen än under samma period

²⁹⁵ Reuters, *Afghan forces, Taliban battle for control of highways in Ghazni province*, 2018-10-06, <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan-attack/afghan-forces-taliban-battle-for-control-of-highways-in-ghazni-province-idUSKCN1MG0DI>.

²⁹⁶ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18; Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

²⁹⁷ EASO, maj 2018, s. 24.

²⁹⁸ Landinfo, 2018-04-24, s. 2.

²⁹⁹ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

³⁰⁰ UCDP, 2018-10-09.

³⁰¹ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

2018.³⁰² Våldet rapporteras också ha ytterligare eskalerat i september månad med hårda strider i Sar-e Pul, Jawzjan och Balkh, vilket enligt lokala rapporter kan ha medfört hundratals dödsoffer och nya internflyktingar.³⁰³

Faryab utgör den mest konfliktdrabbade provinsen i norr och provinsen beskrevs i mars 2018 av Afghanistan Analysts Network (AAN) som en av konfliktens mest aktiva fronter under de senaste två åren, även om det sjudit i provinsen under mer än ett decennium. Talibanrörelsen har vunnit allt mer mark i provinsen och till den lokala dynamiken hör också andra konflikter så som konflikten mellan de två partierna Jamiat och Junbish samt konflikten mellan Junbish och centralregeringen. Detta medan lokala säkerhetsstyrkor lider av korruption och bristfällig samordning.³⁰⁴ Under 2017 steg antalet civila offer i provinsen och i Faryab registrerades landets femte högsta siffra för civila offer. Under första halvåret 2018 registrerades i Faryab landets fjärde högsta siffra för civila offer. Endast i Kabul, Nangarhar och Helmand registrerades högre siffror (se [avsnitt 5.4](#)) När det gäller konfliktrelaterade dödsoffer (civila och kombattanter) registrerade UCDP 1 033 offer under perioden januari till och med augusti 2018, vilket utgjorde landets femte högsta siffra och nästan en fördubbling av antalet jämfört med samma period 2017.³⁰⁵

Faryab har både under 2017 och under de första sju månaderna 2018 legat bland de fem provinser i landet där flest säkerhetsincidenter registrerats.³⁰⁶ Faryab är vidare den provins, efter Ghazni, som producerat flest konfliktrelaterade internflyktingar under 2018 (fram till och med 23 september) Drygt 34 600 nya internflyktingar hade då registrerats (jämfört med totalsiffran för 2017 som var drygt 41 000 (se [avsnitt 8.1](#)).

I provinsen Jawzjan har ett relativt sett lågt antal säkerhetsincidenter registrerats under årets första sju månader och man ligger i mittskiktet bland Afghanistans provinser beträffande civila offer.³⁰⁷ Säkerhetsläget bedöms dock ha försämrats under året.³⁰⁸ Civila offer har gått upp med 24 procent under första halvåret 2018 jämfört med samma period 2017, och den främsta orsaken till civila offer under året har varit flygbombningar.³⁰⁹ En av orsakerna till det upptrappade konfliktläget i Jawzjan under året har varit kampen mot ISKP som hade skaffat sig ett territoriellt fäste i två av

³⁰² UN General Assembly, 2018-09-10, s. 6.

³⁰³ ACAPS, *Afghanistan: Anticipation for displacement*, 2018-09-18, https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/20180918_acaps_start_anticipatory_briefing_note_displacement_in_afghanistan.pdf.

³⁰⁴ AAN, *Battle for Faryab: Fighting intensifies on one of Afghanistan's major frontlines*, 2018-03-12, <https://www.afghanistan-analysts.org/battle-for-faryab-fighting-intensifies-on-one-of-afghanistans-major-frontlines/>.

³⁰⁵ UCDP, 2018-10-09.

³⁰⁶ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18.

³⁰⁷ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10; Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

³⁰⁸ Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29; Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

³⁰⁹ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

provinsens distrikt: Qesh Tepa och Darzab. Afghanska och amerikanska styrkor har under våren flygbombat ISKP-mål i Jawzjan, men det var till slut talibanrörelsen som besegrade ISKP och drev ut dem ur provinsen. Den 1 augusti 2018 kunde ISKP inte längre hålla emot och tvingades välja mellan att överge sig till talibanrörelsen eller den afghanska regeringen, och ISKP-krigarna gjorde här olika val.³¹⁰ Jawzjan uppvisar en markant ökning när det gäller konfliktrelaterade dödsoffer som registrerats av UCDP under perioden januari till och med augusti 2018. Jawzjan hade då landets åttonde högsta siffra (692 offer att jämföra med 293 offer samma period 2017).³¹¹

Relativt få nya internflyktingar (1 750) har skapats i Jawjan under 2018 till följd av konflikten (se [avsnitt 8.1](#)).

Balkh ligger som nummer femton bland Afghanistans provinser gällande högsta antal civila offer första halvåret 2018, vilket innebar en uppgång med 85 procent från samma period 2017.³¹² Tidigare konfliktaktiva distrikt som Chemtal och Charbulak beskrivs även i år som de mest konfliktdrabbade medan en ökad upprorsaktivitet även märktes i Dawlatabad. Mazar-e Sharif har inte blivit utsatt för angrepp i lika hög grad som andra större städer, och staden har inte drabbats av några stora komplexa angrepp under 2017 eller under första halvåret 2018. De angrepp som förekommer är i regel mindre, så som angrepp med IED:er.³¹³

I Balkh har under 2018 drygt 550 personer försatts i flykt internt på grund av konflikten fram till och med 23 september. (se [avsnitt 8.1](#))

Sar-e Pul och Samangan hör till de provinser där ett lågt antal säkerhetsincidenter och ett lågt antal civila offer registreras jämfört med andra provinser.³¹⁴ Det finns dock en stark talibannärvaro i Sar-e Pul, och i mars 2017 bedömde en analytiker att rörelsen kontrollerade mer än halva provinsen.³¹⁵ Trots låga värden på indikatorerna incidenter samt civila offer har både Sar-e Pul och Samangan under 2018 producerat fler nya konfliktrelaterade internflyktingar än både Jawzjan och Balkh (Sar-e Pul drygt 4600 och Samangan knappt 4000) (se [avsnitt 8.1](#)).

6.2.5. Nordöstra regionen (Kunduz, Baghlan, Takhar, Badakhshan)

Under årets första sju månader registrerades cirka 5 procent av landets totala antal säkerhetsincidenter i den nordöstra regionen.³¹⁶ Kunduz är den provins

³¹⁰ AAN, 2018-08-04.

³¹¹ UCDP, 2018-10-09.

³¹² Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

³¹³ Landinfo, 2018-06-20, s. 11; EASO, *Country of Origin Information Report: Afghanistan Security Situation*, november 2016, s. 150, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_security_report.pdf.

³¹⁴ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18.

³¹⁵ EASO, december 2017a, s. 234.

³¹⁶ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

i regionen som under flera års tid har varit mest konfliktdrabbad. Pressen från upprorsgrupperna är stark och det finns en rädsla för att Kunduz stad återigen ska falla till talibanrörelsen så som skedde i september 2015. Situationen i distrikten är rörlig och det är svårt att fastställa vem som kontrollerar ett område vid en enskild tidpunkt. Under 2017 var Kunduz en av de provinser där flest flygattacker genomfördes, endast i Helmand och Nangarhar skedde fler angrepp.³¹⁷ Under de första sju månaderna 2018 har det dock i ett antal andra provinser registrerats fler flygattacker än i Kunduz.³¹⁸

Beträffande antalet säkerhetsincidenter ligger Kunduz i mittfåran bland Afghanistans provinser under de första sju månaderna 2018.³¹⁹ När det gäller antalet civila offer under första halvåret 2018 har Kunduz den sjunde högsta siffran i landet. Antalet civila offer har sjunkit med 8 procent jämfört med samma period 2017. Flygattacker utgjorde främsta orsak till civila offer i provinsen under första halvåret 2018.³²⁰ Beträffande konfliktrelaterade dödsoffer registrerade UCDP för Kunduz den nionde högsta siffran i landet (667 offer, vilket innebar en nedgång mot 2017 då 785 offer registrerades).³²¹

Kunduz, jämte Helmand och Uruzgan, bedöms av Resolute Support (RS) som en av de provinser där upprorsgrupperna har som starkast kontroll och inflytande.³²² Kunduz är också en av de provinser som över tid producerat ett stort antal internflyktingar till följd av konflikten, och näst högst siffror i landet noterades för Kunduz under 2017. Knappt 30 000 nya internflyktingar har registrerats under 2018 (till och med 23 september), vilket innebär tredje högsta siffran på landbasis, endast Ghazni och Faryab hade högre antal nya internflyktingar under perioden (se [avsnitt 8.1](#)).

Efter Kunduz utgör Baghlan den provins i nordöst där flest säkerhetsincidenter och civila offer registreras.³²³ Konfliktaktiviteten ökade i provinsen efter att talibanrörelsen den 25 april 2018 annonserat sin årliga våroffensiv, och många konflikthändelser sker längs vägnätet när talibanrörelsen angriper de afghanska säkerhetsstyrkornas kontrollposter och konvojer.³²⁴

I Badakhshan registreras relativt få säkerhetsincidenter och civila offer, men talibanrörelsen har en stark närvaro i provinsen och kontrollerar sedan 2015

³¹⁷ Landinfo, *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den nordøstlige regionen – oppdatering*, 2018-05-28, s.2f, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/05/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-nordøstlige-regionen-oppdatering-28052018.pdf>.

³¹⁸ Internationell sikkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

³¹⁹ Internationell sikkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

³²⁰ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

³²¹ UCDP, 2018-10-09.

³²² SIGAR, 2018-07-30, s.71.

³²³ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10; Internationell sikkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

³²⁴ Landinfo, 2018-05-28, s. 5.

de två distrikten Warduj och Yamgan.³²⁵ Även i provinsen Takhar registreras relativt få säkerhetsincidenter samt civila offer.³²⁶ Trots detta ligger de båda provinserna relativt högt beträffande konfliktinducerade internflyktingar under 2018. I Badakhshan registrerades den femte högsta siffran i landet beträffande nya internflyktingar (drygt 14200) och i Takhar registrerades den sjätte högsta siffran (drygt 13 700), (se [avsnitt 8.1](#)).

6.2.6. Västra regionen (Herat, Farah, Badghis, Ghor)

Jämfört med de södra och östliga delarna av landet har den västra regionen traditionellt varit mer säkerhetsmässigt stabil. Antalet säkerhetsincidenter under de första sju månaderna 2018 var också relativt lågt, cirka 8 procent av det totala antalet säkerhetsincidenter i landet registrerades i regionen och Farah och Herat utgjorde de provinser i regionen med högst konfliktnivå. Farah och Herat hör till de tio provinser i landet med flest registrerade säkerhetsincidenter under perioden.³²⁷ Incidentnivåerna i dessa provinser ligger dock långt under de nivåer som registreras i de sex provinser med högst incidentnivåer i landet.³²⁸ I Herat utgör det sydliga distriktet Shindand det mest konfliktaktiva över tid, och här utkämpas också periodvis stridigheter mellan talibanrörelsen och dess utbrytargren *High Council of the Islamic Emirate of Afghanistan* under ledning av Mulla Rasool.³²⁹

Farah och Herat hör också till de tio provinser där flest civila offer registrerats under första halvåret 2018 (Farah har den nionde högsta siffran och Herat den tionde högsta siffran).³³⁰

Beträffande internflyktingar utgör Farah en av fyra provinser varifrån flest människor har flytt konfliktrelaterat våld fram till och med den 23 september 2018. Uppskattningsvis drygt 20 000 drevs under denna period på flykt i Farah till följd av konflikten. (att jämföra med cirka 450 personer i Herat), (se [avsnitt 8.1](#)). Provinsen Farah har under 2018 utsatts för ökad press från upprorsgrupperna, och den 15 maj 2018 iscensatte talibanrörelsen en storskalig attack mot Farah stad vilket var den första massiva attacken mot en provinshuvudstad sedan 2016. Den ökade pressen mot talibanrörelsen i grannprovinsen Helmand tros ha medfört att rörelsen flyttat krigare och fokus till Farah.³³¹ En del bedömare menar också att iranskt stöd

³²⁵ Landinfo, 2018-05-28, s. 8.

³²⁶ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10; Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

³²⁷ Landinfo, *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den vestlige regionen – oppdatering*, 2018-08-27, s. 1f, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41934>

³²⁸ Landinfo, 2018-08-27, s. 1f; Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18.

³²⁹ EASO, november 2016, s. 160f; Landinfo, 2018-08-27, s. 6f; Internationell organisation A, Möte i Kabul, april 2017.

³³⁰ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, E-post, 2018-08-10.

³³¹ Landinfo, 2018-08-27, s. 2 och 5.

till talibanrörelsen ligger bakom upptrappat konfliktvåld i Farahprovinzen under 2018, (se [avsnitt 4.4.1](#)).

Talibanrörelsens press och attack mot provinshuvudstaden i Farah under 2018 avspeglas i UCDP:s registrerade siffror för konfliktrelaterade dödsoffer i provinshuvudstasdistriktet, 513 offer registrerades i detta distrikt under period januari till och med augusti 2018 jämfört med 43 under motsvarande period 2017. Totalt för provinsen registrerades 1 504 konfliktrelaterade dödsoffer, vilket utgjorde en avsevärd ökning gentemot 2017 års siffra som var 338. Farah utgjorde därmed den provins där landets tredje högsta dödsoffertal registrerades av UCDP under perioden januari till och med augusti 2018.³³²

6.2.7. Centrala höglandsregionen (Bamyan, Daykundi)

När det gäller Bamyan och Daykundi i höglandsregionen är detta provinser som säkerhetsmässigt tillhört de mest stabila provinserna över tid med både få säkerhetsincidenter registrerade och få civila offer för konflikten.³³³

Talibanrörelsen och andra upprorsgrupper har minimal närvaro i området och inte någon större kapacitet att genomföra attacker. Enskilda områden utsätts dock för press, och upprorsgrupperna tar sig då in från angränsande provinser för att genomföra dåd, oftast riktat mot säkerhetsstyrkorna.³³⁴

Under första halvåret 2018 registrerade UNAMA fyra skadade civilpersoner i Bamyan men inga civila dödsoffer. I Daykundi registrerades under denna period fyra döda och nio skadade civilpersoner.³³⁵

Bamyan framhålls ofta bredvid Panjshir som en av de lugnaste provinserna i landet.³³⁶ Det är dock idag svårt att ta sig till provinsen med flyg. Det inrikesflyg med Kam Air som tidigare haft Bamyan som destination går inte längre på grund av personalbrist. Kam Air blev hårt drabbat tidigare i år när många av bolagets utländska medarbetare föll offer för en upprorsattack på Intercontinental Hotel i Kabul.³³⁷

³³² UCDP, E-post 2018-10-09, 2018-10-10.

³³³ Internationell organisation B, Möte i Kabul april 2016; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

³³⁴ Landinfo, *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sentrale regionen og i det sentrale høylandet – oppdatering*, 2018-09-05, s. 2, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/09/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-sentrale-regionen-og-i-det-sentrale-hoylandet-05092018.pdf>.

³³⁵ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

³³⁶ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

³³⁷ The New York Times, *Who Is Winning the War in Afghanistan?* 2018-08-18, <https://www.nytimes.com/2018/08/18/world/asia/afghanistan-war-reflections.html>; Lifos, 2018-09-26, s.12f.

6.2.8. Centrala regionen

(Kabul, Kapisa, Parwan, Logar, Wardak, Panjshir)

I den centrala regionen registreras, relativt sett, en låg andel av det totala antalet säkerhetsincidenter i landet, drygt 6 procent.³³⁸ Konfliktnivåerna skiljer sig åt mellan provinserna i regionen. I samtliga provinser registreras dock relativt få säkerhetsincidenter. I konfliktdrabbade Helmand i söder registrerades till exempel tre gånger så många säkerhetsincidenter som i Wardak och Logar tillsammans under första halvåret 2018.³³⁹ Logar är den provins där flest säkerhetsincidenter registrerats i regionen fram till augusti 2018. Därefter kommer Kabul och Wardak.³⁴⁰ Antalet civila offer har ökat markant i Wardak under första halvåret 2018 (med 102 procent)³⁴¹. Wardak ligger därmed i mittskiktet bland Afghanistans provinser beträffande antalet civila offer.³⁴² Beträffande UCDP-registrerade konflikthändelser och konfliktoffer uppvisar Wardak relativt sett låga siffror under perioden januari till och med augusti 2018 (66 offer och 18 konflikthändelser, vilket innebär en minskning från 2017).³⁴³

Under första halvåret 2018 skedde en liten minskning av antalet civila offer i Kabul (5 %) samt Logar (4 %) jämfört med motsvarande period 2017.³⁴⁴ Beträffande provinsen Kabul registreras allra flest civila offer i huvudstaden (Kabul stad avhandlas i nästföljande avsnitt). Även de flesta säkerhetsincidenterna sker där samt i distriktet Surobi. Många av incidenterna utanför huvudstaden sker annars längs vägnätet. Vanligen angriper upprorsgrupperna de afghanska säkerhetsstyrkornas kontrollposter varpå civila i närheten riskerar att utsättas för korseld.³⁴⁵

Panjshir omnämns fortsatt som en av landets lugnaste provinser,³⁴⁶ och inga civila offer har registrerats i provinsen vare sig under 2017 eller 2018.³⁴⁷

6.2.9. Säkerhetssituationen i Kabul stad

Kabul ligger under stabil regeringskontroll men drabbas ändå frekvent av våld med flera hundratals dödsoffer som följd varje år,³⁴⁸ samt än fler skadade.³⁴⁹ Antalet säkerhetsincidenter är relativt få jämfört med andra provinser där konfliktaktiviteten är hög, men Kabul utgör arena för frekventa självmordsdåd och komplexa attacker där varje enskild incident

³³⁸ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

³³⁹ Landinfo, 2018-09-05, s. 1f.

³⁴⁰ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

³⁴¹ Lifos har ingen närmare information om vad som ligger bakom denna stora procentuella ökning i Wardak avseende civila offer medan konfliktoffer totalt visar på en nedgång.

³⁴² Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

³⁴³ UCDP, 2018-10-09.

³⁴⁴ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10.

³⁴⁵ Landinfo, 2018-09-05, s. 1f.

³⁴⁶ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

³⁴⁷ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatkälla B, 2018-08-10; UNAMA, februari 2017, s. 67.

³⁴⁸ UD DOD, Lead IG, 2018-05-20, s. 17.

³⁴⁹ UNAMA, februari 2018, s. 1.

kan skörda ett stort antal civila offer.³⁵⁰ Kabul har länge haft landets högsta antal civila offer, även om det i Nangarhar nyligen registrerats än högre siffror, (se [avsnitt 5.4](#)).

Under första halvåret 2018 var självmordsdåd och komplexa attacker, enligt UNAMA, det som skördade merparten av civila offer i Kabul provins. Dessa incidenttyper stod tillsammans för 95 procent av de civila offren där, och ISKP tillskrevs ansvaret för över hälften av dessa attacker.³⁵¹

Under perioden januari till och med juli 2018 hade nästan lika många självmordsdåd genomförts i Kabul provins som under hela 2017.³⁵² Enligt Lifos bedömning sker de flesta av dessa självmordsattacker i Kabul stad, där de också skördar flest civila offer.

När tre kvartal av 2018 passerat kan det konstateras att civila offer i Kabul provins fortsatt främst orsakas av självmordsdåd utförda av upprorsgrupper i civilt befolkade områden i huvudstaden. Under perioden 1 januari till och med 30 september 2018 registrerade UNAMA 1 402 civila offer (433 dödade och 969 skadade) i Kabul stad.³⁵³

Trots ett högt antal civila offer i huvudstaden innebär, enligt Lifos bedömning, de relativt låga siffrorna avseende säkerhetsincidenter att möjligheten till att föra ett vardagligt liv generellt sett inte påverkas i samma utsträckning som i provinser med höga incidentnivåer samt frekventa strider. I områden där många säkerhetsincidenter sker och väpnade sammandrabbningar ofta äger rum kan konflikten innebära att exempelvis skolor och sjukhus åtminstone tidvis tvingas att stänga och att kommunikationer för att nå samhällelig service bryts. De massiva sprängdåd som genomförs i Kabul påverkar dock Kabulbornas upplevda säkerhet och rädslan för att komma i vägen för en attack har påverkat människors rörelsefrihet. Många Kabulbor har begränsat sin rörelse och undviker icke nödvändiga resor genom staden samt resande på tidpunkter som anses riskfyllda.³⁵⁴ Enligt UNAMA bidrar de allt mer frekventa sprängdåden, vilka till sin natur är oförutsägbara och sker plötsligt i områden där inga strider bedrivs, till en atmosfär där många afghaner lever i fruktan inför nästa explosion.³⁵⁵

Talibanrörelsen riktar fortsatt attacker i huvudstaden främst mot säkerhetsstyrkorna, olika säkerhetsinstitutioner och andra myndighetsmål/-

³⁵⁰ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18; Uppgifter från UNAMA förmedlat via DiplomatKälla B, 2018-08-10.

³⁵¹ UNAMA, 2018-07-15, s. 2.

³⁵² Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18.

³⁵³ UNAMA, oktober 2018, s. 7.

³⁵⁴ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29; Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

³⁵⁵ UNAMA, oktober 2018, s. 2; Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

personer.³⁵⁶ Även ISKP riktar attacker mot sådana mål,³⁵⁷ men de har även gjort sig kända för att ha initierat en sekteristisk våldstrend i landet, och för sina angrepp på shiamuslimer, något som talibanrörelsen har avhållit sig från under nu pågående uppror.³⁵⁸

De flesta upprorsangrepp i Kabul riktar sig fortsatt mot säkerhetsstyrkor och olika myndighetsmål/-personer, medan det sekteristiskt motiverade våldet utgör en mindre andel av angreppen. Dessa sistnämnda angrepp orsakar dock ändå en relativt stor andel av de civila offren och är även koncentrerade till en begränsad del av huvudstaden, nämligen till de shia- och hazardominerade områdena i västra Kabul.

Det sekteristiska våldet i Afghanistan (se [avsnitt 5.5.1](#)), främst riktat mot landets shiamuslimer, har ökat över tid. Under perioden 1 januari till och med 30 september 2018 hade UNAMA dokumenterat fler civila offer (211 döda och 494 skadade) från sekteristiska attacker riktade mot shiiter i landet än under hela 2017. ISKP tog på sig ansvaret för nästan samtliga dessa attacker, förutom en självmordsattack.³⁵⁹

Framförallt har det sekteristiskt grundade våldet drabbat shiamuslimer i huvudstaden Kabul,³⁶⁰ även om flera attacker också har skett i exempelvis Herat, och under 2018 genomfördes en attack mot shiamuslimska sadat³⁶¹ i Gardez, Paktya.³⁶²

Under perioden oktober 2017 till oktober 2018 har Lifos identifierat sju attacker som bedöms ha haft sekteristiska motiv i huvudstaden och som riktats mot mål i de shia- och hazardominerade västra delarna av Kabul. Detta utesluter inte att andra sekteristiskt motiverade angrepp av mindre omfattning kan ha skett under perioden.

Av de sju sekteristiska attacker som har identifierats i Kabul under perioden skedde fem i den hazardominerade stadsdelen Dasht-e Barchi (distrikt 13) i västra Kabul. Till dessa attacker hör en attack mot ett brottningscenter den 5 september i år, ett utbildningscenter den 15 augusti, samt ett röstregistreringscenter den 22 april. ISKP har påtagit sig ansvaret för dessa attacker, vilka uppskattningsvis tillsammans ledde till flera hundra civila offer (dödade och skadade).³⁶³ De övriga två attackerna som genomförts i Dasht-e Barchi under perioden är ett självmordsdåd mot ett shiitiskt kulturcenter den 28 december 2017, vilket skördade uppskattningsvis över

³⁵⁶ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

³⁵⁷ BBC Monitoring, *Analysis: Mapping the rise and stall of Islamic State in Afghanistan*, 2018-10-17, tillgänglig via: <https://monitoring.bbc.co.uk> (betaltjänst).

³⁵⁸ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13; UNAMA, oktober 2018, s. 5f.

³⁵⁹ UNAMA, oktober 2018, s. 6.

³⁶⁰ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

³⁶¹ Sadat är pluralformen av Sayyed, och är en grupp som hävdar släktskap till profet Mohammed (Landinfo, 2015-09-04, s 1).

³⁶² UNAMA, februari 2018, s.42; AAN, 2018-08-18.

³⁶³ AAN, 2018-09-19.

100 civila offer samt ett självmordsdåd mot den shiitska moskén Imam Zaman den 20 oktober 2017, med uppskattningsvis över 70 civila offer som följd (dödade och skadade). ISKP tog på sig båda dessa dåd.³⁶⁴

De andra två attackerna under tolv månadersperioden har också de genomförts i västra Kabul, dock ej i stadsdelen Dasht-e Barchi. Ett självmordsdåd utfördes i närheten av Kart-e Sakhi shrine, en viktig shiitisk helgedom i västra Kabuls distrikt 3 under firandet av nyåret den 21 mars 2018. ISKP tog på sig ansvaret även för denna attack.³⁶⁵ Ytterligare en självmordsattack genomfördes i Mosalla-e-Mazari (distrikt 6) i västra Kabul den 9 mars 2018. Självmordsbombaren stoppades vid en säkerhetspostering och utlöste då bomben vars förmodade huvudmål var en hazarisk tillika shiitisk folkmassa som samlats för att fira minnet av den framlidne hazarledaren Abdul Ali Mazari.³⁶⁶

Även om det sekteristiska våldet koncentrerats till shia- och hazardominerade västra Kabul har attacker mot shiamuslimer skett även i andra områden. Även i norra Kabul till exempel, där också många hazarer är bosatta, ska åtminstone ett par attacker ha genomförts tidigare år.³⁶⁷

Det är enligt Lifos bedömning svårt att idag fastställa vilken aktör som egentligen ligger bakom enskilda attacker i Kabul. ISKP kan, enligt Lifos mening, förväntas ha ett intresse av att ta på sig attentat för att göra sig ett namn och markera sin relevans som konfliktaktör trots att man bedöms utgöra en mycket begränsad del av upprorssidan både numerärt och avseende geografisk spridning.³⁶⁸ Mot bakgrund av ISKP:s sekteristiska agenda³⁶⁹ är det dock, enligt Lifos bedömning, troligt att gruppen ligger bakom åtminstone merparten av det sekteristiskt motiverade våldet i landet.

³⁶⁴ BBC News, *Afghanistan suicide bomb attack: Dozens killed in Kabul*, 2018-12-28, <https://www.bbc.com/news/world-asia-42500769>; The Telegraph, *Afghanistan hit by suicide bomb attacks on mosques leaving 63 dead*, 2017-10-20, <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/10/20/afghanistan-hit-suicide-bomb-attacks-mosques-leaving-63-dead/>; BBC News, *Afghan suicide mosque attacks kill scores of worshippers*, 2017-10-21, <https://www.bbc.com/news/world-asia-41699320>.

³⁶⁵ The New York Times, *'May God Kill Your Own Son': Bomb Rips Families Apart in Kabul*, 2018-03-21, <https://www.nytimes.com/2018/03/21/world/asia/kabul-suicide-bombing.html>; RFE/RL, *Dozens Killed In New Year Attack In Kabul*, 2018-03-21, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-kabul-mosque-suicide-blast-norouz/29112773.html>.

³⁶⁶ Al Jazeera, *Afghanistan: Blast in Kabul's Shia area kills at least seven*, 2018-03-09, <https://www.aljazeera.com/news/2018/03/afghanistan-blast-kabul-shia-area-kills-180309075046373.html>.

³⁶⁷ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13; TOLO News, 2017-08-26, *Imam Zaman Mosque Heavily Damaged In Militant Attack*, <https://www.tolonews.com/afghanistan/imam-zaman-mosque-heavily-damaged-militant-attack>.

³⁶⁸ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29; BBC News, *IS in Afghanistan: How successful has the group been?*, 2017-02-25, <https://www.bbc.com/news/world-asia-39031000>.

³⁶⁹ Gruppen ser bland annat shiamuslimer som apostater och därmed som legitima mål för angrepp.

Attackerna mot shiamuslimer i Kabul har medfört att många hazarer i västra Kabul mist förtroendet för regeringen och misstron mot myndigheternas vilja och kapacitet att skydda befolkningen i området är utbredd. Myndigheternas upprepade misslyckanden att förhindra attackerna har medfört att invånare i exempelvis Dasht-e Barchi vill beväpna sig och själva ta över ansvaret för säkerheten i sitt område. Myndigheterna har dock tidigare vidtagit vissa åtgärder och exempelvis utbildat och beväpnat hazarer för att hjälpa till med säkerheten i sina områden kring shiitiska högtider. Efter de stora attacker som skett under 2018 trots dessa åtgärder har nu åter röster höjts från hazarer i Kabul som förespråkar att de själva ska beväpna sig och överta säkerhetsansvaret. Det är en potentiellt farlig utveckling om så skulle ske då det öppnar upp för självutnämnda, beväpnade, otillräckligt tränade personer att godtyckligt bestämma över säkerheten, vilket riskerar att urholka lagstyret än mer samt öppna upp för kriminellt beteende.³⁷⁰

När det gäller upprorsattackernas ökade frekvens generellt i Kabul deklarerade den före detta överbefälhavaren för RS och de amerikanska styrkorna, General Nicholson, i mars 2018 att koalitionsstyrkorna skulle fokusera på att säkra Kabul, och inom ett par veckor hade man sedan flyttat soldater från andra platser i landet till huvudstaden i syfte att förbättra säkerheten där.³⁷¹ Massiva attacker sker dock fortsatt och bedömningen är att kapaciteten att genomföra attacker fortsatt kvarstår hos upprorsgrupperna.³⁷² En av förklaringarna till detta är att det finns en infiltration av talibanrörelsen i Kabul stad med informatörer och personer som stöder rörelsen. En forskare bedömer att det finns cirka 1 500 talibaninformatörer,³⁷³ vilka återfinns i stadens alla sjutton distrikt även om koncentrationen är större i de två distrikt där ambassader och regeringskontor är belägna.³⁷⁴ Dessa uppgifter om antal får dock betraktas som osäkra, enligt Lifos.

I viss mån har dock nya säkerhetsarrangemang försvårat för upprorsgrupperna att utföra attacker i diplomatområdet och den så kallade ”Green Zone”. Sedan den mycket dödliga tankbils-attacken genomfördes i diplomatområdet 31 maj 2017 får inte tyngre fordon längre föras in i city, vilket förhindrar denna typ av attack med stora fordon fullastade med sprängmedel. I andra delar av staden finns dock inte motsvarande hinder mot tyngre fordon.³⁷⁵

³⁷⁰ RFE/RL, *Under threat, Kabul's Hazara Make Call To Arms*, 2018-09-20, <https://www.rferl.org/a/under-threat-kabul-s-hazara-make-call-for-arms/29500669.html>.

³⁷¹ SIGAR, 2018-07-30, s. 80.

³⁷² Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26.

³⁷³ Denna forskare bygger främst sina bedömningar på olika talibankällor.

³⁷⁴ Landinfo, *Report Afghanistan: Taliban's Intelligence and the intimidation campaign - Report by Dr. Antonio Giustozzi for Landinfo*, 2017-08-23 (a), s. 10, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Taliban's-Intelligence-and-the-intimidation-campaign-23082017.pdf>.

³⁷⁵ Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13; BBC News, *Afghanistan police 'stop Kabul truck bomber'*, 2017-10-15, <https://www.bbc.com/news/world-asia-41626854>.

6.3. Konflikt- och våldsnivåer - en diskussion utifrån olika indikatorer

Enligt Lifos mening är bedömningen av konfliktläget i en specifik provins mindre komplicerad när provinsen är drabbad av både höga incidentnivåer och ett högt antal civila offer så som är fallet i Nangarhar, Helmand, Ghazni och Faryab. Dessa fyra provinser ligger också högt när det gäller det totala antalet konfliktrelaterade dödsoffer som registrerats av UCDP. I dessa provinser råder enligt Lifos bedömning en hög konflikt- och våldsnivå.³⁷⁶

Ofta finns ett samband mellan säkerhetsincidentnivåer samt antalet civila offer. Så är fallet med de fyra ovan nämnda provinserna vilka hör till de fem provinser med flest civila offer under perioden 1 januari till och med 30 september 2018. Provinser med höga incidentnivåer och många civila offer kännetecknas också ofta av en stark upprorsnärvaro och ett konfliktläge som skapar många internflyktingar.

Sambanden mellan indikatorer med höga konfliktvärden (som exempelvis många våldshändelser, många säkerhetsincidenter, många civila offer, stark upprorsnärvaro, och många internflyktingar) är dock inte alltid självklar. Trots höga värden på flera indikatorer kan andra faktorer spela in som påverkar säkerhetssituationen. Kandahar brukar framhållas som ett exempel på en provins där läget, trots höga incidentnivåer och många civila offer, ändå relativt sett anses bättre än i exempelvis grannprovinserna Helmand och Uruzgan. Orsaken till detta anges vara myndigheternas starkare ställning i Kandahar, vilket i stor utsträckning sägs bero på den inflytelserike, nyligen framlidne, polischefen Abdul Raziq och dennes nätverk. Det är framförallt i de norra distrikten som upprorsaktiviteten i Kandahar fokuseras.³⁷⁷

I områden där både incidentnivåer, och siffrorna för civila offer och internflyktingar är relativt låga kan bedömningen av säkerhetsläget i vissa fall vara komplex. Trots låga värden på dessa indikatorer kan potentialen för civila att riskera att skadas icke desto mindre vara hög. Detta kan exempelvis vara fallet i vissa områden med stark upprorsnärvaro där intensiva strider och exempelvis flygbombningar fortsatt pågår men där striderna redan har drivit många civila på flykt. I en sådan situation kan det vara användbart att också titta på antalet offer bland kombattanterna då detta under rådande omständigheter kan förväntas säga mer om det aktuella konfliktläget och stridernas intensitet än indikatorer som civila offer och internt fördrivna. Även mer kvalitativa aspekter och beskrivningar av

³⁷⁶ Observera att Lifos i detta sammanhang inte beaktat risken för civila utifrån folkmängden, vilket kan utgöra en del av den rättsliga bedömningen för att avgöra risker för civilpersoner. Se mer i Inledningen, avsnitt 5.4. Se även EASO, *Country Guidance: Afghanistan - Guidance note and common analysis*, 2018-06-21, sid 78ff, <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/easo-country-guidance-afghanistan-2018.pdf>. EASO har baserat sina beräkningar på befolkningsuppskattningar från Government of the Islamic Republic of Afghanistan (GoIRA), Central Statistics Organization (CSO), 2017.

³⁷⁷ Landinfo, 2018-09-07, s. 7f; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29.

konfliktsituationen kan vara nödvändiga för att förstå situationen och tolka siffrorna.

Provinsen Uruzgan kan tjäna som ett exempel här.³⁷⁸ Även om siffran över civila offer sjunkit med 75 procent under första halvåret 2018 jämfört med samma period förra året,³⁷⁹ bedöms provinsen fortsatt vara en av de mest upprorskontrollerade³⁸⁰ och hänger geografiskt samman med oroliga områden i Helmand och Kandahar. Uruzgan ligger, trots en minskning, fortfarande relativt högt jämfört med andra provinser när det gäller UCDP-registrerade dödsoffer under perioden januari till och med augusti 2018. Uruzgan ligger även relativt högt avseende konflikthändelser som lett till dödsoffer, och här har det istället skett en viss ökning under 2018.³⁸¹ Uruzgan är, bland annat till följd av den starka upprorsnärvaron i provinsen, en av de tre provinser i landet som utsätts för flest flygbombningar.³⁸² Situationen i provinsen karaktäriseras enligt Lifos bedömning av en fortsatt svår säkerhetssituation och den stora nedgången beträffande civila offer och internflyktingar under 2018 kan enligt Lifos bedömning inte förklaras med en i motsvarande grad förbättrad säkerhetssituation i Uruzgan under 2018.

I vissa provinser är incidentnivåerna relativt låga men antalet civila offer mycket högt. Så kan exempelvis vara fallet i områden där regeringen har stark kontroll och starkt inflytande vilket minskar upprorsgruppernas manöverutrymme att utföra många attacker eller bedriva regelrätta strider.

Det kanske tydligaste exemplet på en sådan situation är Kabul stad där antalet civila konfliktoffer länge varit rekordhögt samtidigt som säkerhetsincidenterna är förhållandevis få jämfört med andra provinser. I Kabul genomförs självmordsdåd och komplexa attacker där varje enskilt dåd ofta skördar ett stort antal civila offer (se mer [avsnitt 6.2.9](#)). Om man jämför konfliktläget i Kabul med det i Helmand, som länge präglats av höga incidentnivåer, så skedde i Helmand exempelvis över 1 000 väpnade sammandrabbningar under perioden januari till juli 2018 medan det i Kabul provins under samma period skedde uppskattningsvis långt under 100 sådana incidenter.³⁸³ Höga incidentnivåer och frekventa strider är något som enligt Lifos bedömning generellt sett riskerar hindra möjligheten att föra ett vardagligt liv i högre grad än när incidentnivåerna är låga. I Helmand har exempelvis strider lett till att sjukhus tidvis tvingats stänga och att vägar skurits av, vilket hindrat civila från att snabbt nå fram till exempelvis

³⁷⁸ Under första halvåret 2018 hade 18 provinser en högre siffra avseende civila offer och i 11 provinser registrerades fler säkerhetsincidenter än i Uruzgan (Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18; Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatälla B i Kabul, 2018-08-10).

³⁷⁹ Uppgifter från UNAMA förmedlat via Diplomatälla B i Kabul, 2018-08-10.

³⁸⁰ SIGAR, 2018-07-30, s. 71.

³⁸¹ UCDP, 2018-10-09.

³⁸² Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-08-18.

³⁸³ Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, 2018-03-11 och 2018-08-18.

livsviktig vård.³⁸⁴ De massiva dåd som genomförs i Kabul påverkar dock också befolkningen. Människors upplevda säkerhet i huvudstaden och rädslan för att råka komma i vägen för en attack har påverkat människors rörelsefrihet och många Kabulbor har begränsat sin rörelse och undviker icke nödvändiga resor genom staden samt resande på tidpunkter som anses riskfyllda.³⁸⁵

Enligt känt mönster kan även områden under upprorskontroll kännetecknas av låga incidentnivåer om regeringssidan inte fokuserar kraft på att försöka återta området. Distriktet Nawa i Ghazni utgör exempel på ett sådant område där talibanrörelsen länge haft kontrollen och incidentnivåerna varit låga.³⁸⁶ I upprorskontrollerade områden råder dock andra problem relaterade till exempelvis allvarliga människorättsövergrepp i form av döds- och kroppsstraff inom upprorsgruppernas parallella rättsstrukturer, eller beskuren frihet, i synnerhet för flickor och kvinnor.³⁸⁷

Det kan därmed konstateras att bedömningen av säkerhetsläget i olika områden av Afghanistan ofta är komplex. Siffror avseende olika indikatorer kan peka i olika riktningar och det är enligt Lifos mening viktigt att komplettera siffror med mer kvalitativ information om läget för att försöka förstå den komplexa verklighet som råder på marken.

7. Territoriell kontroll

Hur man bedömer territoriell kontroll kan skilja sig åt och olika aktörer tillämpar olika kriterier vid bedömningen. Den amerikanska generalinspektören SIGAR publicerar uppgifter om territoriell kontroll³⁸⁸ i sina kvartalsrapporter. SIGAR har följt frågan om territoriell kontroll sedan 2015 och förses med uppgifter om detta av Resolut Support (RS) och den amerikanska militären i Afghanistan (USFOR-A).³⁸⁹

I en nyligen publicerad artikel av The New York Times påvisas stora skillnader i hur läget i Afghanistan framställs av olika aktörer. Enligt artikeln skiljer sig exempelvis bedömningar om territoriell kontroll avsevärt vid en jämförelse mellan data från SIGAR och The Foundation for Defense of Democracies (FDD) *Long War Journal* (LWJ) där man menar att SIGAR

³⁸⁴ Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Helmand*, 2016-11-11, s. 21, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Sikkerhetssituasjonen-i-provinsen-Helmand-11112016.pdf>.

³⁸⁵ Afghansk analytiker A i Kabul, 2018-08-26; Afghansk analytiker B i Kabul, 2018-08-29; Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

³⁸⁶ Landinfo, 2018-04-24, s. 3.

³⁸⁷ UNAMA, februari 2018, s. 36; The New York Times, *Taliban Present Gentler Face but Wield Iron Fist in Afghan District*, 2015-08-14, <https://www.nytimes.com/2015/08/15/world/asia/taliban-baghran-district-afghanistan.html>.

³⁸⁸ För att se hur RS kategoriserar grader av kontroll se här, s. 96:

<https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2016-04-30qr.pdf>. Notera dock att klassificeringen *neutral* ändrades under 2017 och ersattes med *contested* (AAN, 2018-01-29).

³⁸⁹ SIGAR, 2018-07-30, s. 68ff.

förmedlar en överdrivet positiv bild. Medan SIGAR i maj 2018 rapporterade att 44 procent av de afghanska distrikten var kontrollerade/influerade av talibanrörelsen eller omstridda var motsvarande siffra enligt LWJ 61 procent.³⁹⁰ LWJ använder sig enbart av tre kategorier för att bedöma distriktskontroll (upprorskontrollerad, omstridd eller regeringskontrollerad) medan SIGAR har fem olika grader som beskriver distriktskontroll (regeringskontrollerad, regeringsinfluerad, omstridd, upprorsaktivitet samt hög upprorsaktivitet). Noteras bör att Resolute Support (RS) ändrat benämningar på sina kategorier över tid och termerna neutral, upprorskontrollerad och upprorsinfluerad har fasats ut men förekommer i tidigare rapporter.³⁹¹

Skilda bedömningar av det faktiska läget på marken kan ha sin grund i metodologiska skillnader liksom även skilda intressen över vilken bild av läget man vill förmedla. Det bör dock understrykas att graden av inflytande och kontroll också är svårbedömd. Enligt en studie genomförd under sommaren 2018 satsar talibanrörelsen idag alltmer på att ”smygande” utöka sin kontroll och sitt inflytande i många områden. Talibanrörelsens kontroll över befolkningen i ett område föregår därmed ofta deras militära erövring av detta territorium. Det ”smygande” styret gör sig gällande även på vissa platser som betraktas som regeringskontrollerade. Kunduz stad utgör ett sådant exempel där talibanrörelsen driver in skatt och genomdrivar vissa av sina regler. Rörelsen har där infört könssegregerade klassrum på vissa privata universitet och tagit bort innehåll man funnit misshagligt i läromedel.³⁹² När talibanrörelsens styr över ett område innebär detta inte nödvändigtvis att rörelsen avskaffar och ersätter statliga system för service utan man drar istället ofta nytta av dem i ett slags hybridarrangemang. Exempel på detta är områden där staten fortsatt finansierar skolan men där talibanrörelsen kontrollerar läroplanen. På sina håll ingås också lokala överenskommelser mellan myndighetsföreträdare och talibanrörelsen,³⁹³ och i vissa områden dikterar talibanrörelsen villkoren för när exempelvis distriktsguvernören tillåts vistas i sitt distrikt. Detta har exempelvis tidvis varit fallet i distriktet Hisarak i Nangarharprovinsen.³⁹⁴

Även om det kan finnas olika intressen bakom de bilder av läget som olika aktörer framställer finner Lifos att de av SIGAR publicerade uppgifter om distrikts- och befolkningskontroll ändå är användbara vid en bedömning av hur förhållandena avseende territoriell kontroll förändras över tid. Den femgradiga skalan speglar också en större ”gråskala” än LWJ:s tregradiga

³⁹⁰ The New York Times, *How the U.S. Government Misleads the Public on Afghanistan*, 2018-09-08, <https://www.nytimes.com/interactive/2018/09/08/world/asia/us-misleads-on-afghanistan.html?mtrref=www.google.com>.

³⁹¹ FDD's Long War Journal, *Mapping Taliban Control in Afghanistan*, [odaterad], <https://www.longwarjournal.org/mapping-taliban-control-in-afghanistan>; SIGAR, 2018-07-30, s. 71.

³⁹² ODI, 2018, s. 25.

³⁹³ ODI, 2018, s. 5 och 25.

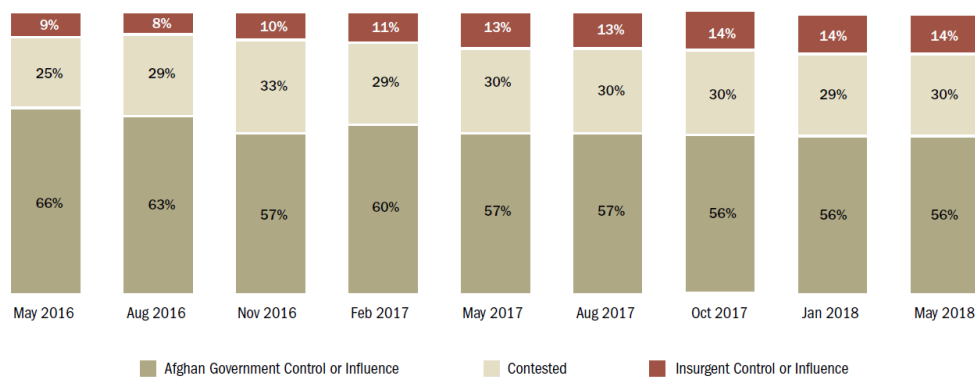
³⁹⁴ Internationell organisation A, april 2016.

skala där man enbart kategoriserar ”kontroll” (av någon av de två konfliktsidorna) eller om området är ”omstritt”.

Sedan SIGAR började få tillgång till uppgifter om distriktskontroll i november 2015 från RS-missionen har den afghanska regeringens kontroll och inflytande över landets distrikt minskat med 16 procentenheter. Under de första fem månaderna 2018 lyckades dock afghanska säkerhetsstyrkor hindra upprorsgrupperna från att utöka sin kontroll över både distrikt och befolkning. En marginell minskning om tre distrikt skedde beträffande upprorskontrollerade eller influerade distrikt samtidigt som en marginell ökning skedde avseende omstridda distrikt. I nedan figur (fig. 12) åskådliggörs distriktskontroll under perioden maj 2016 till maj 2018 (den marginella minskningen under perioden januari till maj 2018 syns dock inte på grund av avrundade procenttal).³⁹⁵

Figur 12.

Distriktskontroll maj 2016 till maj 2018

Källa: SIGAR (2018-07-30, s. 68). Observera att totalen inte alltid uppgår till 100 procent, vilket beror på att siffrorna avrundats.

Lifos noterar att de av SIGAR rapporterade uppgifter avseende distriktskontroll under de två åren från maj 2016 till maj 2018 innebär att allt fler distrikt över tid blivit upprorskontrollerade eller omstridda medan regeringskontrollen över landets distrikt har minskat.

I maj 2018 identifierade Resolute Support (RS) Uruzgan, Kunduz och Helmand som de tre provinser där upprorsgrupper kontrollerade eller influerade flest distrikt. Antalet upprorskontrollerade eller influerade distrikt i dessa provinser hade då varit oförändrat under de senaste två kvartalen.³⁹⁶

När det gäller uppgifter om befolkningskontroll konstaterar Lifos att även här har upprorssidan utökat sin kontroll och sitt inflytande under den knappa tvåårsperiod som täcks i diagrammet nedan (fig 13). I faktiska tal uppskattade RS-missionen i maj 2018 att knappt 22 miljoner av en

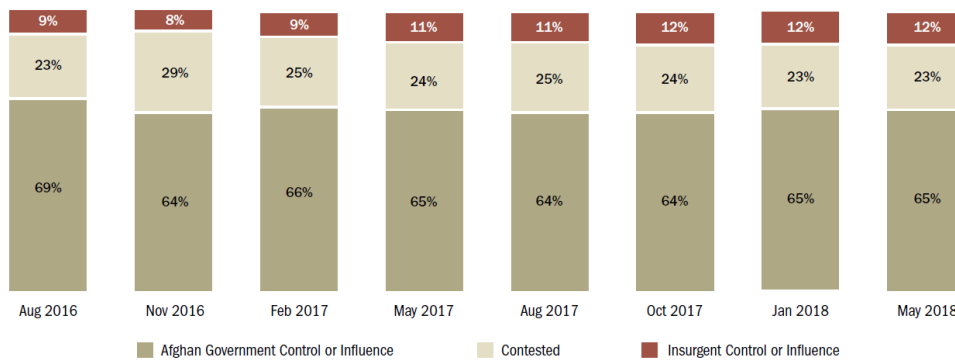
³⁹⁵ SIGAR, 2018-07-30, s. 67f.

³⁹⁶ SIGAR, 2018-07-30, s. 71.

uppskattad befolkning på drygt 33 miljoner levde i områden som låg under den afghanska regeringens kontroll eller inflytande. Knappt fyra miljoner människor bedömdes leva under upprorsgruppers kontroll eller inflytande medan knappt åtta miljoner uppskattades leva i områden som betraktades som omstridda. Den afghanska regeringen har som målsättning att innan 2019 års utgång utöka sin kontroll och sitt inflytande till att omfatta 80 procent av befolkningen.³⁹⁷

Figur 13.

Befolkningskontroll augusti 2016 till maj 2018

Källa: SIGAR (2018-07-30, s. 69). Observera att totalen inte alltid uppgår till 100 procent, vilket beror på att siffrorna avrundats.

Figuren nedan (fig. 14) åskådliggör, per den 31 juli 2018, kontroll och inflytande över: 1) landets distrikt, 2) befolkning, samt 3) territorium.

³⁹⁷ SIGAR, 2018-07-30, s. 69.

Figur 14.

GOVERNMENT AND INSURGENT CONTROL WITHIN AFGHANISTAN AS OF JULY 31, 2018						
Control Status	Districts		Population		Territory	
	Number	%	In Millions	%	Sq Km	%
GOVERNMENT						
Control	75	18%	11.4	34%	106,000	16%
Influence	151	37%	10.3	31%	258,000	40%
CONTESTED	132	32%	8.1	24%	165,000	26%
INSURGENT						
Control	10	2%	0.5	2%	37,000	6%
Influence	39	10%	3.0	9%	78,000	12%
Total	407	100%	33.3	100%	644,000	100%

Note: Sq Km = square kilometers. Component numbers may not add to 100 because of rounding. Territory figures have been rounded by RS.

Source: RS, response to SIGAR data call, 9/19/2018; RS, response to SIGAR vetting, 10/11/2018; SIGAR, analysis of RS-provided data, 9/2018.

Källa: SIGAR (2018-10-30, s. 72).

Enligt SIGAR hade den afghanska regeringen kontroll eller inflytande över 226 distrikt i landet per den 31 juli 2018. Detta innebar en marginell nedgång från både föregående kvartal samt i jämförelse med samma period förra året. Även upprorskontroll/-inflytande över distrikt minskade från maj 2018 till juli 2018 och istället blev fler distrikt kategoriserade som omstridda. Beträffande befolkningskontroll hade afghanska myndigheter inte heller vid juli månads utgång lyckats utöka sin kontroll, utan siffran låg kvar på 65 procent. Upprorsgruppernas kontroll och inflytande över befolkningen minskade dock med en procentenhet under perioden maj till juli 2018.³⁹⁸

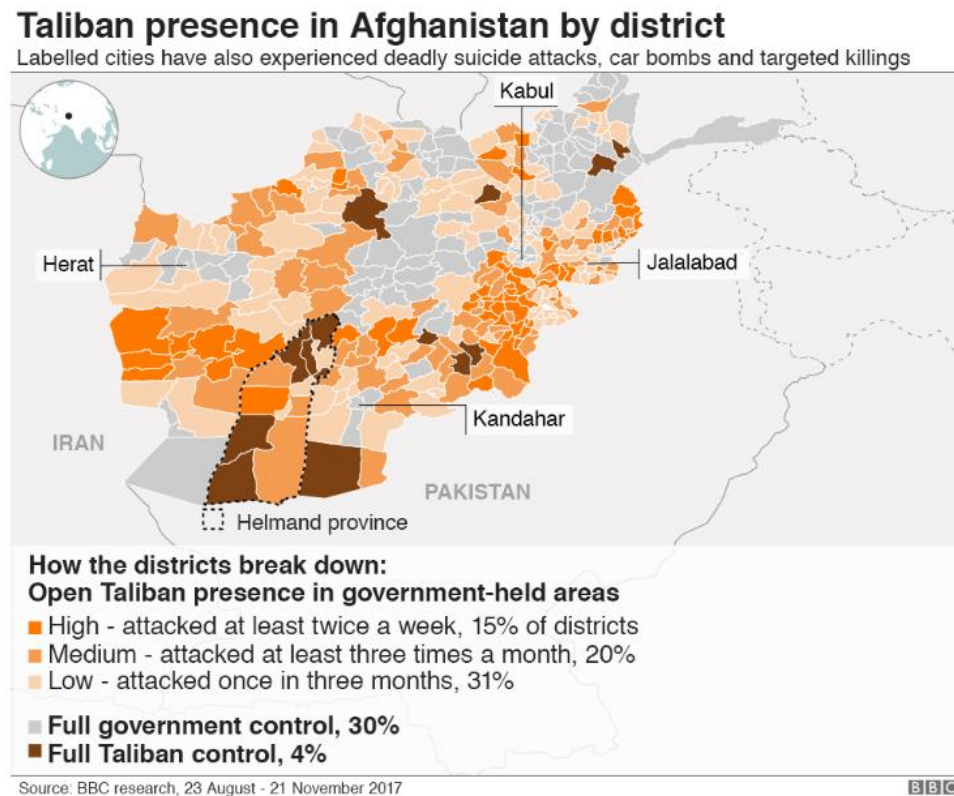
Enligt en studie genomförd av BBC under hösten 2017 uttrycks frågan om kontroll/inflytande på ett annat sätt än de kategoriseringar som används av SIGAR och LWJ. BBC talar istället om ”kontroll” och ”aktiv och öppen närvaro”. Enligt BBC kontrollerade talibanrörelsen, vid tidpunkten för undersökningen, 14 distrikt (cirka fyra procent av landets distrikt) medan de angavs ha en ”aktiv och öppen närvaro” i ytterligare 263 distrikt (cirka 66 procent av landets distrikt). Upprorsgrupperna bedömdes därmed kontrollera eller ha en aktiv och öppen närvaro i sammanlagt 277 av landets cirka 400 distrikt (cirka 70 procent av distrikten). Enligt undersökningen uppskattades cirka 15 miljoner afghaner leva i områden som antingen kontrolleras av talibanrörelsen eller där rörelsen är öppet närvarande och genomför attacker³⁹⁹.

Se kartan nedan (fig. 15) för hur BBC kategoriserat de olika distrikten i landet.

³⁹⁸ SIGAR, *Quarterly Report to the United States Congress*, 2018-10-30, s. 69-72, <https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2018-07-30qr.pdf>.

³⁹⁹ BBC News, *Taliban threaten 70% of Afghanistan, BBC finds*, 2018-01-31, <https://www.bbc.com/news/world-asia-42863116>.

Figur 15.

Källa: BBC News (2018-01-31).

När det gäller territoriell kontroll har de afghanska säkerhetsstyrkorna (ANSF) tidigare visat sig ha svårigheter att bibehålla de territorier som de återerövat från talibanrörelsen. I den första kvartalsrapporten för 2018 rapporterar generalinspektören för USA:s mission i Afghanistan att det återstår att se huruvida ANSF kommer att lyckas behålla kontrollen över de områden som de tillskansar sig under årets offensiver.⁴⁰⁰ I juni rapporterade sedan FN att det under året inte skett några signifikanta förändringar avseende den territoriella kontrollen trots intensiva strider i vissa områden.⁴⁰¹ Enligt en analytiker som Lifos varit i kontakt med i augusti 2018 uppvisar ANSF fortsatt bristande kapacitet att återta de områden talibanrörelsen redan erövat på grund av de många frontavsnitt som pågår på olika platser i landet samtidigt.⁴⁰²

SIGAR har i sin kvartalsrapport, publicerad i juli 2018, konstruerat en typ av konfliktkarta (fig. 16) som dels åskådliggör distriktskontroll/-influens

⁴⁰⁰ UD DOD, Lead IG, 2018-05-30, s. 6.

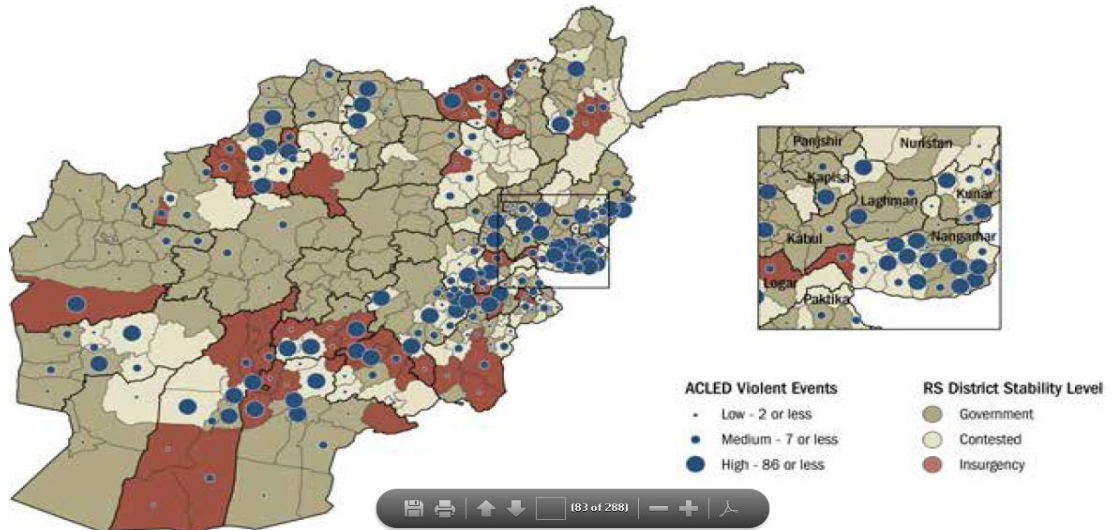
⁴⁰¹ General Assembly, 2018-06-06, s. 5.

⁴⁰² Afghansk analytiker C i Kabul, 2018-09-13.

under det aktuella kvartalet utifrån tre olika kategorier⁴⁰³ och dels våldsamma händelser⁴⁰⁴ på distriktsnivå⁴⁰⁵ utifrån ACLED-data⁴⁰⁶.

Figur 16.

VIOLENT EVENTS AND DISTRICT CONTROL, FEBRUARY 1–MAY 31, 2018

Källa: SIGAR (2018-07-30, s. 73).

Enligt SIGAR:s egen analys av den bakomliggande datan som kartan baseras på registrerades flest våldsamma händelser i områden som bedömdes som omstridda. I dessa områden inträffade 45 procent av våldshändelserna. En mycket liten andel av våldshändelserna (en procent) registrerades i områden som betecknades ha hög upprorsaktivitet. I vissa områden där RS-missionen bedömer att regeringen har kontroll eller inflytande registrerades ett högt antal våldshändelser. Nangarharprovinsen utgör ett exempel på detta där koncentrationen av våld under den aktuella perioden 2018 har varit mycket hög.⁴⁰⁷

I sin senaste kvartalsrapport av den 30 oktober 2018 publicerade SIGAR en ny konfliktkarta (fig. 17) baserad på ACLED-data och uppgifter om distriktskontroll.

⁴⁰³ Uppgifterna om ”distrikts-stabilitet” i kartan kommer från Rolute Support (RS), och de tre olika kategorierna är: 1) regeringskontrollerade/-influerade områden, 2) omstridda områden (områden som inte bedöms ligga under vare sig regerings- eller upprorskontroll/-influens) samt 3) områden med upprorsaktivitet eller hög upprorsaktivitet.

⁴⁰⁴ ”The types of violent events ACLED codes include: (1) Battle–No Change in Territory, (2) Battle–Non-State Actor Overtakes Territory, (3) Battle–Government Regains Territory, (4) Violence against Civilians, and (5) Remote Violence (such as bombings, IED attacks, mortar and missile attacks, etc.” (SIGAR, 2018-07-30, s. 72).

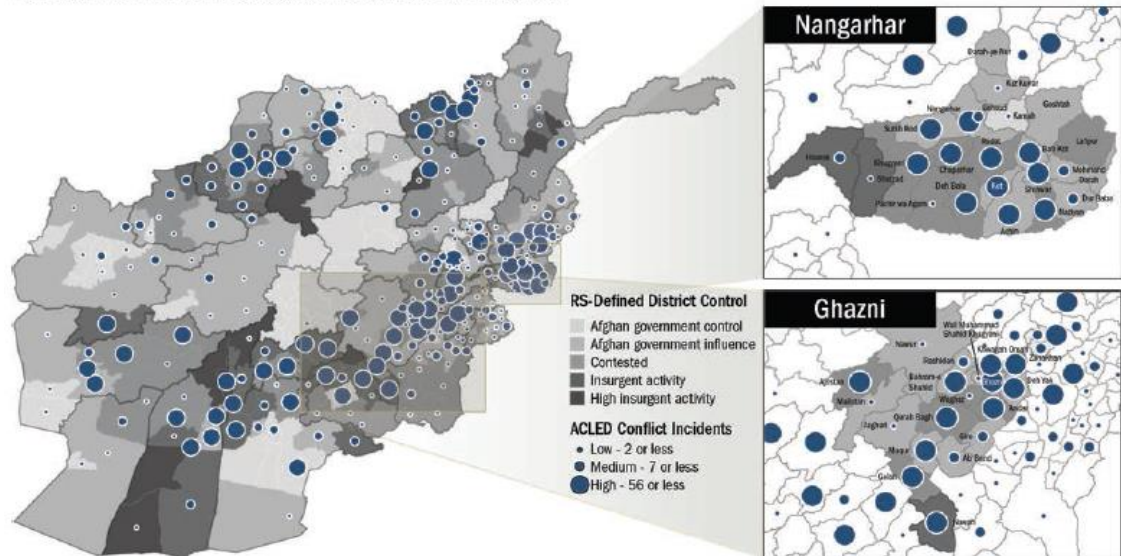
⁴⁰⁵ RS och ACLED skiljer sig något i bedömningen av landets distriktsindelning, vilket ger upphov till en viss bristande precision i SIGAR:s karta.

⁴⁰⁶ *Armed Conflict Location & Event Data Project*. För mer utförlig information om ACLED:s metod se här: ACLED, Methodology, <https://www.acleddata.com/resources/methodology/>.

⁴⁰⁷ SIGAR, 2018-07-30, s. 72f.

Figur 17.

POLITICAL CONFLICT AND DISTRICT CONTROL, MAY 16-JULY 31, 2018

Källa: SIGAR (2018-10-30, s. 74).

Det framgår av SIGAR:s karta att många ACLED-registrerade konfliktincidenter skett i Ghazni redan under perioden innan den stora attacken mot Ghazni stad ägde rum i augusti 2018. Det framgår även av kartan att ett fåtal incidenter även ska ha skett i de hazardominerade distrikten Jaghori, Malistan samt Nawur, något som Lifos inte funnit information om i andra konsulterade källor. Förekomsten av konfliktincidenter och uppblossade strider i de tidigare lugna hazardistrikten är istället information som Lifos har tagit del av först i slutet av oktober och början av november 2018 (se [avsnitt 6.2.3](#)).

När det gäller det övergripande mönstret avseende territoriell kontroll och inflytande gäller fortsatt att regeringssidan kontrollerar landets 34 provinshuvudstäder och de flesta av landets distriktcentra⁴⁰⁸ medan talibanrörelsen har sitt starkaste inflytande på den afghanska landsbygden.⁴⁰⁹ Bakom detta generella mönster återfinns dock, som nämnts ovan, en komplex verklighet av gråskalor där upprorsgrupper kan utöva betydande inflytande också i områden som betraktas som regeringskontrollerade.

⁴⁰⁸ SIGAR, 2018-07-30, s. 69.

⁴⁰⁹ VOA, *Surge in Taliban Attacks Keeps US, Afghan Guessing on Peace Talks*, 2018-08-18, <https://www.voanews.com/a/surge-taliban-attacks-us-afghan-peace-talks/4533328.html>; CSIS (Center for Strategic & International Studies), *The State of the Afghan War, 2018-01-31*, <https://www.csis.org/analysis/state-afghan-war>.

8. Internflyktingar och återvändare – trender och nuläge

8.1. Internflyktingar

Den internationella organisationen Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC) sammanställer och tillhandahåller data och statistik över internflyktingar i bland annat Afghanistan. Den data som tillhandahålls om Afghanistan utgörs av en uppskattning baserad på data från de aktörer som huvudsakligen arbetar med internflyktingar i landet.⁴¹⁰

Enligt IDMC finns flera svårigheter med att föra statistik över internflyktingar i Afghanistan. Svårigheterna består bland annat i att det inte finns ett formellt system med flyktingläger i Afghanistan; internflyktingar bor istället i informella flyktingläger eller med släkt och vänner. Därtill är humanitära organisationer förhindrade att verka i stora delar av landet på grund av bland annat säkerhetsläget.⁴¹¹ Även tankesmedjan Samuel Hall rapporterar om svårigheterna med att dokumentera internflyktingar och konstaterar att tillgången till information om internflyktingar i områden som inte är regeringskontrollerade är mycket begränsad.⁴¹² Mot bakgrund av transparensen i metodologi och användandet av flera olika källor bedömer Lifos att den statistik som presenteras av IDMC utgör den enskilt mest tillförlitliga källan.

Figur 18.

Period	Antal IDP (ackumulerat)	Nya IDP (konflikt)	Nya IDP (naturkatastrofer)	Nya IDP (totalt)	Nya IDP (torkan 2018)
2018 (första halvåret)				168 000	81 000
2017 (första halvåret)				159 000	
2017	1 286 000	474 000	27 000	501 000	
2016	1 553 000	653 000	7 400	660 400	
2015	1 174 000	335 000	71 000	406 000	
2014	805 000	156 000	13 000	169 000	

Källa: IDMC (2018-09-12, s. 4 och 8 ; IDMC, GIDD – Displacement data). Den halvårsvisa statistiken är framtagen på annat sätt än helårsstatistiken och är därför inte fullt ut jämförbar. De halvårsvisa uppskattningarna är därtill mer osäkra.

⁴¹⁰ FN-organen International Organization for Migration (IOM), FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) och United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA)/REACH (IDMC, *Afghanistan: Country information*, [odaterad], <http://www.internal-displacement.org/countries/afghanistan>; IDMC, *About us*, [odaterad], <http://www.internal-displacement.org/about-us>).

⁴¹¹ IDMC, *Afghanistan: Country information*, [odaterad].

⁴¹² Samuel Hall/NRC/IDMC (Norwegian Refugee Council/Internal Displacement Monitoring Centre), *Escaping War: Where to next? A research study on the challenges of IDP protection in Afghanistan*, januari 2018, s. 14, http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2018/01/NRC-IDP_Afghanistan_FINAL.pdf.

I tabellen ovan (fig. 18) ges en översikt över utvecklingen av antalet internflyktingar sedan 2014⁴¹³. Det framgår att antalet internflyktingar i landet ökat med totalt sett en tredjedel mellan 2014 och 2017. Det ackumulerade antalet internflyktingar i landet minskade dock mellan 2016 och 2017, trots att 660 400 personer nya personer försattes i en internflyktsituation under året. Sedan halvårsskiftet 2018 har antalet internflyktingar emellertid ökat kraftigt, främst till följd av den torka som drabbat stora delar av landet. Enligt UNOCHA har drygt 270 000⁴¹⁴ personer försatts i en internflyktsituation på grund av den rådande konflikten under 2018 (per den 23 september). Det utgör en minskning jämfört med samma period förra året då 310 241 personer hade försatts i internflykt på grund av konflikten.⁴¹⁵ Under 2018 har dock drygt 260 000 personer försatts i internflykt på grund av torkan (per den 8 oktober 2018).⁴¹⁶ Antalet internflyktingar i landet har därmed ökat kraftigt under en begränsad tid, främst på grund av torkan.

Enligt en källa är det ofta svårt att bedöma huruvida det är konflikten eller torkan som är orsak till att människor försatts i en internflyktsituation. Vissa provinser har drabbats hårt av torkan samtidigt som konfliktnivån är hög.⁴¹⁷ IDMC rapporterade vid halvårsskiftet att torkan hade drabbat 20 av landets 34 provinser och att personer försatts i internflykt i nio av dessa provinser: Badghis, Bamyán, Daykundi, Farah, Faryab, Ghor, Herat, Kunduz och Sar-e Pul.⁴¹⁸ Antalet internflyktingar som producerats till följd av torkan är högst i Badghis, Ghor och Herat och många personer därifrån har tagit sig till det regionala centrat Herat stad.⁴¹⁹

⁴¹³ Enligt IDMC finns metodologiska problem med data för åren innan 2014. För mer utförlig information om metodologi se: IDMC, *Afghanistan Global Report on Internal Displacement (GRID 2018) - Conflict displacement, Figures analysis*, maj 2018, <http://www.internal-displacement.org/sites/default/files/2018-05/GRID%202018%20-%20Figure%20Analysis%20-%20AFGHANISTAN.pdf>.

⁴¹⁴ Siffrorna är preliminära och ungefärliga. Viss eftersläpning i registrering av data förekommer varför siffran kan komma att ändras trots avgränsning i tidsperiod.

⁴¹⁵ UNOCHA, *Afghanistan: Conflict Induced Displacements - Actual displacements between 1 January 2017 and 22 September 2017*, tillgänglig via: <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> (hämtat 2018-11-04); UNOCHA, *Afghanistan: Conflict Induced Displacements - Actual displacements between 1 January 2018 and 22 September 2018*, tillgänglig via: <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> (hämtat 2018-11-04).

⁴¹⁶ UNOCHA, *Afghanistan: Overview of Natural Disasters - Natural disaster events from 2 January 2018 to 8 October 2018*, tillgängligt via: <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/natural-disasters-0> (hämtat 2018-11-04).

⁴¹⁷ Internationell organisation C i Kabul, Skype-intervju, 2018-09-24.

⁴¹⁸ IDMC, *Internal displacement in 2018: mid-year figures*, 2018-09-12, s. 8, <http://www.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/201809-mid-year-figures.pdf>.

⁴¹⁹ Afghansk analytiker D i Kabul, E-post, 2018-09-23; IDMC, 2018-09-12, s. 8; UNOCHA, *Afghanistan: Overview of Natural Disasters - Natural disaster events from 2 January 2018 to 8 October 2018*, tillgängligt via: <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/natural-disasters-0> (hämtat 2018-11-04).

I tabellen nedan (fig. 19) redogörs för UNOCHA:s uppskattningar på ursprungsprovins för de som under angiven period försatts i en internflyktssituation på grund av konflikten. Tabellen innefattar inte internflyktingar till följd av naturkatastrofer. Under 2017 försattes personer i en internflyktssituation från i stort sett alla provinser utom Bamyán, Nimroz och Panjshir. Flest försattes i internflykt i Nangarhar, följt av Kunduz och Faryab. Sett till hittillsvarande trender för 2018 kan noteras en del betydande skillnader jämfört med 2017. Ghazni är den provins som enskilt producerat flest konfliktinducerade internflyktingar hittills i år. Ökningen är omfattande jämfört med 2017 då Ghazni utgjorde en av de sett till antalet minsta ursprungsprovinserna. I Nangarhar, Uruzgan och Kandahar och Helmand, som alla i varierande grad producerade ett stort antal nya konfliktinducerade internflyktingar under 2017, är antalen lägre så här långt under 2018. Faryab och Kunduz producerar fortsatt stora antal internflyktingar, precis som under 2017.

Figur 19.

Antal nya internflyktingar från provinsen (konfliktorsakade)	2017	2018 (t.o.m. 23 september)
>100 000	Nangarhar (129 278)	
40-50 000	Kunduz (47 108), Faryab (41 025)	
20-40 000	Badghis (32 952), Uruzgan (29 285), Helmand (25 854), Baghlan (25 211)	Ghazni (36 387), Faryab (34 678), Kunduz (29 890), Farah (20 711)
10-20 000	Ghor (18 293), Sar-e Pol (17 748), Kandahar (16 028), Kunar (13 436), Farah (12 980), Kapisa (12 787), Paktia (12 576), Zabol (10 688)	Badakhshan (14 232), Takhar (13 706), Kunar (12 062)
5-10 000	Badakhshan (9 027), Jawzjan (8 449), Laghman (8 056), Herat (7 082), Takhar (7 053), Parwan (6 583)	Badghis (9 012), Laghman (8 918), Nangarhar (8 625), Ghor (6 652), Baghlan (5 504)
1-5 000	Paktika (4 305), Samangan (3 168), Logar (3 000), Khost (2 590), Wardak (2 191), Ghazni (2 056), Balkh (1 855), Daykundi (1 511)	Sar-e Pol (4 648), Helmand (4 550), Samangan (3 962), Uruzgan (3 741), Kapisa (2 863), Khost (2 226), Wardak (1 869), Jawzjan (1 750), Logar (1 666), Paktika (1 022)
<1000	Nuristan (824), Kabul (353), Bamyán (0), Nimruz (0), Panjshir (0)	Zabol (632), Nuristan (587), Balkh (553), Herat (455), Kandahar (300), Daykundi (250), Paktia (231), Parwan (84), Nimruz (37), Bamyán (8), Kabul (0), Panjshir (0)

Källa: UNOCHA (Actual displacements 2018-01-01 – 2018-09-24, hämtat 2018-09-24).⁴²⁰

⁴²⁰ Statistiken uppdateras kontinuerligt och data för perioden 2018-01-01 – 2018-09-23 fortsätter att registreras i efterhand. Siffrorna förändras ständigt och ska ses som indikativa för generella trender snarare än som exakta uppgifter. Senare uppdateringar pekar emellertid inte på någon avsevärd förändring avseende trender.

I sin prognos inför 2018 uppskattade UNOCHA att antalet nya internflyktingar till följd av konflikten skulle minska något jämfört med 2017, till 300 000.⁴²¹ Enligt en källa har man börjat se en viss minskning av antalet nya konfliktinducerade internflyktingar. Enligt samma källa skulle en förklaring till det kunna vara att många områden avfolkats till följd av tidigare konflikt och internflykt, framförallt i östra Afghanistan där befolkningen drivits ut av ISKP.⁴²² UNOCHA drar liknande slutsatser av att antalet nya internflyktingar till följd av konflikten minskade 2017 jämfört med 2016 trots en intensifiering av konflikten. Effekten av avfolkning har varit mest framträdande i Nangarhar, särskilt distrikten Achin, Dehbala, Durbaba och Kot. UNOCHA bedömer dock också att upprorsgruppernas förändrade strategi med ökat fokus på riktade attacker mot militär infrastruktur istället för stora offensiver mot stora befolkningscentra under 2017 påverkat minskningen av nya internflyktingar. Att fler internflyktingar sannolikt bor i upprorsgruppskontrollerade områden jämfört med tidigare, och därmed i lägre grad fångas upp i statistiken på registrerade internflyktingar, antas också ha bidragit.⁴²³

I tabellen nedan (fig. 20) redogörs för var de nya internflyktingarna tagit vägen under 2017 respektive 2018 (fram till 23 september) på provinsnivå. Siffrorna speglar inte var tidigare internflyktingspopulationer är bosatta eller var internflyktingar som försatts i en internflyktsituation en andra eller ytterligare gång flyttat. Vid en jämförelse med tabellen ovan (fig. 19) framgår att det sammantaget är de provinser varifrån personer flyr i högst grad som också är de provinser som är destination för störst antal internflyktingar. Några provinser är destination för avsevärt större antal internflyktingar än de producerar och vice versa. Provinserna Kabul, Herat, Balkh och Kandahar hyser alla storstäder som utgör regionala center vilket enligt Lifos bedömning sannolikt förklarar att dessa provinser är destination för fler internflyktingar än de producerar. Några andra provinser som visar samma mönster är angränsande till provinser som å andra sidan producerat ett stort antal internflyktingar. Motsatt situation råder i en del provinser, exempelvis Faryab, där relativt sett en lägre andel internflyktingar tar sin tillflykt inom provinsen. Detta kan enligt Lifos bedömning sannolikt förklaras av att dessa provinser ligger nära regionala center. Faryab ligger exempelvis geografiskt beläget med relativ närhet till provinserna Balkh och Herat som hyser storstäderna Mazar-e Sharif respektive Herat stad.

⁴²¹ UNOCHA, *2018 Humanitarian Needs Overview: Afghanistan*, december 2017, s. 37, https://www.unocha.org/sites/unocha/files/dms/afg_2018_humanitarian_needs_overview_0.pdf.

⁴²² Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁴²³ UNOCHA, december 2017, s. 10f.

Figur 20.

Antal nya internflyktingar till provinsen (konfliktorsakade)	2017	2018 (t.o.m. 23 september)
>100 000	Nangarhar (124 779)	
40-50 000	Kunduz (41 146)	
20-40 000	Faryab (31 446), Badghis (27 817), Uruzgan (23 164), Kandahar (22 698), Baghlan (22 288)	Ghazni (36 378), Kunduz (29 582), Faryab (28 924), Farah (19 779)
10-20 000	Helmand (19 693), Sar-e Pol (17 912), Herat (17 000), Ghor (15 658), Kunar (13 059), Kapisa (13 020), Farah (12 162), Balkh (11 338), Takhar (11 262), Zabul (11 197), Khost (10 269)	Badakhshan (14 189), Takhar (13 706), Kunar (11 435)
5-10 000	Jawzjan (9 506), Badakhshan (8 874), Paktia (7 567), Laghman (7 404), Kabul (7 393), Ghazni (7 154)	Laghman (8 638), Nangarhar (8 451), Badghis (7 985), Balkh (7 382), Ghor (6 815)
1-5 000	Parwan (4 485), Wardak (4 354), Logar (3 283), Paktika (2 401), Samangan (2 194), Daykundi (1 288)	Kabul (4 508), Baghlan (4 256), Sar-e Pol (4 067), Samangan (3 836), Helmand (3 738), Kapisa (3 206), Uruzgan (3 145), Jawzjan (2 885), Khost (2 541), Herat (1 846), Kandahar (1 482), Wardak (1 393)
<1000	Nuristan (422), Panjshir (378), Nimruz (211), Bamyan (66)	Paktika (868), Zabul (796), Parwan (770), Nuristan (696), Nimruz (503), Bamyan (474), Daykundi (427), Panjshir (189), Logar (126), Paktia (84)

Källa: UNOCHA (Actual displacements 2018-01-01 – 2018-10-22, hämtat 2018-10-22).⁴²⁴

Internflyktingar i Afghanistan tenderar generellt att i första hand söka sin tillflyktsort inom närområdet. Enligt IDMC flyr man främst till provinshuvudstäder och angränsande provinser. Urbana center i närområdet uppfattas av internflyktingarna generellt som relativt sett säkrare och med bättre tillgång till grundläggande service, infrastruktur och försörjningsmöjligheter.⁴²⁵ Enligt en källa beror det på att man, om man stannar kvar i närområdet, fortsatt kan tillgå sitt hem, sin mark och sina ägodelar och för att längre förflyttningar till exempelvis Kabul är svåra med hänsyn till transportkostnader och bostads- och försörjningsmöjligheter där. Källan lyfter även att det kan bero på att man ibland kan förutse att man bara behöver fly på kort sikt eftersom man vet om att statliga säkerhetsstyrkor ska skicka förstärkningar.⁴²⁶ Enligt en annan källa beror det dels på att konflikten huvudsakligen är koncentrerad till landsbygden och att provinshuvudstäderna generellt sett är säkrare, men också på att man kanske har någon form av nätverk i form av exempelvis avlägsen släkt i

⁴²⁴ Statistiken uppdateras kontinuerligt och data för perioden 2018-01-01 – 2018-09-23 fortsätter att registreras i efterhand. Siffrorna förändras ständigt och ska ses som indikativa för generella trender snarare än som exakta uppgifter. Senare uppdateringar pekar emellertid inte på någon avsevärd förändring avseende trender.

⁴²⁵ IDMC, *Afghanistan: Country information*, [odaterad].

⁴²⁶ Afghansk analytiker D i Kabul, 2018-09-23.

provinshuvudstaden och att det ibland finns tillgång till stöd för internflyktingar i provinshuvudstaden.⁴²⁷

8.2. Återvändare

En annan faktor som påverkar migration till och inom landet är återvändare. Som en följd av den långvariga konflikten i Afghanistan finns en stor afghansk diaspora i utlandet, främst i grannländerna Iran och Pakistan. Afghanska flyktingministeriet uppskattade i början av 2018 att det fanns cirka fem miljoner afghanska medborgare i Iran och Pakistan, trots att ett stort antal återvänt de senaste åren.⁴²⁸

Figur 21.

Återvändare från Pakistan och Iran, 2014-2018

År	Iran	Pakistan	Totalt
2014	509 303	54 147	563 450
2015	546 897	174 701	721 598
2016	445 817	618 156	1 063 973
2017	463 563	155 602	619 165
2017 (första halvåret)	161 583	102 793	264 376
2018 (första halvåret)	504 478	29 924	534 402

Källa: Data för 2014-2017 sammanställd av afghanska flyktingministeriet utifrån data från afghanska flyktingministeriet, Repatriation Border Monitoring Unit, IOM och UNHCR. Delårsdata från IOM och UNHCR.⁴²⁹

I tabellen ovan (fig. 21) ges en översikt över antalet återvändare från Iran och Pakistan de senaste åren. Antalet återvändare från andra länder, inklusive europeiska, har under samma period varit mycket litet jämförelsevis. Enligt Oxfam var endast 0,6 procent av det totala antalet återvändare, återvändare från Europa mellan 2015 och 2017.⁴³⁰ Antalet återvändare från Iran har varierat förhållandevis lite mellan 2014 och 2017, men har under 2018 ökat och var vid halvårsskiftet i paritet med vad det varit på helårsbasis tidigare år. IOM rapporterade i september 2018 att ökningen av återvändare från Iran främst förorsakats av den politiska och ekonomiska utvecklingen i Iran. Den iranska valutan har kraftigt tappat i

⁴²⁷ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁴²⁸ GoIRA, Ministry of Refugees and Repatriation (MoRR), *Afghanistan: Return and Reintegration Response Plan (2018)*, 2018-01-27, s. 4f, <http://www.refworld.org/pdfid/5b2a46f74.pdf>.

⁴²⁹ GoIRA, MoRR, 2018-01-27, s. 3; IOM (International Organization for Migration), *Return of undocumented Afghans: Weekly situation report 16-22 September 2018*, 2018-09-22, https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/iom_afghanistan-return_of_undocumented_afghans-situation_report-16-22_september_2018.pdf; UNHCR, *Afghan assisted return weekly update*, 2018-08-11, <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/65126>; IOM, *Return of undocumented Afghans: Weekly situation report Aug 13-19 2017*, 2017-08-19, https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/iom_return_of_undocumented_afghans_weekly_situation_report_aug_13-19-ilovepdf-compressed.pdf.

⁴³⁰ Oxfam International, *Returning to Fragility. Exploring the link between conflict and returnees in Afghanistan*, 2018-01-31, s. 3, <https://oxf.am/2AZ1geV>.

värde vilket slagit hårt mot den iranska ekonomin. Afghaner i Iran arbetar främst i den informella sektorn och efterfrågan av den typen av arbetsuppgifter har minskat kraftigt.⁴³¹ En källa beskriver det som att det för en afghan är omöjligt att i nuläget hitta ekonomiska möjligheter i Iran och att man tjänar mer på utföra samma arbete i Afghanistan.⁴³²

Antalet återvändare från Pakistan har varierat mycket från år till år. Antalet återvändare från Pakistan ser i år ut att minska betydligt jämfört med föregående år. Under 2016 återvände över 600 000 personer från Pakistan till Afghanistan. Den kraftiga ökningen kan förklaras med politiska åtgärder och ett hårdnat klimat mot afghaner i Pakistan. Endast en liten andel av de som återvände från Pakistan 2016 blev i någon formell mening deporterade och en stor andel har i statistiken formellt räknats som frivilliga återvändare.⁴³³ Enligt Human Rights Watch (HRW) drevs återvändandet dock av bland annat politiska uttalanden om att alla afghaner skulle deporteras, trakasserier och utpressning från polis och ett allmänt anti-afghanskt klimat som en följd av försämrade relationer mellan Pakistan och Afghanistan.⁴³⁴ FN beskrev händelserna 2016 som en ”dramatisk ökning av push-faktorer”.⁴³⁵

Enligt en källa som Lifos konsulterat drivs återvändandet till Afghanistan nästan uteslutande av situationen i Iran och Pakistan. I fallet Pakistan påverkas detta särskilt av de politiska relationerna länderna emellan. Om relationerna är dåliga ökar återvändandet och vice versa.⁴³⁶

8.3. Migrantrörelsernas demografiska konsekvenser

Grupperna internflyktingar och återvändare överlappar i hög grad eftersom personer som återvänder inte alltid kan återvända till sin hemort och därmed blir internflyktingar.⁴³⁷ Statistiken över antal internflyktingar inkluderar därför återvändare till viss del. Den största andelen återvändare räknas i statistiken som odokumenterade eftersom de inte varit registrerade i värdlandet. Enligt en undersökning uppgav 78 procent av dessa att de hade för avsikt att återvända till sin hemprovins. Det saknas dock uppgifter om hur många som faktiskt kunde göra det. En avsevärt mindre grupp har på något sätt varit registrerade som flyktingar i värdlandet. Enligt IOM och

⁴³¹ IOM, *Return of undocumented Afghans: Weekly situation report 09-15 September 2018*, 2018-09-15, s. 1, https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/iom_afghanistan-return_of_undocumented_afghans-situation_report-09-15-september-2018.pdf.

⁴³² Internationell organisation D i Kabul, Skype-intervju, 2018-09-19.

⁴³³ GoIRA, MoRR, 2018-01-27, s. 3.

⁴³⁴ HRW (Human Rights Watch), *Pakistan Coercion, UN Complicity - The Mass Forced Return of Afghan Refugees*, 2017-02-13, https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/pakistan0217_web.pdf.

⁴³⁵ UNAMA, *Population Movement Bulletin: Issue 5*, 2016-09-07, s. 1, https://unama.unmissions.org/sites/default/files/un_afghanistan_population_movement_bulletin_issue_5_sep_2016_0.pdf.

⁴³⁶ Internationell organisation D i Kabul, 2018-09-19.

⁴³⁷ IDMC/NRC, *Global Report on Internal Displacement: GRID 2018*, maj 2018, s. 36, <http://www.internal-displacement.org/global-report/grid2018/downloads/2018-GRID.pdf>; Samuel Hall/NRC/IDMC, januari 2018, s. 10.

UNHCR:s gemensamma årsrapport för 2017 återvände 60 procent av dessa till sin hemprovins.⁴³⁸

Av de som återvände från Pakistan under 2017 återvände en majoritet till provinserna Kabul och Nangarhar. Andra provinser som tog emot många återvändare från Pakistan var Kunduz, Kandahar, Helmand, Logar och Sar-e Pul. Från Iran gick återvändandet främst till Badakhshan, Badghis, Baghlan, Balkh och Bamiyan.⁴³⁹ Enligt en källa har senaste tidens återvändande från Pakistan huvudsakligen gått till provinserna Nangarhar, Kunar, Kabul, Laghman. Återvändande till andra provinser ägde främst rum kring åren 2004-2005. Nangarhar tar emot återvändande som har sitt ursprung i provinsen men också återvändande med ursprung i grannprovinserna. Detta beror dels på grund av att provinshuvudstaden Jalalabad är ett viktigt regionalt centrum med relativt bättre möjligheter, men också på grund av geografi och kulturella och stambaserade band.⁴⁴⁰ Säkerhetsläget i Jalalabad och i provinsen Nangarhar har dock försämrats markant under det senaste året (se avsnitt 6.2.2).

IOM gör långtidsuppföljningar på situationen för bland annat återvändare och internflyktingar⁴⁴¹ i 15 provinser⁴⁴². Deras senaste uppföljning sträcker sig bak till 2012 och innefattar 1 882 487 återvändare och 1 866 925 internflyktingar. Nangarhar är den provins som enligt uppföljningen hyser flest återvändare och internflyktingar, följt av Herat, Kabul och Kandahar.⁴⁴³

Nedan följer en tabell (fig. 22) över antal återvändare respektive internflyktingar i de fyra provinser som hyser störst antal. Återvändare och internflyktingar anges som andel av befolkningen i respektive provins inom parentes.

Figur 22.

	Herat	Nangarhar	Kandahar	Kabul
IDP	544 500	300 092	181 511	167 406
Återvändare	91 806	494 020	76 388	178 835
Totalt	636 306 (24 %)	794 112 (33 %)	257 899 (16 %)	346 241 (7 %)

Källa: IOM (2018-09-25, s. 2-3).

⁴³⁸ IOM/UNHCR, *Returns to Afghanistan in 2017: Joint IOM-UNHCR Summary Report*, 2018-02-28, s. 6, https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/joint_returnee_report_iom_unhcr_fina_l.pdf.

⁴³⁹ IOM/UNHCR, 2018-02-28, s. 5.

⁴⁴⁰ Internationell organisation D i Kabul, 2018-09-19.

⁴⁴¹ Till skillnad från i vissa andra studier görs här en distinktion mellan internflyktingar och återvändare

⁴⁴² Uppföljningarna täcker provinserna Baghlan, Balkh, Farah, Herat, Kabul, Kandahar, Khost, Kunar, Kunduz, Laghman, Logar, Nangarhar, Nimroz, Paktia och Takhar.

⁴⁴³ IOM, *DTM Afghanistan: Baseline Mobility Assessment - Summary results April-June 2018*, 2018-09-25, s. 2-3, <http://displacement.iom.int/system/tdf/reports/Afghanistan-Baseline-Mobility-Assessment-Summary-Results-June-2018.pdf?file=1&type=node&id=4265>.

Sett i förhållande till befolkningens mängd hyser Nangarhar och Herat fler internflyktingar än Kandahar och Kabul. Även provinserna Nimroz (39 procent), Kunar (27 procent), Logar (26 procent) och Farah (24 procent) utmärker sig genom att ha en hög andel av befolkningen som är antingen återvändare eller internflyktingar. Statistiken ovan finns också nedbruten på distriktsnivå. Däri framgår att återvändarna och internflyktingarna främst är bosatta i de distrikt som hyser storstäderna i respektive provins eller närliggande distrikt.⁴⁴⁴ Enligt UNHCR är Herat, Nimroz, Kabul och Khost de provinser som hyser högst andel återvändare som inte har sitt ursprung i provinsen.⁴⁴⁵

Det är svårt att fånga upp de internflyktingar som försatts i en internflyktsituation upprepade gånger på grund av exempelvis förändrat säkerhetsläge på internflyktsorten eller på grund av att man inte kunnat återvända till sitt hem och misslyckats med att etablera sig på internflyktsorten. Olika undersökningar pekar i varierande grad på att det är vanligt att internflyktingar försatts i en internflyktsituation på nytt, efter den ursprungliga internflykten, och det finns indikationer på att det blivit allt vanligare jämfört med tidigare.⁴⁴⁶ Enligt UNOCHA är det färre än 20 procent av internflyktingarna som kan återvända hem efter att initialt ha försatts i internflykt.⁴⁴⁷ Enligt en undersökning från UNHCR om internflyktingar som försatts i internflykt under 2016 och 2017 var 90 procent av de tillfrågade fortfarande internflyktingar vid tidpunkten för undersökningen (augusti 2017 - januari 2018). Av dessa hade 60 procent varit internflyktingar i mindre än ett år och 40 procent mer än ett år.⁴⁴⁸ Enligt en källa som Lifos konsulterat hamnar många internflyktingar i slutändan i Kabul, som hyser den högsta andelen internflyktingar som försatts i internflykt mer än en gång.⁴⁴⁹ En annan källa beskriver det som att Kabul utgör sista handsvalet för de internflyktingar och återvändare som inte kan återvända till sina hemorter.⁴⁵⁰

Det kan framstå som paradoxalt att Kabul är en av de provinser som hyser störst antal internflyktingar trots att endast en liten andel av nya internflyktingar hamnar där. Detta kan enligt Lifos bedömning sannolikt bero dels på att Kabul är destination för många återvändare men också på att

⁴⁴⁴ IOM, 2018-09-25, s. 5.

⁴⁴⁵ UNHCR, *Returnee and Internally Displaced Persons Monitoring Report*, maj 2018, s. 19, <https://data2.unhcr.org/fr/documents/download/64059>.

⁴⁴⁶ REACH, *Afghanistan Protection Assessment of Conflict-Affected Populations: Assessment Report*, maj 2018, s. 18, http://www.reachresourcecentre.info/system/files/resource-documents/reach_afg_report_protection_assessment_of_conflict_affected_populations_may2018_0.pdf; Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 17; Samuel Hall/NRC, *Challenges of IDP Protection: Research study on the protection of internally displaced persons in Afghanistan*, november 2012, s. 21, <http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2012/11/Challenges-of-IDP-Protection-in-Afghanistan.pdf>.

⁴⁴⁷ UNOCHA, december 2017, s. 10.

⁴⁴⁸ UNHCR, maj 2018, s. 8.

⁴⁴⁹ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁴⁵⁰ Afghansk analytiker D i Kabul, 2018-09-23.

internflyktingar tar sig till Kabul först i ett senare skede, exempelvis när det av olika anledningar blir ohållbart att stanna på den första tillflyktsorten.

9. Återvändare från Europa

Återvändare från Europa och från andra länder utanför närområdet utgör som nämnts en mycket liten minoritet av det totala antalet återvändare. Enligt uppgifter från Eurostat återvände 4 265 afghanska medborgare från EU år 2017, och 2016 uppgick antalet till 8 340.⁴⁵¹ Det bör dock noteras att det saknas tillförlitlig statistik över det faktiska antalet.⁴⁵² Mindre uppmärksamhet har därför riktats åt att studera gruppens levnadsförhållanden jämfört med återvändare från Iran och Pakistan. De studier och uppföljningar som finns är vanligen baserade på ett mindre antal intervjuer. Utifrån den begränsade information som finns om gruppen återvändare från Europa är det svårt att uttala sig generellt om gruppen. Det finns emellertid några särskiljande drag för gruppen.

Att ta sig till Europa eller andra områden i västvärlden är förenat med höga omkostnader. Olika källor uppskattar kostnaderna till mellan 5 000 och 10 000 USD, avsevärt högre summor än vad som krävs för att ta sig till Pakistan eller Iran. Detta är en betydande utgift för en vanlig person i Afghanistan och ofta har man behövt skuldsätta sig, främst genom lån från personer i den vidare släktkretsen och sitt övriga nätverk. Förhoppningen har varit att man relativt sett snabbt ska kunna återbetala lånen efter att man anlänt i det nya landet. De personer som nekas uppehållstillstånd i exempelvis Europa och återvänder gör därför ofta så med omfattande obetalda skulder, vilket innebär att ens ekonomiska situation kan vara försämrad jämfört med innan man tog sig till Europa.⁴⁵³

En återkommande slutsats i de studier och uppföljningar som har gjorts är att många av de som återvänt från Europa har en vilja att återigen lämna

⁴⁵¹ Eurostat, *Third country nationals returned following an order to leave - annual data (rounded)*, 2018-08-21, <https://bit.ly/2CZVm0d>.

⁴⁵² AAN, *Voluntary and Forced Returns to Afghanistan in 2016/17: Trends, statistics and experiences*, 2017-05-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/voluntary-and-forced-returns-to-afghanistan-in-201617-trends-statistics-and-experiences/>; REACH, *Migration from Afghanistan to Europe (2014-2017): Drivers, Return and Reintegration*, oktober 2017, s. 10, http://www.reachresourcecentre.info/system/files/resource-documents/reach_afg_report_mmp_drivers_return_and_reintegration_october_2017.pdf.

⁴⁵³ Grant Farr, *Problems with the Reintegration of Afghan Refugees*, 2018-08-10, <https://www.e-ir.info/2018/08/10/problems-with-the-reintegration-of-afghan-refugees/>; AAN/Friedrich Ebert Stiftung, *“We Knew That They Had No Future in Kabul”: Why and How Afghan Families Decide to Leave*, april 2016, s. 6, <https://www.afghanistan-analysts.org/wp-content/uploads/2016/04/20160427FES-Migration-IVs-paper-Engl.pdf>; Asylos, *Afghanistan: Situation of young male “Westernised” returnees to Kabul*, augusti 2017, s. 42, https://asylos.eu/wp-content/uploads/2017/12/AFG2017-05-Afghanistan_Situation-of-young-male-Westernised-returnees-to-Kabul-December-2017.pdf.

Afghanistan.⁴⁵⁴ Det finns också uppgifter om att personer som har sin familj i Iran tenderar att relativt omgående lämna Afghanistan och ta sig till Iran.⁴⁵⁵

Återvändare från Europa har ofta rätt till någon form av stöd vid återvändandet, oftast av ett mer generöst slag än det som erbjuds återvändare från Afghanistans grannländer. Stödets omfattning och karaktär beror bland annat på vilket land de har återvänt från och huruvida återvändandet skedde frivilligt eller tvångsvis. Stödet till de som återvänt frivilligt är generellt mer omfattande än det stöd som erbjuds de som deporteras och kan innebära antingen pengar i handen eller bidrag till att exempelvis starta egen näringsverksamhet. För de som deporteras är stödet i de flesta fall begränsat till kortsiktig hjälp i anslutning till återvändandet, så som tillfälligt boende. En av aktörerna som arbetar med stöd till återvändare är IOM. Ett fåtal av de som har rätt till stöd från IOM tycks dock nyttja det. Enligt IOM beror det främst på byråkratiska och tekniska hinder, till exempel att man har svårt att få tag på ett lokalt SIM-kort, vilket försvårar kontakten med IOM. Det finns ett tillfälligt boende i Kabul som drivs i IOM:s och myndigheternas regi med 24 platser där återvändare har rätt att stanna i två veckor, oaktat om de återvänt frivilligt eller ej. Boendet nyttjas endast i mycket begränsad utsträckning, under 2016 var det bara 43 återvändare som valde att nyttja boendet.⁴⁵⁶ De flesta tycks istället ta sig till sin familj på hemorten eller, i de fall familjen befinner sig i Iran, till Iran.⁴⁵⁷ De som väljer att nyttja boendet verkar främst utgöras av personer som saknar släktingar i Afghanistan efter att ha bott många år, eller till och med är födda, i utlandet.⁴⁵⁸

Flera källor lyfter nätverkets betydelse för att kunna etablera sig på så sätt att man hittar bostad och hållbar sysselsättning på en ny ort i Afghanistan. Utan nätverk är det svårt att hitta hållbar försörjning.⁴⁵⁹ I efterföljande avsnitt redogörs vidare för nätverkets betydelse.

⁴⁵⁴ REACH, oktober 2017, s. 10; Save the Children Sweden, *From Europe to Afghanistan. Experiences of child returnees*, 2018-10-16, s. 8,

<https://resourcecentre.savethechildren.net/node/14238/pdf/sc-from-europe-to-afghanistan-screen-1610.pdf>; PRIO (Peace Research Institute Oslo), *Can Afghans Reintegrate after Assisted Return from Europe? Insights from the project "Possibilities and Realities of Return Migration"*, juli 2015,

<https://www.prio.org/utility/DownloadFile.ashx?id=111&type=publicationfile>; Liza Schuster och Nassim Majidi, "Deportation Stigma and Re-migration", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 41(2014):4, s. 635-652, <http://openaccess.city.ac.uk/12992/>.

⁴⁵⁵ Internationell organisation, möte i Kabul, 2017-05-03.

⁴⁵⁶ AAN, 2017-05-19.

⁴⁵⁷ Internationell organisation, möte i Kabul, 2017-05-03; Liza Schuster, *2017 Risks on Return of Hazara Asylum Seekers*, 2017, punkt 43, <http://openaccess.city.ac.uk/17202/>.

⁴⁵⁸ AAN, 2017-05-19; Asylos, augusti 2017, s. 16.

⁴⁵⁹ REACH, oktober 2017, s. 26; PRIO, juli 2015; Asylos, augusti 2017, s. 47ff.

10. Den humanitära situationen – särskilt för internflyktingar och återvändare

UNOCHA rapporterar i sin senaste rapport om humanitära behov i landet att knappt 40 procent av befolkningen lever under fattigdomsgränsen, att drygt en tredjedel av befolkningen har begränsad eller obefintlig tillgång till grundläggande sjukvård och att landet har en av världens högsta nivåer av spädbarnsdödlighet.⁴⁶⁰ Generellt sett är situationen än mer ansträngd för internflyktingar och återvändare. Enligt flera källor är de största problemen försörjningsmöjligheter, tillgång till mat och vatten, bostadsförhållanden och tillgång till grundläggande service såsom sjukvård och utbildning.⁴⁶¹ Enligt UNOCHA är situationen särskilt ansträngd i stora urbana områden, däribland Kabul och Jalalabad.⁴⁶² Samuel Hall rapporterade i januari 2018 att det skett viss förbättring avseende bland annat tillgång till dricksvatten, sanitet och tillgång till identitetshandlingar sedan 2012. Försämring avseende vissa aspekter av den humanitära situationen har dock också skett under denna tid. I rapporten nämns bland annat försämrade livsmedelsförsörjning, minskat bistånd och ökad förekomst av barnarbete.⁴⁶³ Enligt Oxfam upplever återvändare från Iran och Pakistan som bott i Kabul i flera år att situationen försämrats över tid. Bland problemen som lyfts är ökad arbetslöshet, ökade priser och ökad otrygghet och kriminalitet.⁴⁶⁴ Den omfattande torka som drabbat stora delar av Afghanistan under 2018 har förutom att ge upphov till en internflyktingssituation också påverkat livsmedelsförsörjningen negativt.⁴⁶⁵

Den stora ökningen av internflyktingar och återvändare de senaste åren har inte bara påverkat dem som försatts i en internflyktssituation utan också de områden som hyser dem. Situationen har lett till stora demografiska förändringar. I Nangarhar, som hyser flest internflyktingar och återvändare, uppskattades i december 2017 att var tredje invånare var internflykting eller återvändare. Antalet personer som bor i informella bosättningar i provinsen ökade under sju månader 2017 från 429 000 till strax under en miljon, huvudsakligen koncentrerade kring Jalalabad.⁴⁶⁶ De orter som sett stor inflyttning har svårigheter att absorbera internflyktingar och återvändare.⁴⁶⁷ I Nangarhar har folkökningen drivit ner löner och ökat hyror.⁴⁶⁸ Enligt vissa

⁴⁶⁰ UNOCHA, december 2017, s. 5.

⁴⁶¹ IDMC/NRC, maj 2018, s. 36; IOM/UNHCR, 2018-02-28, s. 7; Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 10; GoIRA, MoRR, 2018-01-27, s. 3.

⁴⁶² UNOCHA, december 2017, s. 18.

⁴⁶³ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 10.

⁴⁶⁴ Oxfam International, 2018-01-31, s. 23.

⁴⁶⁵ IDMC, 2018-09-12, s. 8; NRC, *Millions of Afghans face risks of drought related displacement*, 2018-09-07, <https://www.nrc.no/news/2018/september/millions-of-afghans-face-risks-of-drought-related-displacement/>.

⁴⁶⁶ UNOCHA, december 2017, s. 10f.

⁴⁶⁷ IOM/UNHCR, 2018-02-28, s. 4.

⁴⁶⁸ Oxfam International, 2018-01-31, s. 32.

uppskattningar ökar befolkningen i Kabul med 1 200 personer per dag till följd av inflyttning av internflyktingar och återvändare.⁴⁶⁹

10.1. Ekonomi, fattigdom och försörjningsmöjligheter

Sett till köpkraftsparitetsjusterad BNP per capita är Afghanistan ett av världens fattigaste länder.⁴⁷⁰ Under 2000-talets början växte den afghanska ekonomin betydligt årligen, främst som en följd av den internationella närvaron.⁴⁷¹ Sedan 2014 har dock den ekonomiska tillväxten avtagit betydligt.⁴⁷² Särskilt service-, tillverknings- och byggsektorerna har tidigare sett hög tillväxt som sedan följts av en skarp minskning.⁴⁷³

Uppskattningsvis sker cirka 90 procent av all ekonomisk aktivitet i Afghanistan i den informella ekonomin som också står för en stor majoritet av landets arbetstillfällen.⁴⁷⁴ Det finns betydande svårigheter med att mäta arbetslöshet i Afghanistan. Bortsett från att uppskattningarna varierar kraftigt olika bedömare emellan, speglar sådan statistik nödvändigtvis inte faktiska försörjningsmöjligheter eller i vilken grad personer är verksamma på arbetsmarknaden. Olika källors uppskattning av arbetslösheten varierade mellan cirka 13 och 40 procent för några år sedan. Unga och kvinnor är särskilt drabbade av arbetslöshet. Världsbanken rapporterade 2017 att den totala arbetslösheten ökade trefaldigt mellan 2011-2012 och 2013-2014. Under perioden 2013-2014 var varannan vuxen man antingen arbetslös eller arbetade för lite (mindre än 40 timmar i veckan). Världsbanken bedömer vidare att det skulle behöva skapas 400 000 nya jobb varje år för att sysselsätta landets unga befolkning⁴⁷⁵.⁴⁷⁶ Enligt en källa skapas för närvarande endast 200 000 av dessa jobb årligen.⁴⁷⁷

⁴⁶⁹ UN Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons on his mission to Afghanistan*, 2017-04-12, s. 4, <http://undocs.org/en/A/HRC/35/27/Add.3>.

⁴⁷⁰ IMF (International Monetary Fund), *GDP per capita, current prices: Purchasing power parity; international dollars per capita*, [odaterad], <https://www.imf.org/external/datamapper/PPP@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD/AFG>.

⁴⁷¹ USDOS (US Department of States), *2014 Investment Climate Statement*, juni 2014, s. 1, <https://www.state.gov/documents/organization/226764.pdf>.

⁴⁷² Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 29.

⁴⁷³ GoIRA, *The State of Afghan Cities 2015: Volume 1*, 2015, s. 55, http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2015/09/State-of-Afghan-Cities-2015-Volume_1.pdf.

⁴⁷⁴ GoIRA, 2015, s. 55.

⁴⁷⁵ Av Afghanistans befolkning är 64 % under 25 år. 49 % av befolkningen är under 15 år (UNOCHA, december 2017, s. 13; GoIRA, 2015, s. 55).

⁴⁷⁶ GoIRA, Ministry of Economy/The World Bank, *Afghanistan Poverty Status Update. Progress at Risk: An analysis based on the Afghanistan Living Conditions Survey 2013-14, 2011-12, and on the Risk and Vulnerability Assessment 2007-08*, 2017-05-08, s. 7 och 19-24, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/114741-WP-v1-P159553-PUBLIC.pdf>; Tolo News, *Unemployment Rate Spikes in Afghanistan*, 2016-10-17, <https://www.tolonews.com/afghanistan/unemployment-rate-spikes-afghanistan>.

⁴⁷⁷ Internationell organisation D i Kabul, 2018-09-19.

En mycket stor andel av den urbana arbetskraften arbetar som dagavlönade arbetare i den informella ekonomin, till exempel som gatuförsäljare eller inom byggsektorn.⁴⁷⁸ Den typiska dagsavlönade arbetaren i urbana områden saknar utbildning och yrkesfärdigheter och är ensam familjeförsörjare. Dagavlönade arbetare samlas normalt dagligen på särskilda platser dit arbetsgivare kommer för att välja ut arbetare som konkurrerar med varandra om arbete. Samuel Hall rapporterade 2016 att en dagavlönad arbetare som dagligen ställer sig till arbetsgivarnas förfogande typiskt sett fick arbete mindre än 20 dagar per månad under högsäsong (våren) och mindre än 10 dagar i månaden under lågsäsong (vinter), samt att antalet dagar en dagavlönad arbetare fick sysselsättning var på nedgående.⁴⁷⁹

Den afghanska regeringen rapporterade 2015 att sysselsättningsmöjligheterna var bättre i Kabul än i landet i övrigt.⁴⁸⁰ Enligt en källa som Lifos konsulterat är så fortfarande fallet eftersom den internationella närvaron även fortsatt är störst i Kabul; källan betonar emellertid att utbudet av arbeten inte möter efterfrågan.⁴⁸¹ En annan källa som konsulterats av Lifos uppger att konkurrensen om dagavlönade arbetstillfällen i Kabul tycks vara ökande.⁴⁸²

Möjligheten till försörjning och sysselsättning är generellt sett sämre för internflyktingar och återvändare jämfört med befolkningen i stort. Arbetslösheten är högre bland internflyktingar jämfört med befolkningen i stort⁴⁸³ och hushåll som befinner sig i en internflyktssituation förlitar sig i högre grad på dagavlönat arbete som försörjning.⁴⁸⁴ Internflyktingar från rurala områden som flyttat till städer kan sällan försörja sig på samma sätt som de gjort tidigare och får därför i högre grad än andra grupper förlita sig på dagavlönat enklare arbete.⁴⁸⁵ Enligt en undersökning upplever internflyktingar själva att försörjnings- och arbetsmöjligheter är ett av deras största problem. Det fanns dock regionala skillnader, andelen som uppgav detta som ett av de största problemen var exempelvis 47 procent av internflyktingar i Kabul och 85 procent i Nangarhar.⁴⁸⁶ Även en annan undersökning, genomförd av UNHCR, pekar på att arbete och försörjningsmöjligheter är en av de största utmaningarna för internflyktingar och återvändare. I den undersökningen uppgav mer än 24 procent av de som återvänt under 2017, 33 procent av de som återvänt under 2016 och 21 procent av internflyktingarna att de hade svårigheter att få jobb.⁴⁸⁷ Mönstret

⁴⁷⁸ GoIRA, 2015, s. 55ff.

⁴⁷⁹ Samuel Hall, *The Informal Proletariat: Assessment of Constraints and opportunities for Short-Term Employment Generation Schemes in Afghanistan's Urban Areas*, 2016-02-22, <http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2016/02/report-highlight-LIPW-draft.pdf>.

⁴⁸⁰ GoIRA, 2015, s. 62.

⁴⁸¹ Internationell organisation D i Kabul, 2018-09-19.

⁴⁸² Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁴⁸³ UN Human Rights Council, 2017-04-12, s. 9.

⁴⁸⁴ REACH, maj 2018, s. 23.

⁴⁸⁵ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24; Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 29.

⁴⁸⁶ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 28f.

⁴⁸⁷ UNHCR, maj 2018, s. 15.

återkommer i studier som jämfört internflyktingars inkomster med övriga befolkningen. Enligt en undersökning tjänade internflyktingar i genomsnitt 24 procent mindre än övrig befolkning på tillflyktsorten och 17 procent mindre än vad de tjänat innan de försatts i en internflyktssituation.⁴⁸⁸ Inkomster från dagavlönat arbete är generellt mycket låga.⁴⁸⁹ Den ökade konkurrensen om enkla, dagavlönade jobb driver ner lönerna och det beskrivs i en rapport anekdotiskt som att internflyktingar är beredda att arbeta nästan gratis.⁴⁹⁰

10.2. Livsmedelsförsörjning

En fråga som är nära förknippad med försörjning och fattigdom är tryggad livsmedelsförsörjning. Enligt UNOCHA har ca 1,9 miljoner av landets invånare en akut otryggad livsmedelsförsörjning och 40 procent av alla barn under fem år är tillväxthämmade. Den huvudsakliga orsaken bedöms vara begränsad tillgång till hållbara försörjningsmöjligheter.⁴⁹¹ Enligt ett mått (GAM) som används bland annat av Världshälsoorganisationen (WHO) och UNHCR råder den allvarligaste graden av utbredd undernäring hos barn i femton provinser: Bamiyan, Daykundi, Ghor, Jawzjan, Kandahar, Khost, Kunar, Laghman, Wardak, Nangarhar, Nuristan, Paktya, Panjshir, Parwan och Uruzgan.⁴⁹² WHO väntar sig en förvärrad situation av undernäring i 20 provinser under andra halvan av 2018 med anledning av torkan.⁴⁹³ En källa beskriver situationen i Kabul bland dagavlönade arbetare som att de inkomster som förvärvas generellt räcker till någon form av försörjning men att levnadsstandarden kan innebära att man exempelvis minskar sitt matintag till en gång per dag eller att livsmedelintaget begränsas till billiga livsmedel så som bröd.⁴⁹⁴

Enligt UNOCHA är 87 procent av landets internflyktingar och 84 procent av återvändarna i en akut situation av otrygg livsmedelsförsörjning.⁴⁹⁵ I den studie som genomförts av Samuel Hall avseende internflyktingars levnadsförhållanden framgår bland annat att otryggad livsmedelsförsörjning blivit ett allt större problem för internflyktingar jämfört med en snarlik studie från 2012. Varannan respondent i undersökningen uppgav att man hade svårigheter att uppfylla sina livsmedelsbehov på regelbunden basis, jämfört med var tredje person 2012. Enligt en jämförelse mellan

⁴⁸⁸ REACH, maj 2018, s. 2.

⁴⁸⁹ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 27.

⁴⁹⁰ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 29.

⁴⁹¹ UNOCHA, december 2017, s. 5.

⁴⁹² UNOCHA, december 2017, s. 28; UNHCR, *UNHCR Emergency Handbook: Acute malnutrition threshold. Version 1.6*, [odaterad], <https://emergency.unhcr.org/entry/115742/acute-malnutrition-threshold>; Global Health Learning Center, *Understanding the Difference Among MAM, SAM, and GAM and their Importance on a Population Basis*, [odaterad], <https://www.globalhealthlearning.org/sites/default/files/page-files/MAM%2C%20SAM%2C%20and%20GAM.pdf>.

⁴⁹³ WHO (World Health Organization), *Afghanistan. Nutrition*, [odaterad], <http://www.emro.who.int/afg/programmes/nut.html>.

⁴⁹⁴ Internationell organisation D i Kabul, 2018-09-19.

⁴⁹⁵ UNOCHA, december 2017, s. 24.

internflyktingar i provinserna Kabul, Herat, Kandahar och Nangarhar har det skett försämringar på detta område i samtliga av dessa provinser förutom Kandahar. År 2012 uppgav 39 procent av internflyktingarna i Kabul att de ofta eller väldigt ofta hade svårigheter tillgodose sitt livsmedelsbehov; år 2017 var motsvarande siffra 59 procent. I Herat förändrades andelen som uppgav detsamma från 31 procent till 52 procent och i Nangarhar från 31 procent till 39 procent under samma period. I Kandahar var siffran 42 procent 2012 och 41 procent 2017.⁴⁹⁶ Undersökningen visar också på att internflyktingar och återvändare lägger en hög andel av sina inkomster på livsmedel, cirka 77 procent.⁴⁹⁷

10.3. Konsekvenser av fattigdom

Internflyktingar och återvändare använder sig i högre utsträckning av negativa copingstrategier för att hantera fattigdom. Exempel på negativa copingstrategier är barnarbete, barnäktenskap och skuldsättning.⁴⁹⁸ Enligt samma undersökning som refererats ovan uppgav 18 procent av de tillfrågade hushållen att minst ett av barnen i familjen arbetade, vilket var en högre andel än 2012. Siffrorna antas dock vara en underskattning. I Kabulprovinsen uppgick denna siffra till 26 procent, vilket var högre än andra undersökta provinser. Enligt samma studie har 82 procent av de tillfrågade hushållen skuldsatt sig för att täcka löpande utgifter.⁴⁹⁹ Enligt en källa ser man barn i Kabul som tigger och samlar skräp och förekomst av barn som gifts bort för att familjen ska få pengar i form av brudpris. Detta förekommer bland annat som ett sätt att betala tillbaka skulder. Källan menar också att det förekommer anekdotiska uppgifter om prostitution och trafficking bland internflyktingar och återvändare i Kabul.⁵⁰⁰

10.4. Nätverk

Det är svårt att etablera sig på en ny plats i Afghanistan utan ett nätverk bestående av exempelvis familj, släkt eller nära vänner. Ens nätverk är till stor hjälp för att bland annat hitta jobb, bostad och få tillgång till grundläggande service.⁵⁰¹ Källor som Lifos konsulterat uppger att personer utan nätverk i vissa fall kan uppfattas som misstänksamma när de försöker etablera sig i exempelvis Kabul.⁵⁰² Det är svårt att bedöma i vilken utsträckning internflyktingar och återvändare i Kabul har nätverk på plats i huvudstaden. Enligt en källa saknar internflyktingar och återvändare i *Kabul informal settlements* (se [avsnitt 10.5](#)) generellt sett nätverk. Källan menar att ett sätt att få en indikation om i vilken utsträckning gruppen har nätverk är att undersöka till vilka internflyktingarna står i skuld. Undersökningar visar att många av internflyktingarna är skuldsatta till lokala butiks innehavare och

⁴⁹⁶ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 21.

⁴⁹⁷ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 30.

⁴⁹⁸ UNOCHA, december 2017, s. 5.

⁴⁹⁹ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 21, 30, 32 och 34.

⁵⁰⁰ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁵⁰¹ Internationell organisation D i Kabul, 2018-09-19.

⁵⁰² Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24; Afghansk analytiker D i Kabul, 2018-09-23.

inte till familjemedlemmar, vilket tolkas som att de generellt sett har begränsade nätverk utanför de läger de bor i.⁵⁰³

10.5. Bostäder och bosättningar

På engelska används begreppet *informal settlements*, fortsättningsvis benämnt som informella bosättningar, ofta för att beskriva bostadsförhållanden i Afghanistans städer. Utifrån vad Lifos erfar används termen inte konsekvent och kan i praktiken innebära vitt skilda bostadsförhållanden. Bredast definierat innebär det bostadsområden som inte ingår i någon formell stadsplanering och som växt fram spontant. Mer snävt definierat kan det innebära mycket enkla inofficiella flyktingläger. I en rapport om levnadsförhållanden i Afghanistans städer från 2015 beskrivs att en stor majoritet av stadsborna bor i informella bosättningar med brister i bland annat besittningsrätt, och tillgång till vatten och sanitet. Enligt samma rapport kan 86 procent av bostäderna i städerna klassas som slumbostäder utifrån UN Habitats definition som innebär avsaknad av en eller flera faktorer: 1) tillgång till en säker vattenkälla, 2) förbättrade sanitetsfaciliteter, 3) hållbara och stabila byggnadsmaterial, 4) tillräcklig yta, och 5) besittningsrätt. I Kabul finns lägenheter i mer formellt planerade områden men dessa är för dyra för merparten av Kabulborna.⁵⁰⁴

Enligt en studie från UNHCR bodde 58 procent av återvändarna och 69 procent av internflyktingarna som ingick i undersökningen i någon form av hyrt boende. Cirka 20-24 procent levde under någon form av enklare förhållanden så som i läger eller hos släkt.⁵⁰⁵ Även andra undersökningar indikerar att en hög andel av internflyktingarna bor i bostäder som på något sätt är av tillfällig karaktär men att en relativt liten andel av internflyktingarna bor i så pass enkla bostäder som tält.⁵⁰⁶ Generellt präglas internflyktingars bostadsförhållanden av osäkerhet som en följd av avsaknad av brist på ägande och/eller besittningsrätt, vilket innebär att hot om vräkning generellt är överhängande.⁵⁰⁷

I Kabul bor många internflyktingar i vad som brukar betecknas som *Kabul informal settlements (KIS)*. Till skillnad mot begreppet *informal settlements* har detta begrepp en mer specifik innebörd och åsyftar en enklare form av vad som närmast kan betraktas som flyktingläger. En källa beskriver att KIS är den politiskt godtagbara termen för det som i praktiken är rena internflyktingläger i Kabul eftersom den afghanska regeringen officiellt

⁵⁰³ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁵⁰⁴ GoIRA, 2015, s. viii, 75 och 80.

⁵⁰⁵ UNHCR, maj 2018, s. 15.

⁵⁰⁶ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 23f; REACH, *Afghanistan Multi-Cluster Needs Assessment: Shelter and WASH in Informal Settlements*, november 2017, s. 26, http://www.reachresourcecentre.info/system/files/resource-documents/reach_afg_report_multi-cluster_needs_assessment_wash_and_esnfi_november2017_0.pdf.

⁵⁰⁷ UNOCHA, december 2017, s. 11; Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 53; REACH, maj 2018, s. 48.

sett inte vill ha läger för internflyktingar.⁵⁰⁸ Det saknas specifika och färskare uppgifter om hur många KIS-läger det finns eller hur många som är bosatta i dessa. Enligt samma källa som ovan uppskattade dennes organisation vid sin senaste bedömning att det fanns över 50 KIS-läger och att de storleksmässigt består av mellan 30 och hundratals hushåll.⁵⁰⁹ En annan källa menar att antalet läger ständigt förändras och uppskattar antalet till cirka 45-50 och att det är cirka 35-40 000 personer som bor i dem.⁵¹⁰ I en FN-rapport från april 2017 uppskattades antalet läger till cirka 50 och antalet invånare till cirka 55 000.⁵¹¹ KIS-lägren är utspridda över Kabul och finns främst i stadens utkanter, men även i de centrala delarna. Enligt de källor som Lifos konsulterat är det en blandning av återvändare från främst Pakistan, men också Iran, och internflyktingar som bor i lägren. Ingen av de konsulterade källorna har hört talas om att återvändare från Europa skulle ha hamnat i lägren.⁵¹² Förhållandena i lägren är enkla och den humanitära situationen är svår, bland annat finns problem med vattenförsörjning, sanitet och fattigdom.⁵¹³ Det förekommer olika uppgifter om hur myndigheterna hanterar KIS-lägren. En källa uppger att många av lägren är belägna på offentlig mark men att myndigheterna försöker behandla invånarna väl.⁵¹⁴ En annan källa beskriver emellertid att myndigheterna försvårar bistånd till KIS-lägren såväl som situationen för invånarna. Man tillåter inte permanenta byggnationer såsom brunnar och mer stabila bostadsfaciliteter. När dessa byggs rivs de ibland och myndigheterna hotar att vräka invånarna, vilket ibland också verkställs.⁵¹⁵

UNOCHA beskriver att antalet informella bosättningar ökade från 29 till 53 i Nangarhar mellan februari och juli 2017 och att dessa bosättningar hyser strax under en miljon människor. Förhållanden i bosättningarna präglas av osäker livsmedelsförsörjning och är allmänt undermåliga.⁵¹⁶

10.6. Dricksvatten och sanitet

En särskild utmaning för Afghanistans städer, som försvårats av den stora inflyttningen av återvändare och internflyktingar, är tillgången till och infrastrukturen för dricksvatten och sanitet. År 2015 bedömdes den årliga efterfrågan på grundvatten vara mer än dubbelt så hög som tillgången. Grundvattennivåerna sjunker därtill, samtidigt som befolkningen ökar.⁵¹⁷ I nuläget har Kabul en uppskattad befolkning på cirka 4,5 miljoner

⁵⁰⁸ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁵⁰⁹ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁵¹⁰ Afghansk analytiker D i Kabul, 2018-09-23.

⁵¹¹ UN Human Rights Council, 2017-04-12, s. 4.

⁵¹² Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24; Afghansk analytiker D i Kabul, 2018-09-23.

⁵¹³ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24; Afghansk analytiker D i Kabul, 2018-09-23.

⁵¹⁴ Afghansk analytiker D i Kabul, 2018-09-23.

⁵¹⁵ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁵¹⁶ UNOCHA, december 2017, s. 5, 8 och 12.

⁵¹⁷ AAN, *Blue Gold: The quest for household water in Kabul city*, 2018-08-30,

<https://www.afghanistan-analysts.org/blue-gold-the-quest-for-household-water-in-kabul-city/>.

invånare och vattnet beräknas kunna försörja en stad med cirka 2 miljoner invånare. Vattenkvalitén är generellt sett dålig i Kabul och endast cirka 10 procent har tillgång till vattenkällor med rent dricksvatten.⁵¹⁸ Bristen på rent dricksvatten i Kabul har medfört att befolkningen i hög utsträckning är beroende av att köpa rent dricksvatten från privata leverantörer.⁵¹⁹ De flesta samhällen i Afghanistan saknar avloppssystem, varför man istället får förlita sig på septiktankar. Avsaknaden av avloppssystem innebär en ökad risk för kontamination av vattenkällor.⁵²⁰ Afghanistans miljöskyddsmyndighet har varnat för att 70 procent av Kabuls grundvatten var så förorenat att det var otjänligt och infektionssjukdomar kopplade till låg vattenkvalité är inte ovanliga.⁵²¹ Sophantering i Afghanistans städer är därtill bristfällig vilket också har negativ inverkan på vattenkvalitén. Cirka hälften av hushållsavfallet i Jalalabad och Herat och 75 procent i Kabul insamlas inte systematiskt vilket bidrar till översvämningar och sjukdomsspridning.⁵²²

Enligt en undersökning saknade 26 procent av internflyktingarna tillgång till rent dricksvatten⁵²³, vilket är snarlikt vad man fann i en annan undersökning där 76 procent uppgav att de hade tillgång till dricksvatten.⁵²⁴ En annan studie tyder dock på att internflyktingar och återvändare även i detta avseende har det sämre än befolkningen i stort.⁵²⁵

10.7. Sjukvård

Sjukvårdsinstitutioner är främst koncentrerade till Kabul och regionala center. Mindre städer, däribland mindre provinshuvudstäder, har generellt minimal sjukvårdsstruktur vilket gör det svårt för de som bor där att få tillgång till adekvat sjukvård.⁵²⁶ UNOCHA uppskattade 2016 att över 9 miljoner av landets invånare hade begränsad tillgång eller helt saknade tillgång till grundläggande sjukvård.⁵²⁷ En följd av den rådande konflikten som försvårar tillgång till sjukvård är en ökad förekomst av attacker mot sjukvårdsinstitutioner. WHO har rapporterat att antalet attacker mot sjukvårdsinrättningar mer än fördubblades mellan 2014 och 2016, och att de gått från att tidigare varit koncentrerade till ett mindre antal provinser till att äga rum över större delar av landet. Även antalet sjukvårdsinrättningar som

⁵¹⁸ Circle of Blue, *In Kabul, Residents Chase Receding Groundwater*, 2018-05-16, <https://www.circleofblue.org/2018/asia/in-kabul-residents-chase-receding-groundwater/>

⁵¹⁹ AAN, 2018-08-30.

⁵²⁰ Samuel Hall/DRC/PIN, *Urban Poverty Report: A Study of Poverty, Food Security and Resilience in Afghan Cities*, 2014, s. 49, <http://samuelhall.org/REPORTS/DRC%20PIN%20Urban%20Poverty%20Report.pdf>.

⁵²¹ AAN, 2018-08-30.

⁵²² GoIRA, 2015, s. 106.

⁵²³ UNOCHA, *Afghanistan: Humanitarian Response Plan 2018-2021*, 2017-12-01, s. 7, <http://www.refworld.org/pdfid/5b066f657.pdf>.

⁵²⁴ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 21.

⁵²⁵ UNHCR, maj 2018, s. 18.

⁵²⁶ GoIRA, 2015, s. 105.

⁵²⁷ UNOCHA, *2017 Humanitarian Needs Overview: Afghanistan*, november 2016, s. 5, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/afg_2017_hno_english.pdf.

stängts av parter i konflikten hade ökat kraftigt under denna tid.⁵²⁸ Tillgången till sjukvård och utbildning är generellt sett något bättre i Kabul än i övriga landet.⁵²⁹ Enligt en källa har befolkningsökningen i Kabul ökat pressen på utbildnings- och sjukvårdsinrättningar. Myndigheterna har samtidigt utökat kapaciteten vilket har bidragit till viss avlastning.⁵³⁰ Beträffande tillgång till sjukvård i områden som kontrolleras av upprorsgrupper finns olika, i viss mån, motstridiga uppgifter. Det finns uppgifter om att talibanerna avsiktligt har stängt sjukvårdsinrättningar i syfte att förhandla till sig vård för skadade kombattanter och i syfte att utöva kontroll över bemanningen på inrättningarna.⁵³¹ I en rapport, som specifikt studerat bland annat tillgången på sjukvård i talibankontrollerade områden, beskrivs dock att talibanerna generellt inte lägger sig i sjukvårdsinrättningarnas arbete utan att tillgången till sjukvård snarare störs av afghanska säkerhetsstyrkor och korruption från statliga instanser. Av samma rapport framgår emellertid att talibanerna utövar betydande inflytande över sjukvårdsinfrastrukturen i de områden där de har inflytande. Ofta initierar talibanerna förhandlingar med myndigheter och civilsamhällesorganisationer som är verksamma i området och har inflytande över bland annat personaltillsättning. Talibanerna upprätthåller också strikt könssegregering på klinikerna om detta inte redan finns på plats, vilket innebär att det inte tolereras att kvinnliga patienter behandlas av manlig personal; detta kan påverka tillgången till vård för kvinnor negativt.⁵³² Enligt Lifos bör det i sammanhanget också belysas att områden som kontrolleras av talibanerna eller andra upprorsgrupper och områden där dessa grupper utövar stort inflytande främst är belägna i rurala miljöer där sjukvårdsinfrastrukturen generellt sett är mindre utbyggd än i de större städerna.

Undersökningar har gjorts avseende internflyktingars och återvändares tillgång till sjukvård. Enligt en undersökning saknade 24 procent av internflyktingarna tillgång till sjukvård.⁵³³ Enligt en annan undersökning där åtskillnad gjordes utifrån status som återvändare eller internflykting och när man återvänt varierade andelen som saknade tillgång till sjukvård mellan 31 procent och 42 procent. Generellt hade internflyktingar och återvändare i städer bättre tillgång än de som bodde i landsbygdsområden. Generellt hade också personer som var bosatta i områden under inflytande av upprorsgrupper och kvinnor sämre tillgång till sjukvård än populationen i stort. Enligt samma studie uppgav respondenterna att de största hindren för tillgång till sjukvård var kostnaderna och låg kvalitet. Vidare förekom

⁵²⁸ WHO, *Attacks on health care on the rise in Afghanistan*, 2017-08-19, <http://www.emro.who.int/afg/afghanistan-news/attacks-on-healthcare-on-the-rise-in-afghanistan.html>.

⁵²⁹ Internationell organisation D i Kabul, 2018-09-19.

⁵³⁰ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁵³¹ The New York Times, *Afghan Province, Squeezed by Taliban, Loses Access to Medical Care*, 2017-09-23, <https://www.nytimes.com/2017/09/23/world/asia/afghanistan-taliban-uruzgan-hospitals.html>; UNOCHA, 2017-12-01, s. 19.

⁵³² ODI, juni 2018, s. 16f.

⁵³³ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 35.

geografisk variation. Kabul utgjorde den provins med femte sämst tillgång till sjukvård för återvändare.⁵³⁴ Enligt ytterligare en undersökning av internflyktingar och återvändares tillgång till sjukvård var det dock 66 procent av hushållen som rapporterade att männen i hushållet inte hade tillgång till sjukvård på tillflyktsorten och 69 procent som rapporterade att kvinnor i hushållet inte hade tillgång.⁵³⁵ Det är för Lifos inte uppenbart varför de olika undersökningarna skiljer sig så mycket på denna punkt. Den troligaste förklaringen är skillnader i urval av respondenter men resultatet från undersökningarna skiljer sig i lägre grad gällande övriga aspekter av den humanitära situationen. Skillnaderna får, enligt Lifos mening, ses som illustrativa för de svårigheter som finns med att kartlägga internflyktingars och återvändares levnadsförhållanden.

10.8. Utbildning

Sedan talibanregimens fall 2001 har antalet och andelen barn som går i skolan ökat betydligt och utbildning har beskrivits som ett område där Afghanistan gjort mest framsteg efter regimskiftet.⁵³⁶ Trots detta uppskattas cirka en tredjedel av landets barn i skolåldern inte gå i skolan alls.⁵³⁷ Av barnen som inte går i skola är cirka 75 procent flickor.⁵³⁸ Cirka två tredjedelar av flickorna i skolåldern går inte i skolan.⁵³⁹ Enligt analyser som gjorts pekas inte avsaknad av skolor ut som den huvudsakliga förklaringen till att barn inte går i skolan.⁵⁴⁰ Enligt en studie från NRC uppges barnarbete vara den enskilt vanligaste anledningen till att barn inte går i skolan. Andra orsaker är säkerhetsläget, negativa attityder till utbildning av flickor och kvinnor, samt överbelagda skolor. Fem procent av de tillfrågade i undersökningen uppgav avstånd till närmsta skola som en anledning.⁵⁴¹ Endast cirka 50 procent av barn som arbetar går i skolan.⁵⁴² Generellt har urbana områden bättre utbildningsinfrastruktur än rurala områden och UNICEF uppskattar att andelen barn som går i skolan är avsevärt högre i städerna jämfört med landsbygden.⁵⁴³

⁵³⁴ UNHCR, maj 2018, s. 18.

⁵³⁵ REACH, maj 2018, s. 28.

⁵³⁶ HRW, "Education on the Front Lines": Military Use of Schools in Afghanistan's Baghlan Province, augusti 2016, s. 2f,

https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/afghanistan0816_web.pdf.

⁵³⁷ NRC, Education in Emergencies: Children in Distress, 2018-09-27, s. 14,

https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/education-in-emergencies-children-in-distress/nrc-education_in_emergencies-report-full-screen.pdf.

⁵³⁸ UNOCHA, december 2017, s. 20.

⁵³⁹ NRC, 2018-09-27, s. 15.

⁵⁴⁰ NRC, 2018-09-27, HRW, "I Won't Be A Doctor, and One Day You'll Be Sick": Girls' Access to Education in Afghanistan, oktober 2017,

https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/afghanistan1017_web.pdf.

⁵⁴¹ NRC, 2018-09-27, s. 20.

⁵⁴² HRW, oktober 2017, s. 13.

⁵⁴³ GoIRA, Ministry of Education/UNICEF/Samuel Hall, All in School and Learning: Global Initiative on Out-Of-School Children – Afghanistan Country Study, april 2018, s. 2f,

<https://www.unicef.org/afghanistan/sites/unicef.org.afghanistan/files/2018-05/afg-report-oocs2018.pdf>; Internationell organisation D i Kabul, 2018-09-19.

Förutsättningarna att bedriva utbildning i befintliga skolor är dock begränsade av bland annat avsaknad av skolbyggnad eller i övrigt undermåliga faciliteter. Cirka 41 procent av landets skolor saknar skolbyggnad och undervisning äger rum utomhus eller i tält. Dessa skolor tvingas ofta stänga delar av sommaren och vintern på grund av väderförhållanden.⁵⁴⁴ Andra problem är överbeläggning och låg lärartäthet. Undervisning i skift till följd av överbeläggning och könssegregering förekommer.⁵⁴⁵ Överbeläggning är framförallt ett problem på platser där det skett stor inflyttning.⁵⁴⁶

Ett problem i de områden som är mest konfliktdrabbade är att skolor ockuperas av parter i konflikten eller av andra skäl tvingas stängas som en följd av konflikten. I mindre byar är inte sällan byns skola den enda byggnaden i betong och har därför ett taktiskt värde för stridande parter. Både afghanska säkerhetsstyrkor och talibanrörelsen har ockuperat skolor.⁵⁴⁷ I sin årliga rapport om skydd av civilpersoner i konflikten 2016 dokumenterade UNAMA 36 fall av ockupation av skolor. I merparten av fallen var det afghanska säkerhetsstyrkor som hade ockuperat skolan. Skolockupation ägde rum i bland annat Helmand, Kunduz, Logar, Wardak, Takhar, Farah, Badakhshan, Ghor, Jawzjan och Paktya.⁵⁴⁸ Skolor som i praktiken är stängda är ibland registrerade som öppna till följd av korrupktion, detta uppges vara särskilt vanligt i de mest konfliktdrabbade områdena där civilsamhällesorganisationer har begränsat eller inget tillträde. I rapporten från NRC återges uppgifter från en anställd vid UNICEF som uppges att det är sannolikt att det finns hela distrikt som helt saknar öppna skolor.⁵⁴⁹

Enligt en undersökning från UNHCR skiljer sig inte andelen internflyktingar och återvändare som går i skolan väsentligen från befolkningen i skolåldern i stort. Enligt undersökningen går dock återvändare i lägre grad i skolan jämfört med internflyktingar. Flickor i båda dessa grupper går emellertid i skolan i avsevärt lägre grad än pojkar i samma grupper.⁵⁵⁰ Enligt en källa som konsulterats angående tillgång till utbildning för internflyktingar i Kabul har tillgången till utbildning generellt blivit bättre i staden men merparten av internflyktingarna i skolåldern går inte i skolan, främst på grund av att barnen istället arbetar för att bidra till familjens försörjning.⁵⁵¹ En stor majoritet av internflyktingarna och återvändarna har tazkira men enligt undersökningar som gjorts kan det vara svårt för dessa personer att tillgå utbildning i de fall tazkira saknas.⁵⁵²

⁵⁴⁴ HRW, oktober 2017, s. 84.

⁵⁴⁵ HRW, oktober 2017, s. 21.

⁵⁴⁶ NRC, 2018-09-27, s. 14.

⁵⁴⁷ HRW, augusti 2016, s. 1f.

⁵⁴⁸ UNAMA, februari 2017, s. 23.

⁵⁴⁹ NRC, 2018-09-27, s. 22.

⁵⁵⁰ UNHCR, maj 2018, s. 16f.

⁵⁵¹ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24.

⁵⁵² UNHCR, maj 2018, s. 16f; Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 39.

10.9. Bistånd till internflyktingar och återvändare

Enligt Samuel Hall finns två huvudsakliga sätt att förmedla bistånd till internflyktingar i Afghanistan. Det vanligaste är genom Afghanistans myndighet för flyktingar och återvändande (DoRR). Internflyktingar uppsöker DoRR och ansöker om bistånd som sedan förmedlas av bland annat FN-organisationer. Biståndsorganisationer kan dock unilateralt förmedla nödbistånd till internflyktingar vid större händelser där människor försätts i en internflyktssituation.⁵⁵³ Bistånd till internflyktingar är huvudsakligen avgränsat till nya internflyktingar och tidsbegränsat, vilket innebär att personer i långvariga internflyktssituationer har begränsat stöd eller helt saknar stöd.⁵⁵⁴

Det officiella systemet för bistånd till internflyktingar är i stort sett otillgängligt i de områden som är hårdast drabbade av konflikten och/eller som kontrolleras av upprorsgrupper.⁵⁵⁵ Bristande information om systemet, byråkrati och praktiska svårigheter att nå ett DoRR-kontor uppges vara andra hinder för att få bistånd.⁵⁵⁶

Enligt IDMC har biståndsorganisationer av säkerhetsskäl minskat sin närvaro i otillgängliga områden och allt mer koncentrerat sin verksamhet till regionala centrum.⁵⁵⁷ Hösten 2017 beslutade internationella röda korskommittén sig för att minska sin närvaro i Afghanistan efter attacker mot organisationen och dess medarbetare. Bland annat stängde man sina kontor i Maimana och Kunduz.⁵⁵⁸

11. Lifos avslutande kommentar och analys

Den generella säkerhetstrenden i Afghanistan är en trend av fortsatt successiv försämring, enligt Lifos bedömning. USA:s nya Sydasiestrategi har inneburit en upptrappning av det militära engagemanget i landet, med bland annat tusentals fler amerikanska soldater på afghansk mark och en väsentligt intensifierad flygoffensiv i syfte att slå ut upprorsgrupperna och i förlängningen pressa talibanrörelsen till förhandlingsbordet, då man inser att det inte finns någon slutgiltig militär lösning av konflikten.

De afghanska regeringsstyrkorna, som länge befunnit sig på defensiven mot en alltmer offensiv talibanrörelse, har som målsättning att vid utgången av 2019 ha kontroll eller inflytande över territorium som omfattar cirka 80 procent av landets befolkning. Regeringssidan har dock inte visat någon

⁵⁵³ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 22.

⁵⁵⁴ Internationell organisation C i Kabul, 2018-09-24; UN Human Rights Council, 2017-04-12, s. 9.

⁵⁵⁵ UNOCHA, december 2017, s. 8; Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 10f.

⁵⁵⁶ Samuel Hall/NRC/IMDC, januari 2018, s. 21ff.

⁵⁵⁷ IDMC, *Afghanistan: Country information*, [odaterad].

⁵⁵⁸ ICRC (International Committee of the Red Cross), *Afghanistan: ICRC reduces its presence in the country*, 2017-10-09, <https://www.icrc.org/en/document/afghanistan-icrc-reduces-its-presence-country>.

framgång under 2018 när det gäller återtagande av områden från talibanrörelsen. I juli 2018 hade regeringen kontroll/inflytande över cirka 65 procent av befolkningen, och ingen egentlig förändring hade därmed skett under årets första sju månader.

Den upptrappade militära kampanjen på regeringssidan med rekordmånga flygattacker, riktade angrepp mot talibanledare på olika nivåer samt olika sökoperationer har dock påverkat talibanrörelsens militära operationer. I kontrast till de två föregående åren företog talibanrörelsen under 2017 års våroffensiv inte motsvarande storskaliga attacker mot provinshuvudstäder utan flyttade i stället fokus till koordinerade angrepp mot polis- och arméposter runt om i landet. Man använde sig under dessa operationer av ett begränsat antal krigare i syfte att skydda sina personella resurser samtidigt som man ändå tillfogade regeringssidan stor skada.

Upprorssidans förändrade krigsföring ska dock inte tolkas som ett svaghetstecken, enligt Lifos bedömning. Den ska snarare betraktas som en anpassning till rådande förhållanden. De storskaliga upprorsattackerna mot provinshuvudstäderna i Farah och Ghazni under 2018 visar på en fortsatt hög kapacitet att kunna mobilisera ett stort antal krigare för genomförande av storskaliga attacker i urbana centra även om detta kommer till en hög kostnad av egna förluster. Dessa attacker är sannolikt främst ägnade att markera styrka och relevans, urholka regeringens legitimitet, samt att få allt fler afghaner att tappa tilltron till rådande styre och den inhemska regering som av talibanrörelsen anses vara en marionettregering styrd av USA.

Det har under 2018 inte skett några drastiska förändringar av läget i landet som helhet, men konfliktvåldet parterna emellan har intensifierats och Uppsala Conflict Data Program (UCDP) har registrerat väsentligt fler konfliktrelaterade dödsoffer (*civila* samt *kombattanter*) under de första åtta månaderna 2018, än under motsvarande period 2017. UNAMA, som enbart registrerar *civila* offer (dödade och skadade) för konflikten har dock under 2018, per den 30 september, dokumenterat marginellt färre offer totalt sett jämfört med 2017.⁵⁵⁹ Även antalet nya konfliktorsakade internflyktingar har minskat liksom antalet säkerhetsincidenter vid jämförelse mellan 2017 och 2018. Minskningen avseende dessa tre konfliktindikatorer kan dock, enligt Lifos bedömning, inte finna sin förklaring i förbättrade förhållanden för civilpersoner även om vissa åtgärder gjorts av konfliktparterna för att undvika att åsamka civil skada. UNAMA har exempelvis under året mottagit rapporter om att konfliktparterna varnat civilbefolkningen inför stundande markstrider i vissa befolkade områden och ANSF har också i större utsträckning än tidigare undvikit användning av tyngre vapen i sådana områden.

Andra trender under 2018, såsom upprorsgruppernas ökade användning av självmordsdåd och andra IED:er, upprorsgruppernas riktade attacker mot

⁵⁵⁹ Antalet civila dödsoffer har dock stigit något medan antalet skadade sjunkit något.

civila samt regeringssidans intensifierade flygoperationer, talar dock för att stridernas karaktär under 2018 inte har minskat riskerna för civil skada.

Ökade risker för civilpersoner att drabbas av riktat våld är istället en trend, och vid sidan av de civila profiler⁵⁶⁰ som av upprorsmän betraktas som en del av regeringssidan och därmed legitima militära mål (exempelvis olika myndighetsföreträdare) har landets shiamuslimska minoritet i allt större utsträckning blivit föremål för riktade attacker med sekteristiska motiv. Denna våldstrend visar på en uppgång och det har redan under årets första nio månader skördats fler offer till följd av sekteristiskt våld än under hela 2017. Framförallt har shiamuslimer i Kabuls västra stadsdelar drabbats av detta riktade våld, men sekteristiska attacker mot shiamuslimer har även skett i exempelvis Herat.

Säkerhetssituationen i Kabul stad har under första halvåret 2018 kännetecknats av ökat våld och med allt mer frekventa självmordsdåd. Även om incidentnivån i Kabul är förhållandevis låg, kan varje enskild attack potentiellt skörda ett stort antal offer. Efter årets första sju månader hade nästan lika många självmordsdåd skett i Kabul provins som under hela 2017. Även om Kabul ligger under stabil regeringskontroll har de frekventa attackerna en stark påverkan på människors upplevda säkerhet i huvudstaden, och många Kabulbor begränsar sin rörelse i staden till endast nödvändiga resor, och undviker att resa på tidpunkter då många militärkonvojer och andra myndighetsmål är i rörelse runt om i staden.

När det gäller situationen i olika provinser noterar Lifos en markant försämring av säkerhetsläget i provinserna Nangarhar (öst) och Ghazni (sydöst). Även provinsen Faryab i norr är mycket omstridd och våldsdrabbad, och hör (jämfört med Nangarhar, Kabul, Helmand och Ghazni) till de provinser där flest civila offer skördats under 2018. Det finns vidare en stor osäkerhet kring den framtida utvecklingen i Kandahar sedan talibanrörelsen genom en "insiderattack" mördat provinsens inflytelserike polischef Abdul Raziq. Han har tillskrivits stor del i att myndigheterna har en förhållandevis stark ställning i provinsen. Det är för tidigt att säga om vad Raziqs bortgång kan komma att innebära, men i ett värsta scenario kan det verka destabiliserande på hela den södra regionen om hans efterträdare inte lyckas behålla enigheten inom de afghanska säkerhetsstyrkorna i provinsen.

Trots den negativa säkerhetsutvecklingen under 2018 har sannolikheten för ett mer positivt framtidsscenario på lite längre sikt ökat något under året, enligt Lifos bedömning. Det finns en utbredd krigströtthet hos den afghanska nationen och en insikt hos parterna om att det inte finns någon militär lösning av konflikten. En spontan gräsrotsrörelse för fred har under året genomfört en uppmärksammad fredsmarsch genom landet och konfliktparterna har i år uppvisat en större vilja att närma sig varandra än

⁵⁶⁰ Lifos utgår här från UNAMA:s definition av civilperson, vilken bland annat omfattar civila regeringsanställda till skillnad från UCDP som definierar exempelvis parlamentariker med flera som "konfliktpart" på regeringssidan och inte som civilperson.

under föregående år. Vissa tidigare låsta positioner har lättats, vilket bland annat har lett till att USA gått med på att föra direkta samtal med talibanrörelsen, något som rörelsen länge krävt men som USA motsatt sig då man ansett att samtalen ska ske mellan de två huvudparterna: talibanrörelsen och den afghanska regeringen. Att man under året också lyckades få till stånd en vapenvila, om än kortvarig, mellan huvudparterna utgjorde en unik utveckling. Denna vapenvila var den första i sitt slag under de 17 år som gått sedan talibanregimen föll, och att den respekterades så väl som den gjorde indikerade att båda konfliktparter har betydande kontroll över sina respektive styrkor, något man tidigare misstrott och sett som ett hinder mot att ingångna överenskommelser med motparten kommer att respekteras.

Trots denna ljuspunkt finns det en stark misstro parterna emellan, och många potentiella hinder på vägen fram mot en eventuell förhandlingslösning och fredsöverenskommelse. ISKP är exempelvis en aktör som inte har något intresse av en fredsprocess, och gruppen tog också på sig ansvaret för en attack som genomfördes mot både regeringssidan och talibanrörelsen under den pågående vapenvilan. ISKP kommer därmed sannolikt att agera för att störa en eventuell fredsprocess, och även utnyttja den till att försöka värva fler hårdföra upprorsmän, som motsätter sig en förhandlingslösning, till de egna leden. Externa aktörers⁵⁶¹ inflytande och intressen i Afghanistan är också en viktig faktor som komplicerar situationen och försvårar en lösning av konflikten. Att försöka få till stånd en förhandlingslösning mellan de interna konfliktparterna utan inflytelserika externa aktörers medverkan i någon utsträckning torde, enligt Lifos bedömning, inte bli särskilt framgångsrikt.

Även om utvecklingen under 2018 har ökat sannolikheten något för ett mer positivt scenario på längre sikt är det Lifos bedömning på kort sikt att våldsnivåerna i Afghanistan kommer att eskalera. Detta har sin grund i bland annat regeringssidans målsättning att trycka tillbaka upprorssidan och återta kontrollen över territorium medan upprorssidan sannolikt samlar kraft för att i största möjliga mån störa det kommande viktiga presidentvalet som är planerat till april 2019. Nästa år kommer därmed, enligt Lifos bedömning, sannolikt fortsatt att präglas av en hög aktivitet på upprorssidan men också av en alltmer offensiv regeringssida som via intensiva flyg- och markoffensiver kommer försöka återerövra territorium som förlorats till talibanrörelsen under upprorsåren.

Det finns också en risk för ett än mer negativt scenario om ISKP:s sekteristiska våld skulle sprida sig med uppblossat våld mellan olika folkgrupper som följd. Detta har ännu inte skett trots dryga två år av sekteristiskt våld. Dock har allt starkare röster höjts med krav på att hazarbefolkningen i Kabul ska "ta säkerheten i egna händer" då man tappat förtroende för regeringens förmåga att få stopp på de sekteristiska

⁵⁶¹ Utöver USA och Pakistan har även länder så som Ryssland, Iran, Kina och Indien starka intressen i Afghanistan.

attackerna i huvudstaden. Nyligen uppblussat våld och talibanrörelsens attacker mot de tidigare lugna hazardistrikten Jaghori och Malistan i provinsen Ghazni samt mot hazarbyar i den angränsande provinsen Uruzgan riskerar att ytterligare driva på denna utveckling.⁵⁶² Hazarbefolkningen har till stor del hittills stöttat centralregeringen, men risk finns för en utveckling där denna minoritet anser sig nödgade att själva ta till vapen för sin egen säkerhet. Det finns också en risk för att allt fler afghaner som stridit i Syrien⁵⁶³ återvänder till hemlandet och för med sig ett sekteristiskt tankegods, vilket även detta skulle kunna inverka negativt på utvecklingen. Vidare skulle ett starkt ifrågasatt presidentvalsresultat nästa vår kunna medföra en regeringskollaps och kasta in landet i ett politiskt kaos där befolkningen helt skulle falla tillbaka på sina beskyddarnätverk, ofta utifrån etniska skiljelinjer, med möjligt etniskt våld som följd.

Det stundande presidentvalet i april 2019 utgör, enligt Lifos bedömning, en kommande viktig händelse som potentiellt sett kan få stor betydelse för den fortsatta utvecklingen i landet. Det är därmed svårt att idag sia om vilka riktningar konflikten kan ta under andra hälften av 2019. Klart är dock att även om presidentvalet inte leder till något politiskt sammanbrott kvarstår enorma utmaningar för Afghanistan vid sidan av det pågående konfliktvåldet. Dessa utmaningar rör den svaga afghanska staten och dess starkt begränsade förmåga att möta de behov som finns hos befolkningen. Den humanitära situationen är svår med över en miljon internflyktingar och över tre miljoner människor som bedöms vara i behov av livsnödvändigt bistånd. Den ekonomiska och humanitära situationen är också i risk att ytterligare förvärras bland annat på grund av utvecklingen i Iran. De nyligen återinförda amerikanska sanktionerna har slagit hårt mot de många

⁵⁶² Talibanrörelsen har sedan slutet av oktober 2018 attackerat hazarområden i Uruzgan och västra Ghazni, vilket uppskattas ha medfört hundratals dödade och tusentals nya konfliktinducerade internflyktingar. Utvecklingen innebär ett brott mot vad som av många anses vara en mångårig oskriven överenskommelse mellan talibanrörelsen och hazarbyarna att inte lägga sig i varandras affärer. Direkta angrepp mot hazarområden som tidigare huvudsakligen lämnats ifred av talibanrörelsen under de 17 upprovsåren riskerar att än mer aktualisera historiska trauman hos hazarminoriteten. Talibanrörelsen domineras, trots sin utvidgade medlemsbas, alltjämt av pashtuner och det finns en historik av förföljelse av hazarer före 2001 från rörelsens sida. Det finns också en lång historik av förföljelse av hazarminoriteten från pashtunska härskare i landet. Även om de aktuella angreppen i sig inte är etniskt eller sekteristiskt motiverade utan snarare en del i talibanrörelsens strategi att lägga under sig områden för att säkra transportvägar för sina militära kampanjer i exempelvis norr, så innebär dessa historiska trauman, enligt Lifos bedömning, att det finns en risk att angreppen triggat en etnisk våldsspiral mellan hazarer och pashtuner. Det uppblussade våldet i hazarområdena har vidare utlöst demonstrationer i Kabul där hazarer demonstrerat mot vad de anser vara regeringens oförmåga att beskydda hazarbefolkningen i Ghazni. En sådan demonstration i Kabul blev den 12 november utsatt för ett självmordsdåd med ett antal dödade och skadade som följd.

⁵⁶³ Det finns ett relativt stort antal shiamuslimska afghaner som under Syrienkriget stridit för Assadregimen, merparten av dem rekryterade i Iran (se Lifos, *Lifosrapport: Irans rekrytering av afghaner till kriget i Syrien (version 1.1)*, 2018-05-23, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41334>). Det finns en risk för att en del av dem radikaliserats, om inte före så under kriget i Syrien, vilket skulle kunna innebära att de så småningom återvänder till hemlandet för att höja vapen mot ISKP eller andra aktörer som ses som fiender till shiamuslimer.

afghanska arbetskraftsmigranter som länge haft Iran som en alternativ arbetsmarknad. Deras uteblivna möjligheter i Iran innebär att många av dem istället måste återvända hem och där konkurrera om otillräckliga arbetstillfällen samtidigt som viktiga remitteringar från Iran uteblir. Denna situation kan också förväntas driva på migration mot Europa då afghaner inte längre ser några möjligheter till försörjning vare sig i Afghanistan eller Iran.

Källförteckning

Elektroniska källor

(hämtat 2018-11-26, om inget annat anges)

AAN (Afghanistan Analysts Network), *The Afghanistan Election Conundrum (12): Good news and bad news about district numbers*, 2018-08-16, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-afghanistan-election-conundrum-12-good-news-and-bad-news-about-district-numbers/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Afghanistan Election Conundrum (19): A young 'wave of change' for the Wolesi Jirga?*, 2018-10-18, <https://www.afghanistan-analysts.org/a-young-wave-wolesi-jirga-candidates-between-hopes-for-change-and-family-ties/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *The Assault in Sayad: Did Taleban and Daesh really collaborate?*, 2017-08-09, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-assault-in-sayad-did-taleban-and-daesh-really-collaborate/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Battle for Faryab: Fighting intensifies on one of Afghanistan's major frontlines*, 2018-03-12, <https://www.afghanistan-analysts.org/battle-for-faryab-fighting-intensifies-on-one-of-afghanistans-major-frontlines/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Before Ashura: Extra security measures in place for second year running*, 2018-09-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/before-ashura-extra-security-measures-in-place-for-second-year-running/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Blue Gold: The quest for household water in Kabul city*, 2018-08-30, <https://www.afghanistan-analysts.org/blue-gold-the-quest-for-household-water-in-kabul-city/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *The Eid Ceasefire: Allowing Afghans to imagine their country at peace*, 2018-06-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-eid-ceasefire-allowing-afghans-to-imagine-their-country-at-peace/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Election Day One: A rural-urban divide emerging*, 2018-10-20, <https://www.afghanistan-analysts.org/election-day-one-a-rural-urban-divide-emerging/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Election Day One (Evening Update): Voter determination and technical shambles*, 2018-10-21 (B), <https://www.afghanistan-analysts.org/election-day-one-evening-update-voter-determination-and-technical-shambles/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Hitting Gardez: A vicious attack on Paktia's Shias*, 2018-08-18, <https://www.afghanistan-analysts.org/hitting-gardez-a-vicious-attack-on-paktias-shias/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *How to End the Afghan War? A new publication on peace reviewed*, 2018-06-02, <https://www.afghanistan-analysts.org/how-to-end-the-afghan-war-a-review-of-a-new-publication-on-peace/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *The Killing of Razeq: Removing the Taliban's strongest foe in Kandahar, an indirect hit at elections*, 2018-10-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/the-killing-of-razeq-removing-the-talibans-strongest-foe-in-kandahar-an-indirect-hit-at-elections/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *More violent, more widespread: Trends in Afghan security in 2017*, 2018-01-29, <https://www.afghanistan-analysts.org/more-violent-more-widespread-trends-in-afghan-security-in-2017/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Qari Hekmat's Island Overrun: Taliban defeat 'ISKP' in Jawzjan*, 2018-08-04, <https://www.afghanistan-analysts.org/qari-hekmats-island-overrun-taliban-defeat-iskp-in-jawzjan/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Thematic Dossier (XX): Electoral reform and the preparations for the 2018 elections*, 2018-08-10, <https://www.afghanistan-analysts.org/publication/aan-thematic-dossier/thematic-dossier-xx-electoral-reform-and-the-preparations-for-the-2018-elections/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Toward Fragmentation? Mapping the post-Omar Taliban*, 2015-11-24, <https://www.afghanistan-analysts.org/toward-fragmentation-mapping-the-post-omar-taliban/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *Voluntary and Forced Returns to Afghanistan in 2016/17: Trends, statistics and experiences*, 2017-05-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/voluntary-and-forced-returns-to-afghanistan-in-201617-trends-statistics-and-experiences/>

AAN (Afghanistan Analysts Network), *With an Active Cell in Kabul, ISKP Tries to Bring Secarianism to the Afghan War*, 2016-10-19, <https://www.afghanistan-analysts.org/with-an-active-cell-in-kabul-iskp-tries-to-bring-sectarianism-to-the-afghan-war/>

AAN (Afghanistan Analysts Network)/Friedrich Ebert Stiftung, *"We Knew That They Had No Future in Kabul": Why and How Afghan Families Decide to Leave*, april 2016, <https://www.afghanistan-analysts.org/wp-content/uploads/2016/04/20160427FES-Migration-IVs-paper-Engl.pdf>

ACAPS (Assessment Capacities Project), *Afghanistan: Crisis Analysis - Politics and Security*, uppdaterad 2018-11-05,
<https://www.acaps.org/country/afghanistan/crisis-analysis>

ACAPS (Assessment Capacities Project), *Afghanistan: Anticipation for displacement*, 2018-09-18,
https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/20180918_acaps_start_anticipatory_briefing_note_displacement_in_afghanistan.pdf

ACLED (The Armed Conflict Location & Event Data Project), *Methodology*, <https://www.acleddata.com/resources/methodology/>

Al Jazeera, *Afghanistan: Policemen killed in deadly Taliban attacks in Ghazni*, 2018-05-22, <https://www.aljazeera.com/news/2018/05/afghanistan-policemen-killed-deadly-taliban-attacks-ghazni-180522085446606.html>

Al Jazeera, *Afghanistan: Blast in Kabul's Shia area kills at least seven*, 2018-03-09, <https://www.aljazeera.com/news/2018/03/afghanistan-blast-kabul-shia-area-kills-180309075046373.html>

Al Jazeera, *Obama to slow pace of Afghanistan troop withdrawal*, 2016-07-06, <https://www.aljazeera.com/news/2016/07/obama-leave-8400-troops-afghanistan-160706144621883.html>

Asylos, *Afghanistan: Situation of young male "Westernised" returnees to Kabul*, augusti 2017, https://asylos.eu/wp-content/uploads/2017/12/AFG2017-05-Afghanistan_Situation-of-young-male-Westernised-returnees-to-Kabul-December-2017.pdf

BBC Monitoring, *Analysis: Mapping the rise and stall of Islamic State in Afghanistan*, 2018-10-17, tillgänglig via: <https://monitoring.bbc.co.uk> (betaltjänst)

BBC Monitoring, *Afghan poll body says over 3 million people voted on 20 October*, 2018-10-21, tillgänglig via: <https://monitoring.bbc.co.uk> (betaltjänst)

BBC Monitoring, *Analysis: Key regional, global players in Afghanistan*, 2018-08-07, tillgänglig via: <https://monitoring.bbc.co.uk> (betaltjänst)

BBC News, *Afghanistan's march for peace from Lashkar Gah to Kabul*, 2018-06-16, <https://www.bbc.com/news/world-asia-44502443>

BBC News, *Afghanistan police 'stop Kabul truck bomber'*, 2017-10-15, <https://www.bbc.com/news/world-asia-41626854>

BBC News, *Afghan suicide mosque attacks kill scores of worshippers*, 2017-10-21, <https://www.bbc.com/news/world-asia-41699320>

- BBC, News, *Afghanistan blast: Sikhs among 19 dead in Jalalabad suicide attack*, 2018-07-01, <https://www.bbc.com/news/world-asia-44677823>
- BBC News, *Afghanistan suicide bomb attack: Dozens killed in Kabul*, 2018-12-28, <https://www.bbc.com/news/world-asia-42500769>
- BBC News, *Afghanistan election: What's at stake in the parliament vote?*, 2018-10-19, <https://www.bbc.com/news/world-asia-45836521>
- BBC News, *IS in Afghanistan: How successful has the group been?*, 2017-02-25, <https://www.bbc.com/news/world-asia-39031000>
- BBC News, *Taliban threaten 70% of Afghanistan, BBC finds*, 2018-01-31, <https://www.bbc.com/news/world-asia-42863116>
- BBC News, *Why Taliban special forces are fighting Islamic State*, 2015-12-18, <https://www.bbc.com/news/world-asia-35123748>
- Bihzan, Nematullah, *Building legitimacy and state capacity in protracted fragility: The case of Afghanistan*, april 2018, <https://www.theigc.org/wp-content/uploads/2018/04/afghanistan-report-v3.pdf>
- Bureau of Investigative Journalism (The), *Nangarhar: Descent into Chaos*, 2018-07-30, <https://www.thebureauinvestigates.com/stories/2018-07-30/nangarhar-afghanistan-chaos>
- Circle of Blue, *In Kabul, Residents Chase Receding Groundwater*, 2018-05-16, <https://www.circleofblue.org/2018/asia/in-kabul-residents-chase-receding-groundwater/>
- CSIS (Center for Strategic & International Studies), *The State of the Afghan War*, 2018-01-31, <https://www.csis.org/analysis/state-afghan-war>
- CRS (Congressional Research Service), *Afghanistan: Background and U.S. Policy In Brief*, uppdaterad 2018-11-01, <https://fas.org/sgp/crs/row/R45122.pdf>
- CFR (Council on Foreign Relations), *The Taliban*, 2015-01-21, https://www.cfr.org/interactives/taliban?cid=marketing_use-taliban_infoguide-012115#!/taliban?cid=marketing_use-taliban_infoguide-012115
- Diplomat (The), *Afghanistan: Technocrats vs. Warlords*, 2018-07-07, <https://thediplomat.com/2018/07/afghanistan-technocrats-vs-warlords/>
- Diplomat (The), *Taliban Ramp Up Violence Ahead of Afghan Election*, 2014-03-26, <https://thediplomat.com/2014/03/taliban-ramp-up-violence-ahead-of-afghan-election/>

EASO (European Asylum Support Office), *Country Guidance: Afghanistan - Guidance note and common analysis*, 2018-06-21, <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/easo-country-guidance-afghanistan-2018.pdf>

EASO (European Asylum Support Office), *Country of Origin Information Report: Afghanistan Security Situation - Update*, maj 2018, <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/afghanistan-security-situation-2018.pdf>

EASO (European Asylum Support Office), *Country of Origin Information Report: Afghanistan Security Situation*, november 2016, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_security_report.pdf

EASO (European Asylum Support Office), *Country of Origin Information Report: Afghanistan Security Situation*, december 2017a, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO_Afghanistan_security_situation_2017.pdf

EASO (European Asylum Support Office), *Individuals targeted by armed actors in the conflict*, december 2017b, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_conflict.pdf

EASO (European Asylum Support Office), *Individual targeted under societal and legal norms*, december 2017c, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Afghanistan_targeting_society.pdf

Eurostat, *Third country nationals returned following an order to leave - annual data (rounded)*, 2018-08-21, <https://bit.ly/2CZVm0d>

Farr, Grant, *Problems with the Reintegration of Afghan Refugees*, 2018-08-10, <https://www.e-ir.info/2018/08/10/problems-with-the-reintegration-of-afghan-refugees/>

FDD's Long War Journal, *Mapping Taliban Control in Afghanistan*, [odaterad], <https://www.longwarjournal.org/mapping-taliban-control-in-afghanistan>

FOI (Totalförsvarets Forskningsinstitut), *Kampen om "hearts and minds" i Afghanistan*, 2009-09-22, <https://www.foi.se/rapportsammanfattning?reportNo=FOI-R--2803--SE>

Foreign Policy, *The Taliban's fight for Hearts and Minds*, 2018-09-12, <https://foreignpolicy.com/2018/09/12/the-talibans-fight-for-hearts-and-minds-afghanistan/>

Gandhara/RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty), *Why Are The Taliban Attacking Hazaras In Afghanistan?*, 2018-11-16,
<https://gandhara.rferl.org/a/afghanistan-why-are-the-taliban-attacking-hazaras/29604830.html>

Guardian (The), *Taliban hails 'helpful' US talks as boost to Afghan peace process*, 2018-08-13,
<https://www.theguardian.com/world/2018/aug/13/taliban-hails-helpful-us-talks-as-boost-to-afghan-peace-process>

GoIRA (Government of the Islamic Republic of Afghanistan), *The State of Afghan Cities 2015: Volume 1*, 2015, http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2015/09/State-of-Afghan-Cities-2015-Volume_1.pdf

GoIRA (Government of the Islamic Republic of Afghanistan), Central Statistics Organization (CSO), *Estimated Settled Population by Civil Division, Urban, Rural and Sex 2017-2018*, 2017,
<http://cso.gov.af/en/page/demography-and-socile-statistics/demograph-statistics/3897111>

GoIRA (Government of the Islamic Republic of Afghanistan), Ministry of Refugees and Repatriation (MoRR), *Afghanistan: Return and Reintegration Response Plan (2018)*, 2018-01-27,
<http://www.refworld.org/pdfid/5b2a46f74.pdf>

GoIRA (Government of the Islamic Republic of Afghanistan), Ministry of Economy/The World Bank, *Afghanistan Poverty Status Update: Progress at Risk - An analysis based on the Afghanistan Living Conditions Survey 2013-14, 2011-12, and on the Risk and Vulnerability Assessment 2007-08*, 2017-05-08, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/114741-WP-v1-P159553-PUBLIC.pdf>

GoIRA (Government of the Islamic Republic of Afghanistan), Ministry of Education/UNICEF/Samuel Hall, *All in School and Learning: Global Initiative on Out-Of-School Children – Afghanistan Country Study*, april 2018,
<https://www.unicef.org/afghanistan/sites/unicef.org.afghanistan/files/2018-05/afg-report-oocs2018.pdf>

Global Health Learning Center, *Understanding the Difference Among MAM, SAM, and GAM and their Importance on a Population Basis*, [odaterad], <https://www.globalhealthlearning.org/sites/default/files/page-files/MAM%20SAM%20and%20GAM.pdf>

HRW (Human Rights Watch), *“Education on the Front Lines” Military Use of Schools in Afghanistan’s Baghlan Province*, augusti 2016,
https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/afghanistan0816_web.pdf

HRW (Human Rights Watch), *“I Won’t Be A Doctor, and One Day You’ll Be Sick”*. *Girls’ Access to Education in Afghanistan*, oktober 2017, https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/afghanistan1017_web.pdf

HRW (Human Rights Watch), *Pakistan Coercion, UN Complicity - The Mass Forced Return of Afghan Refugees*, 2017-02-13, https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/pakistan0217_web.pdf

ICG (International Crisis Group), *A Dangerous Escalation in Afghanistan*, 2018-01-31, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/dangerous-escalation-afghanistan>

ICG (International Crisis Group), *As New U.S. Envoy Appointed, Turbulent Afghanistan’s Hopes of Peace Persist*, 2018-09-05, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/new-us-envoy-appointed-turbulent-afghanistans-hopes-peace-persist>

ICG (International Crisis Group), *Crisis Watch – Afghanistan*, May 2018, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/may-2018#afghanistan>

ICG (International Crisis Group), *The Insurgency in Afghanistan’s Heartland*, 2011-06-27, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/insurgency-afghanistan-s-heartland>

ICG (International Crisis Group), *Building on Afghanistan’s Fleeting Ceasefire*, 2018-07-19, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/298-building-afghanistans-fleeting-ceasefire>

ICRC (International Committee of the Red Cross), *Afghanistan: ICRC reduces its presence in the country*, 2017-10-09, <https://www.icrc.org/en/document/afghanistan-icrc-reduces-its-presence-country>

IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre), *Global Internal Displacement Database*, <http://www.internal-displacement.org/database/displacement-data>

IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre), *Internal displacement in 2018: mid-year figures*, 2018-09-12, <http://www.internal-displacement.org/sites/default/files/publications/documents/201809-mid-year-figures.pdf>

IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre), *Afghanistan Global Report on Internal Displacement (GRID 2018) - Conflict displacement, Figures analysis*, maj 2018, <http://www.internal-displacement.org/sites/default/files/2018-05/GRID%202018%20-%20Figure%20Analysis%20-%20AFGHANISTAN.pdf>

IDMC (Internal displacement monitoring centre), *Afghanistan: Country information*, [odaterad], <http://www.internal-displacement.org/countries/afghanistan>

IDMC/Norwegian Refugee Council (NRC), *Global report on internal displacement: GRID 2018*, maj 2018, <http://www.internal-displacement.org/global-report/grid2018/downloads/2018-GRID.pdf>

Integrity Watch Afghanistan, *Addressing the drivers of insecurity and conflict in Afghanistan*, 2017-06-03, <https://iwaweb.org/addressing-the-drivers-of-insecurity-and-conflict-in-afghanistan/>

IOM (International Organization for Migration), *Return of undocumented Afghans: Weekly situation report 16-22 September 2018*, 2018-09-22, https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/iom_afghanistan-return_of_undocumented_afghans- situation report- 16 - 22 september 2018.pdf

IOM (International Organization for Migration), *Return of undocumented Afghans: Weekly situation report Aug 13-19 2017*, 2017-08-19, https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/iom_return_of_undocumented_afghans_weekly_situation_report_aug_13_-_19-ilovepdf-compressed.pdf

IMF (International Monetary Fund), *GDP per capita, current prices: Purchasing power parity; international dollars per capita*, [odaterad], <https://www.imf.org/external/datamapper/PPPPC@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOORLD/AFG>

IOM (International Organization for Migration), *DTM Afghanistan: Baseline Mobility Assessment - Summary results April-June 2018*, 2018-09-25, <http://displacement.iom.int/system/tdf/reports/Afghanistan-Baseline-Mobility-Assessment-Summary-Results-June-2018.pdf?file=1&type=node&id=4265>

IOM (International Organization for Migration), *Return of undocumented Afghans. Weekly situation report 09-15 September 2018*, 2018-09-15, https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/iom_afghanistan-return_of_undocumented_afghans- situation report- 09 - 15 september 2018.pdf

IOM/UNHCR, *Returns to Afghanistan in 2017: Joint IOM-UNHCR Summary Report*, 2018-02-28, https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/joint_returnee_report_iom_unhcr_final.pdf

Jamestown Foundation (The), *Islamic State Gains Ground in Afghanistan as Its Caliphate Crumbles Elsewhere*, 2018-01-26,

<https://jamestown.org/program/islamic-state-gains-ground-afghanistan-caliphate-crumbles-elsewhere/>

Landinfo, *Report Afghanistan: Taliban's Intelligence and the intimidation campaign - Report by Dr. Antonio Giustozzi for Landinfo*, 2017-08-23 (a), <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Taliban's-Intelligence-and-the-intimidation-campaign-23082017.pdf>

Landinfo, *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den nordøstlige regionen – oppdatering*, 2018-05-28, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/05/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-nordostlige-regionen-oppdatering-28052018.pdf>

Landinfo, *Report Afghanistan: Taliban's organization and structure - Report by Dr. Antonio Giustozzi for Landinfo*, 2017-08-23 (b), <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Taliban's-organization-and-structure-23082017.pdf>

Landinfo, *Respons Afghanistan: Sadat/sayyed*, 2015-09-04, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Sadat-sayyed-04092015.pdf>

Landinfo, *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sentrale regionen og i det sentrale høylandet – oppdatering*, 2018-09-05, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/09/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-sentrale-regionen-og-i-det-sentrale-hoylandet-05092018.pdf>

Landinfo, *Respons Afghanistan: sikkerhetssituasjonen i den sørlige regionen – oppdatering*, 2018-09-07, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/09/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-sorlige-regionen-oppdatering-07092018-final.pdf>

Landinfo, *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen – oppdatering*, 2018-04-24, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-sorostlige-regionen-oppdatering-24042018.pdf>

Landinfo, *Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den vestlige regionen – oppdatering*, 2018-08-27, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/08/Respons-Sikkerhetssituasjonen-i-den-vestlige-regionen-22082018.pdf>

Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Generell sikkerhet og veisikkerhet*, 2015-11-20, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Generell-sikkerhet-og-veisikkerhet-20112015.pdf>

Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i Kabul by*, 2017-09-29, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Sikkerhetssituasjonen-i-Kabul-by-29092017.pdf>

Landinfo, *Temanotat Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Helmand*, 2016-11-11, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Afghanistan-Sikkerhetssituasjonen-i-provinsen-Helmand-11112016.pdf>

Lifos, *Temarapport Afghanistan – Medborgarskap, folkbokföring och identitetshandlingar (version 1.1)*, 2018-01-24, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40804>

Lifos, *Lifosrapport: Inrikesflyg i Afghanistan (version 3.0)*, 2018-09-26, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=42038>

Lifos, *Lifosrapport Afghanistan – situationen i Ghazni*, 2018-08-17, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41870>

Lifos, *Lifosrapport: Irans rekrytering av afghaner till kriget i Syrien (version 1.1)*, 2018-05-23, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41334>

Mänsklig Säkerhet, *Säkerhetsläget i Afghanistan allt svårare*, 2018-07-05, <http://manskligsakerhet.se/2018/07/05/sakerhetslaget-i-afghanistan-allt-svarare/>

NATO (North Atlantic Treaty Organization), *ISAF's mission in Afghanistan (2001-2014)*, 2015-09-01, https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69366.htm

NATO (North Atlantic Treaty Organization), *ISAF Placemats Archive*, uppdaterad 2017-05-23, <https://www.nato.int/cps/en/natolive/107995.htm>

NATO (North Atlantic Treaty Organization), *Resolute Support Mission (RSM): Key Facts and Figures*, september 2018, https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2018_09/20180903_2018-09-RSM-Placemat.pdf

New York Times (The), *Afghan Ethnic Tensions Rise in Media and Politics*, 2014-02-18, <https://www.nytimes.com/2014/02/19/world/asia/afghan-ethnic-tensions-rise-in-media-and-politics.html>

New York Times (The), *Afghan Province, Squeezed by Taliban, Loses Access to Medical Care*, 2017-09-23, <https://www.nytimes.com/2017/09/23/world/asia/afghanistan-taliban-oruzgan-hospitals.html>

National (The), *Afghan troops split on Taliban peace talks amid spring offensive carnage*, 2018-05-19,

<https://www.thenational.ae/world/mena/afghan-troops-split-on-taliban-peace-talks-amid-spring-offensive-carnage-1.731915>

New York Review of Books (The), *Afghanistan: A New Sectarian War?*, 2011-12-12, <https://www.nybooks.com/daily/2011/12/12/afghanistan-new-sectarian-war/>

New York Times (The), *How the U.S. Government Misleads the Public on Afghanistan*, 2018-09-08,

<https://www.nytimes.com/interactive/2018/09/08/world/asia/us-misleads-on-afghanistan.html?mtrref=www.google.com>

New York Times (The), *'May God Kill Your Own Son': Bomb Rips Families Apart in Kabul*, 2018-03-21,

<https://www.nytimes.com/2018/03/21/world/asia/kabul-suicide-bombing.html>

New York Times (The), *Taliban Present Gentler Face but Wield Iron Fist in Afghan District*, 2015-08-14,

<https://www.nytimes.com/2015/08/15/world/asia/taliban-baghran-district-afghanistan.html>

New York Times (The), *Who Is Winning the War in Afghanistan?* 2018-08-18, <https://www.nytimes.com/2018/08/18/world/asia/afghanistan-war-reflections.html>

NPR (National Public Radio), *In Their Own Words: Why Armed Fighters Attack Aid Workers*, 2017-09-14,

<https://www.npr.org/sections/goatsandsoda/2017/09/14/550944946/in-their-own-words-why-armed-fighters-attack-aid-workers>

NPR (National Public Radio), *Obama Expands U.S. Military's Authority To Target Taliban In Afghanistan*, 2016-06-10,

<https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2016/06/10/481544618/obama-expands-u-s-militarys-authority-to-target-taliban-in-afghanistan>

NRC (Norwegian Refugee Council), *School staff beheaded, arson attack in Nangarhar*, 2018-07-02, <https://www.nrc.no/news/2018/july/school-staff-beheaded-arson-attack-in-nangarhar/>

NRC (Norwegian Refugee Council), *Education in Emergencies: Children in Distress*, 2018-09-27,

https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/education-in-emergencies-children-in-distress/nrc-education_in_emergencies-report-full-screen.pdf

NRC (Norwegian Refugee Council), *Millions of Afghans face risks of drought related displacement*, 2018-09-07,

<https://www.nrc.no/news/2018/september/millions-of-afghans-face-risks-of-drought-related-displacement/>

NYU-CIC (New York University - Centre on International Cooperation), *Taliban Views on a Future State*, juli 2016, https://cic.nyu.edu/sites/default/files/taliban_future_state_final.pdf

PRIO (Peace Research Institute Oslo), *Can Afghans Reintegrate after Assisted Return from Europe? Insights from the project "Possibilities and Realities of Return Migration"*, juli 2015, <https://www.prio.org/utility/DownloadFile.ashx?id=111&type=publicationfile>

ODI (Overseas Development Institute), *Life under the Taliban shadow government*, juni 2018, <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/12269.pdf>

Oxfam International, *Returning to Fragility. Exploring the link between conflict and returnees in Afghanistan*, 2018-01-31, <https://oxf.am/2AZ1geV>

Pajhwok, *NATO renews commitment to peace in Afghanistan*, 2018-02-24, <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/24/nato-renews-commitment-peace-afghanistan>

REACH, *Afghanistan Multi-Cluster Needs Assessment: Shelter and WASH in Informal Settlements*, november 2017, http://www.reachresourcecentre.info/system/files/resource-documents/reach_afg_report_multi-cluster_needs_assessment_wash_and_esnfi_november2017_0.pdf

REACH, *Afghanistan Protection Assessment of Conflict-Affected Populations: Assessment Report*, maj 2018, http://www.reachresourcecentre.info/system/files/resource-documents/reach_afg_report_protection_assessment_of_conflict_affected_populations_may2018_0.pdf

REACH, *Migration from Afghanistan to Europe (2014-2017): Drivers, Return and Reintegration*, oktober 2017, http://www.reachresourcecentre.info/system/files/resource-documents/reach_afg_report_mmp_drivers_return_and_reintegration_october_2017.pdf

Reporterly, *Crisis in Uruzgan, Jaghori and Malistan, Residents Call on Government to Act*, 2018-11-10, <http://reporterly.net/live/newsfeed/saturday-november-10-newsfeed/crisis-in-uruzgan-jaghori-and-malistan-residents-call-on-government-to-act/>

Reuters, *Afghan forces, Taliban battle for control of highways in Ghazni province*, 2018-10-06, <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan->

[attack/afghan-forces-taliban-battle-for-control-of-highways-in-ghazni-province-idUSKCN1MG0DI](#)

Reuters, *Clashes between Taliban and Shia minority raise fears of Afghan sectarian war*, 2018-11-08, <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan-attack/clashes-between-taliban-and-shia-minority-raise-fears-of-afghan-sectarian-war-idUSKCN1ND173>

Reuters, *In parched Afghanistan, drought sharpens water dispute with Iran*, 2018-07-17, <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan-iran-water/in-parched-afghanistan-drought-sharpens-water-dispute-with-iran-idUSKBN1K702H>

Reuters, *Taliban kill Afghan officials as government's ceasefire kicks in*, 2018-06-12, <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan-ceasefire-taliban/taliban-kill-afghan-officials-as-governments-ceasefire-kicks-in-idUSKBN1J80TF>

RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty), *U.S. Commander in Afghanistan Says Some Taliban Interested In Peace Talks*, 2018-05-30, <https://www.rferl.org/a/u-s-commander-in-afghanistan-says-some-taliban-interested-in-peace-talks/29259994.html>

RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty), *Dozens Killed In New Year Attack In Kabul*, 2018-03-21, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-kabul-mosque-suicide-blast-norouz/29112773.html>

RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty), *Explainer: Taliban 'Special Forces Unit' Bursts Into Spotlight With Deadly Attacks*, 2017-12-04, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-taliban-special-forces-emerge-deadly-attacks/28896629.html>

RFE/RL (Radio Free Europe/Radio Liberty), *Under threat, Kabul's Hazara Make Call To Arms*, 2018-09-20, <https://www.rferl.org/a/under-threat-kabul-s-hazara-make-call-for-arms/29500669.html>

Roggio, Bill, "US officials estimate Taliban strength at a minimum of 60 000 fighters", *A blog of FDD's Long War Journal*, 2018-01-31, <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/01/us-officials-estimate-taliban-strength-at-a-minimum-of-60000-fighters.php>

RUSI (The Royal United Services Institute), *An Interview with Mullah Rasool on Reconciliation between the Taliban and the Afghan Government*, 2016-03-16, <https://rusi.org/commentary/interview-mullah-rasool-reconciliation-between-taliban-and-afghan-government>

Ruttig, Thomas, "Conflict Portrait: Afghanistan", *PRIO Blogs*, 2017-11-01, <https://blogs.prio.org/2017/11/conflict-portrait-afghanistan/>

Samuel Hall/DRC/PIN (People in Need), *A Study of Poverty, Food Security and Resilience in Afghan Cities*, 2014,
<http://samuelhall.org/REPORTS/DRC%20PIN%20Urban%20Poverty%20Report.pdf>

Samuel Hall, *The Informal Proletariat: Assessment of Constraints and opportunities for Short-Term Employment Generation Schemes in Afghanistan's Urban Areas*, 2016-02-22, <http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2016/02/report-highlight-LIPW-draft.pdf>

Samuel Hall/NRC, *Challenges of IDP Protection: Research study on the protection of internally displaced persons in Afghanistan*, november 2012,
<http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2012/11/Challenges-of-IDP-Protection-in-Afghanistan.pdf>

Samuel Hall/NRC/IDMC (Norwegian Refugee Council/Internal Displacement Monitoring Centre), *Escaping War: Where to next? A research study on the challenges of IDP protection in Afghanistan*, januari 2018, http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2018/01/NRC-IDP_Afghanistan_FINAL.pdf

Save the Children Sweden, *From Europe to Afghanistan: Experiences of child returnees*, 2018-10-16,
<https://resourcecentre.savethechildren.net/node/14238/pdf/sc-from-europe-to-afghanistan-screen-1610.pdf>

Schuster, Liza och Majidi, Nassim, "Deportation Stigma and Re-migration", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 41(2014):4, s. 635-652,
<http://openaccess.city.ac.uk/12992/>

Schuster, Liza, *2017 Risks on Return of Hazara Asylum Seekers: Anonymized report prepared for Immigration Tribunal*, 2017,
<http://openaccess.city.ac.uk/17202/>

SIGAR (Special Inspector general for Afghanistan Reconstruction), *Quarterly Report to the United States Congress*, 2016-04-30,
<https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2016-04-30qr.pdf>

SIGAR (Special Inspector general for Afghanistan Reconstruction), *Quarterly Report to the United States Congress*, 2018-04-30,
<https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2018-04-30qr.pdf>

SIGAR (Special Inspector general for Afghanistan Reconstruction), *Quarterly Report to the United States Congress*, 2018-07-30,
<https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2018-07-30qr.pdf>

SIGAR (Special Inspector general for Afghanistan Reconstruction), *Quarterly Report to the United States Congress*, 2018-10-30,
<https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2018-10-30qr.pdf>

Stanford University, *Mapping Militant Organizations: Haqqani Network*, 2017-11-08, <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/363>

Svenska Dagbladet, *Pakistans militärer tjänar på dubbelspel*, 2011-05-04, <https://www.svd.se/pakistans-militarer-tjanar-pa-dubbelspel>

Swedepeace/CPAU (Cooperation for Peace and Unity), *Strategic Conflict Analysis of Afghanistan*, 2012-01-19, http://cpau.org.af/manimages/publications/FULL-SCA-NA-CPAU_SP.pdf

Telegraph (The), *Afghanistan hit by suicide bomb attacks on mosques leaving 63 dead*, 2017-10-20, <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/10/20/afghanistan-hit-suicide-bomb-attacks-mosques-leaving-63-dead/>

TOLO News, *ARG Task Team to Address Uruzgan Insecurity Problem*, 2018-11-04, <https://www.tolonews.com/index.php/afghanistan/arg-task-team-address-uruzgan-insecurity-problem>

TOLO News, *Around 4 Million People Voted, Says IEC Chief*, 2018-10-22, <https://www.tolonews.com/elections-2018/around-4-million-people-voted-says-iec-chief>

TOLO News, *Imam Zaman Mosque Heavily Damaged In Militant Attack*, 2017-08-26, <https://www.tolonews.com/afghanistan/imam-zaman-mosque-heavily-damaged-militant-attack>

TOLO News, *Kandahar Police Chief Raziq Killed In Attack*, 2018-10-18, <https://www.tolonews.com/index.php/afghanistan/kandahar-police-chief-raziq-killed-attack>

TOLO News, *One Killed In Pakistan Missile Attack On Kunar*, 2018-04-11, <https://www.tolonews.com/afghanistan/one-killed-pakistan-missile-attack-kunar-official>

TOLO News, *Unemployment Rate Spikes in Afghanistan*, 2016-10-17, <https://www.tolonews.com/afghanistan/unemployment-rate-spikes-afghanistan>

UCDP (Uppsala Conflict Data Program), *Methodology*, <http://pcr.uu.se/research/ucdp/methodology/>

UCDP (Uppsala Conflict Data Program), *Afghanistan*, <http://ucdp.uu.se/#country/700>

UN (United Nations), *Education and healthcare at risk*, april 2016,
http://unama.unmissions.org/sites/default/files/education_and_healthcare_at_risk.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Human Rights and Protection of Civilians in Armed Conflict - Special Report, Airstrikes in Dasht-e-Archi district, Kunduz Province, 2 April 2018*, maj 2018,
https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_protection_of_civilians_special_report_2_april_aerial_operations_final.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Human Rights and Protection of Civilians in Armed Conflict - Special Report, Attacks in Mirza Olang, Sari Pul Province, 3-5 august 2017*, augusti 2017, <https://unama.unmissions.org/sites/default/files/english.pdf>

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Annual Report 2016*, februari 2017,
https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_annual_report_2016_final280317.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Annual Report 2017*, februari 2018,
https://unama.unmissions.org/sites/default/files/afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2017_final_6_march.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Midyear Report 2017*, juli 2017,
https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_midyear_report_2017_july_2017.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Midyear Update, 1 January to 30 June 2018*, 2018-07-15,
https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_poc_midyear_update_2018_15_july_english.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Special Report, Increasing Harm to Afghan Civilians from the Deliberate and Indiscriminate Use of Improvised Explosive Devices*, oktober 2018,
https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_special_report_suicide_and_other_ied_devices_october_2018.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Quarterly Report, 1 January to*

30 September 2017, 2017-10-12,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_protection_of_civilians_in_armed_conflict_quarterly_report_1_january_to_30_september_2017_-_english.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Quarterly Report, 1 January to 31 March 2018*, 2018-04-12,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_protection_of_civilians_first_quarter_2018_report_11_april_0.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Afghanistan: Protection of Civilians in Armed Conflict - Quarterly Report, 1 January to 30 September 2018*, 2018-10-10,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_protection_of_civilians_in_armed_conflict_3rd_quarter_report_2018_10_oct.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Population Movement Bulletin. Issue 5*, 2016-09-07,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/un_afghanistan_-_population_movement_bulletin_-_issue_5_-_sep_2016_0.pdf

UNAMA (United Nations Assistance Mission in Afghanistan), *Protection of Civilians in Armed Conflict: Attacks against places of Worship, Religious leaders and Worshipers*, 2017-11-07,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_report_on_attacks_against_places_of_worship_7nov2017_0.pdf

UN Human Rights Council, *Report of the Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons on his mission to Afghanistan*, 2017-04-12, <http://undocs.org/en/A/HRC/35/27/Add.3>

UN General Assembly, *Special report on the strategic review of the United Nations Assistance Mission in Afghanistan*, 2017-08-10,

<http://undocs.org/A/72/312>

UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2017-03-03, <http://undocs.org/A/71/826>

UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2017-09-15, <http://undocs.org/A/72/392>

UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2018-02-27, <http://undocs.org/A/72/768>

UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2018-06-06, <http://undocs.org/A/72/888>

UN General Assembly, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security: Report of the Secretary-General*, 2018-09-10, <http://undocs.org/A/73/374>

UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), *Afghan assisted return weekly update*, 2018-08-11, <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/65126>

UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), *The Causes, Character and Conduct of Armed Conflict, and the Effects on Civilian Populations, 1990-2010*, april 2012, PPLA/2012/03, <https://www.unhcr.org/protection/globalconsult/4f8d606d9/26-causes-character-conduct-armed-conflict-effects-civilian-populations.html>

UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), *Returnee and Internally Displaced Persons Monitoring Report*, maj 2018, <https://data2.unhcr.org/fr/documents/download/64059>

UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), *UNHCR Emergency Handbook: Acute malnutrition threshold. Version 1.6*, [odaterad], <https://emergency.unhcr.org/entry/115742/acute-malnutrition-threshold>

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), *2017 Humanitarian Needs Overview: Afghanistan*, november 2016, https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/afg_2017_hno_english.pdf

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), *2018 Humanitarian Needs Overview: Afghanistan*, december 2017, https://www.unocha.org/sites/unocha/files/dms/afg_2018_humanitarian_needs_overview_0.pdf

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), *About OCHA Afghanistan*, [odaterad], <https://www.unocha.org/afghanistan/about-ocha-afghanistan>

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), *Afghanistan: Conflict Induced Displacements. Actual displacements between 1 January 2017 and 22 September 2017*, tillgänglig via: <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> (hämtat 2018-11-04)

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), *Afghanistan: Conflict Induced Displacements - Actual displacements between 1 January 2018 and 22 September 2018*, tillgänglig via:

<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps>
(hämtat 2018-11-04)

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs),
Afghanistan: Humanitarian Response Plan 2018-2021, 2017-12-01,
<http://www.refworld.org/pdfid/5b066f657.pdf>

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs),
*Afghanistan: Overview of Natural Disasters - Natural disaster events from 2
January 2018 to 8 October 2018*, tillgänglig via:
[https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/natural-
disasters-0](https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/natural-disasters-0) (hämtat 2018-11-04)

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs),
Drought grips large parts of Afghanistan, 2018-06-06,
<https://www.unocha.org/story/drought-grips-large-parts-afghanistan>

UNOCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs),
Afghanistan: Ghazni Armed Clash - Flash Update No.2, 2018-11-17,
[https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/flash_update-
ghazni_armed_clash_no._2_17_november.pdf](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/flash_update-ghazni_armed_clash_no._2_17_november.pdf)

USDOD (US Department of Defense), Lead Inspector General for Overseas
Contingency Operations (Lead IG), *Operation Freedom's Sentinel: Report
to the United States Congress, 1 januari - 31 mars 2018*, 2018-05-30,
[https://media.defense.gov/2018/May/30/2001924442/-1/-
1/1/FY2018_LIG_OCO_OFS2_MAR2018_3.PDF](https://media.defense.gov/2018/May/30/2001924442/-1/-1/1/FY2018_LIG_OCO_OFS2_MAR2018_3.PDF)

USDOS (US Department of States), *2014 Investment Climate Statement*,
juni 2014, <https://www.state.gov/documents/organization/226764.pdf>

USDOS (US Department of State), *Afghanistan 2017 Human Rights Report*,
[https://www.justice.gov/sites/default/files/pages/attachments/2018/04/23/do
s-hrr_2017_afghanistan.pdf](https://www.justice.gov/sites/default/files/pages/attachments/2018/04/23/dos-hrr_2017_afghanistan.pdf)

USIP (United States Institute of Peace), *Afghanistan's Parliamentary Vote:
A Canary in the President Poll Mine*, 2018-10-17,
[https://www.usip.org/index.php/publications/2018/10/afghanistans-
parliamentary-vote-canary-presidential-poll-mine](https://www.usip.org/index.php/publications/2018/10/afghanistans-parliamentary-vote-canary-presidential-poll-mine)

WHO (World Health Organization), *Attacks on health care on the rise in
Afghanistan*, 2017-08-19, [http://www.emro.who.int/afg/afghanistan-
news/attacks-on-healthcare-on-the-rise-in-afghanistan.html](http://www.emro.who.int/afg/afghanistan-news/attacks-on-healthcare-on-the-rise-in-afghanistan.html)

WHO (World Health Organization), *Afghanistan. Nutrition*, [odaterad],
<http://www.emro.who.int/afg/programmes/nut.html>

VOA (Voice of America), *In Afghanistan, Coalition Bombs Falling at Record Pace*, 2018-04-23, <https://www.voanews.com/a/afghanistan-bombs-falling-record-pace/4361432.html>

VOA (Voice of America), *Surge in Taliban Attacks Keeps US, Afghan Guessing on Peace Talks*, 2018-08-18, <https://www.voanews.com/a/surge-taliban-attacks-us-afghan-peace-talks/4533328.html>

Voice of Jihad, *Meetings between representatives of Islamic Emirate and America in Dubai and Bagram are untrue*, 2018-09-23, <https://alemarah-english.com/?p=34894>

Muntliga källor

Afghansk journalist, Möte i Kabul, april 2017

Afghansk analytiker A, Möte i Kabul, maj 2017

Afghansk analytiker A i Kabul, Skype-intervju, 2018-08-26

Afghansk analytiker B i Kabul, Whatsapp-intervju, 2018-08-29 och 2018-11-08

Afghansk analytiker C i Kabul, Whatsapp-intervju, 2018-09-13

Afghansk analytiker D i Kabul, E-post, 2018-09-23

Diplomatkälla A i Kabul, E-post, 2018-06-01

Diplomatkälla A i Kabul, E-post, 2018-08-17

Diplomatkälla B i Kabul, E-post, 2018-08-10

Internationell NGO, Möte i Kabul, maj 2017

Internationell organisation, Möte i Kabul, 2017-05-03

Internationell organisation A, Möte i Kabul, april 2016

Internationell organisation A, Möte i Kabul, april 2017

Internationell organisation B, Möte i Kabul, april 2016

Internationell organisation C i Kabul, Skype-intervju, 2018-09-24

Internationell organisation D i Kabul, Skype-intervju, 2018-09-19

Internationell säkerhetsanalytiker i Kabul, E-post, 2018-03-11 och 2018-08-18

Pettersson, Therese, Projektledare, Uppsala Conflict Data Program (UCDP), Telefonsamtal, 2018-09-13

UCDP (Uppsala Conflict Data Program), E-post, 2018-10-04, 2018-10-09 och 2018-10-10

Tryckta källor

Migrationsverket, Rättsavdelningen, *Omständigheter som har betydelse för att bedöma konflikter inom flyktingrätten*, 2017-11-20, Dnr. 1.3.4-2017-125463

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se